

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TÜRKÇE SIFAT TAMLAMALARINDA DİZİLİŞ İLİŞKİSİ
(SAİT FAİK ABASIYANIK SARNIÇ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yeşim OĞUL

MAYIS-2019

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TÜRKÇE SIFAT TAMLAMALARINDA DİZİLİŞ İLİŞKİSİ
(SAİT FAİK ABASIYANIK SARNIÇ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yeşim OĞUL

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR

MAYIS-2019

TRABZON

ONAY

Yeşim OĞUL tarafından hazırlanan “Türkçe Sıfat Tamlamalarında Diziliş İlişkisi (Sait Faik Abasıyanık Sarnıç Örneği)” adlı bu Çalışma 21/ 06 /2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda ~~oybirliği~~ / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Doç. Dr. Erhan DURUKAN	Başkan	☐	☒	
Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR	Üye	☒	☐	
Doç. Dr. Bahadır GÜNEŞ	Üye	☒	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf SÜRMEŒ
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ - Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Yeşim OĞUL
21/05/2019

ÖN SÖZ

Bu tezde sıfat tamlamalarını oluşturan farklı yapıları ortaya koymak amacıyla Sait Faik Abasıyanık'ın “Sarnıç” adlı eserindeki sıfat tamlamaları kuruluş özellikleri bakımından incelenmiştir. Çalışma, ön sözü takip eden amaç, yöntem ve içerik üzerinde durulan giriş bölümü ile başlamaktadır. Birinci bölümde sıfat ve sıfat tamlamasını oluşturan unsurlarla ilgili yaygın kuramsal bilgiler verilmiş ve incelemeye esas olacak şekilde düzenlenmiştir. İnceleme bölümünde ise Sait Faik Abasıyanık'ın “Sarnıç” adlı eserindeki hikâyelerde yer alan sıfat tamlamaları basit parantezleme yöntemi ile yapı analizine tabi tutularak unsur dizilişindeki çeşitlilik gösterilmeye çalışılmıştır. Böylece diğer kelime gruplarının sıfat tamlaması içindeki yerine dair bir örneklem oluşturulmak istenmiştir. Diğer kelime grupları içinde yer alan sıfat tamlamaları ise incelemeye alınmamıştır.

Tezde kelime grupları için yapılan farklı tasnifler içinde geleneksel dil bilgisinin kabullerine bağlı kalınmış, daha önce kimi dil bilgisi kitaplarında “Bağlama Grubu” başlığı altında verilen, aynı tür birden fazla yapının arka arkaya getirildiği kelime grubu için “Sıralama Grubu” adlandırması tercih edilmiştir.

Bu çalışmada dildeki sınırlı yapıların kendi içinde çeşitlenişinin sıfat tamlaması yapısında gösterilmesi hedeflenmiş, bu yolla bir birim üzerinden kurucu yapının gösterilmesi amaçlanmıştır. Bu yöntemin uzun vadede yapılacak bilgisayarlı dil çalışmalarına zemin oluşturabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamın bütün aşamalarında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. A. Mevhibe COŞAR Hanımefendi'ye teşekkür etmek isterim. Ayrıca akademik çalışmamın her aşamasında üzerimde emeği olan hocalarımı saygıyla anarken süreçte bana desteğini hiç eksik etmeyen sevgili eşim Ahmet OĞUL'a teşekkürlerimi borç bilirim. Azami dikkat gösterilerek yürütülen bu çalışmada yine de eksikliklerin bulunabileceği muhakkaktır. Çalışmanın bundan sonra da geliştirilmesine yönelik değerlendirmelerde bulunacaklara şimdiden teşekkür ederim.

Mayıs, 2019

Yeşim OĞUL

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
TABLOLAR LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	X
GİRİŞ	1-5

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİTERATÜR ANALİZİ.....	6-28
1.1. Sıfat.....	6
1.1.1. Sıfat Çeşitleri.....	8
1.1.1.1. Görev ve Anlam Açısından Sıfatlar.....	10
1.1.1.2. Yapısı Bakımından Sıfatlar	13
1.1.1.3. Sıfatlarda Karşılaştırma ve Derecelendirme	14
1.1.1.4. Sıfatlarda Küçültme	14
1.1.1.5. Sıfatlarda Pekiştirme.....	15
1.1.1.6. Sıfat-Fiil	15
1.2. Türkçede Kelime Grupları	15
1.2.1. Sıfat Tamlaması	16
1.2.1.1. Sıfat Tamlaması Konusundaki Sorunlar Üzerine Görüşler	18
1.2.2. İsim Tamlamaları.....	20
1.2.3. İyelik Grubu	21
1.2.4. Tekrar (İkileme) Grupları	21
1.2.5. Edat Grubu	21
1.2.6. Sayı Grubu.....	22
1.2.7. Bağlama Grubu.....	22
1.2.8. Unvan Grubu	23
1.2.9. Birleşik İsim Grubu	23
1.2.10. Ünlem Grubu.....	24
1.2.11. Birleşik Fiil Grubu.....	24

1.2.12. Kısaltma Grupları	24
1.2.12.1. İsnat Grubu	24
1.2.12.2. İlgi Grubu	25
1.2.12.3. Yönelme Grubu	25
1.2.12.4. Bulunma Grubu	25
1.2.12.5. Uzaklaşma Grubu	25
1.2.12.6. Yükleme Grubu	26
1.2.12.7. Vasıta Grubu	26
1.2.12.8. Aitlik Grubu	26
1.2.13. Fiil Şekillerine Dayalı Kelime Grupları	27
1.2.13.1. İsim-Fiil Grubu	27
1.2.13.2. Sıfat-Fiil Grubu	27
1.2.13.3. Zarf-Fiil Grubu	28

İKİNCİ BÖLÜM

2. İNCELEME	29-86
2.1. Tamlayanı ve Tamlananı Tek Kelimededen Oluşan Sıfat Tamlamaları [ST (S + İ)]	29
2.2. Tamlayanı Tek Kelime Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (K + KG)]	31
2.2.1. ST (S + ST)	31
2.2.2. ST (S + Bli İT)	35
2.2.3. ST (S + Bsiz İT)	35
2.2.4. ST (S + SRG)	36
2.2.5. ST (S + İFG)	37
2.2.6. ST (S + BGrb)	37
2.2.7. ST (S + TG)	37
2.3. Tamlayanı Kelime Grubu Tamlananı Tek Kelime Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG + K)]	38
2.3.1. ST (ST + İ)	38
2.3.2. ST (TG + İ)	39
2.3.3. ST (BliİT + İ)	40
2.3.4. ST (TDİG + İ)	42
2.3.5. ST (SFG + İ)	45
2.3.6. ST (EdG + İ)	53
2.3.7. ST (BGrb + İ)	54
2.3.8. ST (SRG + İ)	54
2.3.9. ST (SyG + İ)	57
2.3.10. ST (YnG + İ)	57
2.3.11. ST (BuGrb + İ)	58
2.3.12. ST (AG + İ)	58

2.4. Tamlayanı ve Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG + KG)]	59
2.4.1. ST (ST + ST).....	59
2.4.2. ST (ST + BsizİT)	61
2.4.3. ST (İsG + ST).....	61
2.4.4. ST (İsG + BGrb)	62
2.4.5. ST (TG + ST)	62
2.4.6. ST (BliİT + ST).....	63
2.4.7. ST (TDİG + ST).....	64
2.4.8. ST (TDİG + SRG).....	66
2.4.9. ST (TDİG + BsizİT).....	66
2.4.10. ST (SFG + ST)	66
2.4.11. ST (SFG + BsizİT).....	73
2.4.12. ST (SFG + BliİT)	74
2.4.13. ST (SFG + BGrb).....	74
2.4.14. ST (SFG + SRG).....	75
2.4.15. ST (EdG + ST)	75
2.4.16. ST (BGrb + ST)	76
2.4.17. ST (SRG + ST)	77
2.4.18. ST (SRG + BsizİT)	82
2.4.19. ST (BsizİT + ST)	83
2.4.20. ST (ST + UnG)	83
2.4.21. ST (İFG + ST).....	83
2.4.22. ST (BuGrb + ST)	83
2.4.23. ST (UzG + ST)	84
2.4.24. ST (AG + ST).....	84
2.4.25. ST (AG + BsizİT)	85
2.4.26. ST (VGrb + ST)	86
SONUÇ	87
YARARLANILAN KAYNAKLAR	92
EKLER	95
ÖZ GEÇMİŞ	110

ÖZET

Bu çalışmada Sait Faik Abasıyanık'ın "Sarnıç" adlı kitabındaki öykülerde yer alan sıfat tamlamaları belirlenmiş ve diziliş ilişkileri bakımından incelenmiştir. Sıfat tamlamalarının kurucu unsurları için Sarnıç adlı kitap üzerinden örnekler ortaya konulmuştur.

Sıfat tamlamalarının diziliş ilişkileri bakımından incelenmesindeki amaç, dilin bu yapıları oluştururken belli kalıpları kullandığını, bu yapıların tekrarlanabilir olduğunu, çeşitliliğini, dilin diğer kelime ve kelime gruplarını kapsayan ve geliştiren bir özellik arz ettiğini göstermektir. Bu yolla bilgisayarlı dil çalışmalarında metin analizini kolaylaştıracak veriler üretilebileceği öngörülmüştür.

Giriş bölümünde amaç, yöntem, içerik üzerinde durulmuş ve Türkçe dil bilgisinde sıfatların ele alınışı ile ilgili kuramsal bilgiler verilmiştir.

Tezin ana kısmını oluşturan inceleme bölümünde, Sarnıç'taki sıfat tamlamaları, basit parantezleme ile yapı analizine tabi tutulmuştur. Sıfat tamlamaları kurucu unsurları bakımından ele alınmış, ancak diğer kelime gruplarının içinde yer alan ve dolayısı ile kurucu üye olan sıfat tamlamaları göz ardı edilmiştir.

Çalışmanın sonuç bölümünde sıfat tamlamalarının diziliş şekilleri ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sıfat Tamlaması, Kelime Grubu, Yapı, Diziliş İlişkisi.

ABSTRACT

In this study, the adjective clauses which take part in the stories of the book called 'Sarıç' written by Sait Faik Abasıyanık have been defined and examined in terms of their sequence relationships. The examples of construction types of adjective clauses given on this thesis were taken from Sarıç, the story book.

The aim to examine the adjective clauses in terms of their sequence relationships is to show that the structures of adjective clauses are formed in certain rules and these structures are reproducible. Moreover, they encompass and enhance the diversity of other phrases and phrases of the language. Besides, it has been predicted that these qualities of the language may provide data which ease the text analysis in computational linguistics.

In the introductory section, the aim, method, and content have been emphasized and some grammatical knowledge related to Turkish adjectives is provided.

The structures of adjective clauses on 'Sarıç' are analyzed by simple bracketing method. The adjective clauses are examined in terms of their construction elements, however the ones involved in other phrases which are accordingly founding members are ignored.

In the conclusion part of the study, explanations about the sequence relations of adjective phrases are made.

Keywords: Adjective Clause, Phrases, Structure of Adjective, Sequence Relations of Adjective Clauses.

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	“Sarnıç” Kitabında Yer Alan Hikâyelerin İlk Yayım Yerleri ve Tarihleri	5

KISALTMALAR LİSTESİ

AC	: Ara Cümle
AG	: Aitlik Grubu
BA	: Beyaz Altın
Bk	: Birleşik Kelime
BKS	: Bir Karpuz Sergisi
BliİT	: Belirtili İsim Tamlaması
BsiziT	: Belirtisiz İsim Tamlaması
BFG	: Birleşik Fiil Grubu
BİG	: Birleşik İsim Grubu
BGrb	: Bağlama Grubu
BuGrb	: Bulunma Grubu
DA	: Davut'un Anası
E	: Edat
EdG	: Edat Grubu
Gİ	: Gece İşi
GİM	: Grenoble'de İtalyan Mahallesi
GS	: Gaz Sobası
HK	: Hancının Karısı
İ	: İsim
İsG	: İsnat Grubu
İf	: İsim-fiil
İFG	: İsim fiil Grubu
İyG	: İyelik Grubu
K	: Kelime
KB	: Kalorifer ve Bahar
KG	: Kelime Grubu
KK	: Kim Kime
L	: Loğusa
M	: Mavnalar
ML	: Marsilya Limanı
OU	: Ormanda Uyku
P	: Park
Pİ	: Plaj İnsanları

S	: Sıfat
Sr	: Sarnıç
ST	: Sıfat Tamlaması
Sf	: Sıfat-fiil
SFA	: Sait Faik Abasıyanık
SFG	: Sıfat Fiil Grubu
SyG	: Sayı Grubu
SRG	: Sıralama Grubu
TDİG	: Tamlayanı Düşmüş İyelik Grubu
TG	: Tekrar Grubu
UzG	: Uzaklaşma Grubu
VGrb	: Vasıta Grubu
YnGrb	: Yönelme Grubu
Zrf	: Zarf

GİRİŞ

Dilin kendisinde zaten var olan ve dilde kendine özgü bir işleyişle kurulmuş veya kurulması olası yapılar, ana dilini konuşan kişinin dilin imkânlarını kullanma yetisiyle birlikte şekillenir. Aksan (1999: 13), dilin imkânları ve konuşucunun yetenekleri doğrultusunda kurulmuş farklı yapıların varlığının “dil yaratıcılık yönü” olarak adlandırıldığını ifade eder. Kelimelerin yerlerini değiştirerek, yeni kelimeler ekleyerek veya çıkararak farklı şekillerde cümleler ya da cümlelerden daha küçük birimler oluşturulabilir. Aksan (1999: 14), söz diziminin esnek bir özelliğe sahip olmasının yanı sıra aynı zamanda bazı sınırlılıkları da bulunduğunu belirtirken dil adı verilen kuruluşun karmaşık, çok yönlü, değişik düzenlerin uyumundan oluşmuş bir bütün olduğunu söyleyerek bu sınırlılıklara dikkat çeker.

Chomsky, ana dilini öğrenen insanın ailesinden ve çevresinden duya duya ana dilindeki kelimeleri öbekleştirme yollarını, söz dizimini, sonsuz sayıda kelime öbekleri üretme kabiliyetini öğrendiğini yani dil yetisini böylelikle zenginleştirdiğini belirtir. Kuramın temelini yüzey yapı ve derin yapı kavramları oluşturur. Derin yapı, cümlenin temelindeki bütün anlam öğelerinden oluşmuş anlam yapısı olarak tanımlanırken, yüzey yapı ise derin yapıdaki anlamın sese, sözcüklere, kelime gruplarına ve cümlelere dökülmüş olan yapısı şeklinde tanımlanır. Ayrıca “üretimsel dil bilgisi”nin sonsuz sayıdaki yapıları oluşturacak bir kurallar dizgesi olduğunu vurgular. Chomsky “üretimsel dil bilgisi”ni dizim bilim, görevsel ses bilim, anlam bilim olarak üç bölüme ayırır. Dizim bilim sonsuz sayıda oluşabilecek bütün biçimsel yapıları inceleyerek o dilde kurulabilecek farklı yapılar üretebilecek formüller tespit etmeye çalışır (Chomsky 1969 ve 1971’den aktaran: Aksan, 2000: 132-144).

Söz diziminde unsurların dizilişi ve buna bağlı olarak kuruluş ilişkilerinin belirlenmeye çalışıldığı çalışmalar mevcuttur. Bu manada Coşar’ın çalışması (1997), cümle öğelerinin bir araya gelişinin olası diziliş biçimlerini belirlemeye çalışmıştır. Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Beş Şehir” adlı eserindeki cümleleri unsur dizilişi ve kuruluş ilişkisi bakımından incelemiştir. “Beş Şehir”in cümlelerinden hareketle unsur dizilişi bakımından insan düşüncesinin sınırsızlığı ile orantılı olarak sınırsız ifade biçimleri olduğuna dair örnekler sunmuştur. Ayrıca Coşar (1997: 179); cümle kalıplarının, kelime ve kelime grupları kadar çeşitli ve üretilebilir olduğunu ifade etmiştir. Kurucu unsurların bir araya gelmesi üzerine yapılacak olan çalışmaların söz konusu dili konuşan kişilerin düşüncelerini ifade etmeye yarayan kalıpları üretme biçim ve gücünü göstereceğini söylemektedir.

Söz diziminde sıfatlar, her zaman niteledikleri ya da belirttikleri isimden önce kullanılır. Bu yüzden daima bir kelime grubu halinde bulunurlar. Bu kelime grubu bir sıfat ve bir isimden oluşabileceği gibi daha karmaşık ve farklı yapılardan da oluşabilir ve böylece söz dizimi açısından adı niteleyen ya da belirten sözcüklerin sıralanışı ve dizilişi çeşitlilik gösterir. Bu çeşitlilik, sıfat tamlamasının tamlayan unsurunda olduğu gibi tamlanan unsurunda da kendini göstermektedir. Sıfat tamlamasında çeşitlilik gösteren yapıların sadece dil bilgisi kurallarına uyumlu olması beklenmez. Yani dil bilgisi kurallarına uygun her yapı aynı zamanda anlamlıdır, denilemez. Aksan (1999: 146), insan zihninin ürettiği bu yapıların nasıl oluştuğu, duygu ve düşüncelerin söze nasıl dönüştüğü konusunda dil bilimcilerin kesin bir sonuca varamadığını, beynin çalışmasında ve dili oluşturmasında gerçekleştirilen eylemlerin aydınlatılması için daha uzun yıllar ve titiz çabaların harcanması gerektiğini söyler. Ancak insan ürünü olan bu yapılar yazılı eserlerde, konuşmalarda somut bir şekilde ortadadır ve nasıl çeşitlilik gösterdiği incelenebilir. Aksan'ın insan zihninin dili nasıl söze dönüştürdüğünü anlamlandırmak için bu yapıların incelenmesi gerektiği yolundaki değerlendirmesi bu çalışmaya da esin vermiştir denilebilir. Nitekim Sait Faik Abasıyanık'ın "Sarnıç" kitabındaki sıfat tamlamaları tespit edilerek olası sıfat tamlaması diziliş çeşitlilikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sıfat tamlamaları incelenirken yüzey yapı esasında değerlendirme yapılmıştır.

Sıfat tamlamalarını diziliş ilişkileri bakımından incelemekteki amaç, dilin bu yapıları oluştururken kullandığı kalıpları, bu yapıların tekrarlanabilir olduğunu, çeşitliliğini, dilin diğer kelime gruplarından nasıl yararlandığını göstermektir. Bu yolla bilgisayarlı dil çalışmalarında metin analizini kolaylaştıracak veriler üretilebileceği öngörülmüştür. Çalışma, sıfat tamlamaları esasında planlandığı için diğer kelime grupları içinde yer alan sıfat tamlamaları ayrıca incelenmemiştir.

Sıfat tamlamaları ile ilgili olarak daha önce de çalışmalar yapılmıştır ve bu yönde yapılan çalışmalara birinci bölümde yer verilmiştir. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan farkı Türkiye Türkçesinde sıfat tamlamalarına münhasıran basit parantezleme ile yapı analizinin denenmiş olmasıdır.

Bir dilin söz varlığını, kelime gruplarını ve cümlelerini tespit ederken genellikle o dilin şairlerinin ve yazarlarının söz varlığından yararlanır. Çünkü yazar ve şairler, dile kendilerine özgü nitelikler katar ve dilin somut bir şekilde incelenmesine fırsat verir. Bu sebeple bu çalışmada sıfat tamlamalarının diziliş ilişkilerini belirlemek üzere Sait Faik Abasıyanık'ın "Sarnıç" adlı kitabındaki on altı öykü örneklem olarak seçilmiştir. Eser seçiminde Sait Faik'in ifade gücünün yüksekliği ve sıfatları ustaca kullanan bir yazar olduğuna ilişkin görüşler etkili olmuştur. Kabaklı (2002: 92), Sait Faik'in sahici sanatkarın kendi görüşlerini ortaya sürmek için vesile aradığı zaman değil; ancak coştugu, güzeli bulduğu, keşfettiği zaman yazdığını söylediğini aktarır. Yani ilhama dayalı olarak hikâye yazdığını belirtir. Bu durum doğal dilin getirdiği nitelikleri yakalamak

açısından önemlidir. Bunun yanı sıra yazar, sıfat tamlaması oluşturmadaki esnekliği ve kıvraklığı ile oldukça dikkat çekmiştir. Mehmet Kaplan (2000: 134) da “Sıfatları onun kadar maharetle kullanan pek az kimse vardır.” demektedir. Sait Faik, edebiyat eleştirilerinde sıfat kullanımındaki mahareti ile değerlendirilmesi, “Sarnıç” adlı kitabı da ön okuma neticesinde bu çalışma için uygun görülmüştür.

Çalışmada basit parantezleme yöntemi uygulanmıştır. Sait Faik Abasıyanık’ın “Sarnıç” adlı kitabındaki sıfat tamlamalarının tamamı çıkarılmış, tarama sırasında anlatım bozukluğu, yazım ve noktalama yanlışları bulunduğu düşünülen kısımlar için kitabın farklı baskılarından kontroller yapılmıştır. Bazı cümlelerde yazım ve noktalama hataları olduğu tespit edilmiştir. Bunların bazılarının basım hatasından, bazılarının da yazarın üslubundan kaynaklandığı kanısına varılmıştır. Basım hatasından kaynaklanan yazım ve noktalama yanlışları kontrol ve karşılaştırma sonrası düzeltilerek değerlendirilmiş, yazarın üslubundan kaynaklananlar ise olduğu şekliyle alınmıştır. Kitapta tespit edilen sıfat tamlamaları çözümlenerek Excel’e aktarılmış sonrasında aralarındaki benzerlik ilişkilerine göre gruplandırılmıştır. Böylece diziliş ilişkisine göre sıfat tamlamalarındaki çeşitlilik gösterilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın temel problem cümlesi “Sıfat tamlamalarında diziliş ilişkisindeki çeşitlilik ve tekrarlanabilirlik gösterilebilir.” olarak belirlenmiştir.

Yapılan bu araştırmayla, yukarıda verilen temel probleme bağlı olarak şu alt probleme cevap aranmıştır: Sarnıç’taki sıfat tamlamaları, tamlayan ve tamlananı oluşturan birimler bakımından tekrarlanabilir özellikte midir?

Çalışma iki ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm “Literatür Analizi” kısmıdır. Bu bölümde sıfatlar hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Sıfatlar ve çeşitleri hakkında literatürdeki adlandırma ve tasnifler ve bunların dışındaki görüşler de ele alınmış; ancak inceleme, literatürdeki adlandırma ve tasnifler esas alınarak yapılmıştır. Çalışmada sıfat tamlamasını oluşturan birimler belirlenmeye çalışıldığı için kelime grupları hakkında da kısa bilgilere yer verilmiştir. Ancak bir kelime grubu olan sıfat tamlaması tezin konusunu teşkil ettiğinden daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Bunun yanı sıra sıfat tamlaması konusundaki temel sorunlara kısaca değinilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümü “İnceleme” kısmıdır. Bu bölümde Sait Faik Abasıyanık’ın örneklem olarak seçilmiş eseri “Sarnıç” tan elde edilen veriler gruplandırılarak ayrıntılı bir şekilde başlıklar halinde verilmiştir. Eserde sadece cümlede sıfat tamlaması şeklinde öge oluşturan tamlamalar incelenmiş, diğer kelime grupları içinde yer alan sıfat tamlamaları incelemeye alınmamıştır. İncelenen eserde geçen sıfat tamlamasının bulunduğu cümle tamamen yazılmış ve [hikâye adı/ sayfa numarası/ cümlenin geçtiği paragraf] şeklinde yeri gösterilmiştir. Aynı şekilde kurulmuş sıfat

taamlamaları fazla ise onar örnek verilmiş, diğerlerinin ise eserde geçtiği yer belirtilmiştir. Çalışmanın “Sonuç” kısmında veriler değerlendirilmiştir.

Sait Faik Abasıyanık ve Sarnıç

Oktay (1993: 155-156), Adapazarı Belediye Başkanlığı yapmış, “Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti”nde çalışmış aydın bir babası olan Sait Faik’in asıl adının Mehmet Sait olduğunu söyler. Yazarın 23 Kasım 1906’da Adapazarı’nda doğduğunu, ilköğrenimini Adapazarı’nda Rehber Terakki adlı özel okulda tamamlamış olduğunu, iki yıl Adapazarı İdadisine devam ettiğini belirtmiştir. Önce İstanbul Erkek Lisesine giden Sait Faik’in, 1920 yılında Bursa Erkek Lisesinden mezun olduğunu, sonra İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesine girdiğini ve buraya iki yıl eğitimine devam ettikten sonra fakülteyi terk ederek edebiyat öğrenimi için Fransa’nın Grenoble kentine gittiğini söylemiştir. Üç yıl süren öğrencilik hayatında Paris, Strassburg, Lion ve Marsilya arasında yolculuklar yapmış olan yazarın yaz tatilini da İstanbul’de geçirdiğini ifade etmiştir.

Enginün (2002: 302), Sait Faik’in ilk yazılarını Milliyet, Servet-i Fünun Uyanış, Varlık, Vakit gibi dergi ve gazetelerde yayımladığını ancak şöhretini 1935 yılında yayımlanan “Semaver” adlı hikâye kitabı ile kazandığını belirtir.

Cevdet Kudret (2004: 113), Sait Faik’in halk konuşmasının yazıya geçmemiş pek çok inceliklerini kullandığını, Dil Devrimi’ni edebiyatımız için büyük bir kazanç olarak gördüğünü söyler. Ayrıca sözcükleri seçerken titiz davrandığını da ekler. Naci (2008: 23) ise Sait Faik’in hikâyelerinde bir dil savrukluğu olduğunu hatta bol Türkçe yanlışları bulunduğunu söyler. Konuşma dilinin kıvraklığından ve canlılığından faydalanmadığını, özellikle ilk üç kitapta yazı diline bağlı olduğunu belirtir. Demircan (2015: 143), Harf Devrimi (1928) ile oluşturulan abecenin bile konuşma diline dayandığını, Dil Devrimi ile başlayan yeni bir yazı dili yaratma eyleminin öncelikle konuşma dilini örnek alarak başladığını, Sait Faik’in ise hiç ses çıkarmadan çoktan eyleme geçen bir yazar olduğuna işaret eder.

Kaplan (2013: 215), Sait Faik’in görmesini bilen ve gördüğünü anlatma kabiliyetine sahip bir yazar olduğunu söyler. İnce bir dikkati olduğunu kâinatın ve hayatın sadece dışını değil, içini de hikâyelerinde yansıttığını belirtir.

Sonuç olarak Sait Faik’in konuşma dilinin özelliklerini dikkate alıp almadığı, hikâyelerinde Türkçeyi titizlikle kullanıp kullanmadığı yönünde fikir ayrılıkları olduğu görülmektedir. Ancak Sait Faik’in Türk hikâyeciliğinde yeni bir dönem açtığı konusunda hemfikir olunduğu bir gerçektir.

Sarnıç Kitabının ilk baskısı 1939 yılında Çığır Kitabevinden çıkmıştır. 1950-1965 yılları arasında 2-4. baskısı Varlık, 1970-2001 yılları arasında 5-25. baskısı Bilgi Yayınevinden çıkmıştır. 2002 yılından beri Yapı Kredi Yayınlarından çıkmaya devam etmektedir.

Tezde karşılaştırma için kullanılan baskılar Mayıs, 1965 yılında Varlık Yayınlarından “Sarnıç-Kayıp Aranıyor” adıyla çıkan 4. baskısı; Kasım, 1992’de Bilgi Yayınevinden “Semaver-Sarnıç” adıyla çıkan 15. baskısı ve Ekim, 2004’te Yapı Kredi Yayınlarından “Sarnıç” adıyla çıkan 7. baskısıdır.

Çalışmaya konu olan baskı, satışta ve erişilebilir olduğundan telif hakları gereği metin olarak teze ilave edilememiş; hikâyelerin bazıları internet ortamında erişilebilir olduğu halde çoğaltılarak bu teze konulmasından da imtina edilmiştir. Sadece çalışmanın amacına bağlı olarak sıfat tamlamasının bulunduğu cümleler kaynak gösterilerek belirtilmiştir.

“Sarnıç” kitabında on altı hikâye bulunmaktadır. Aşağıda “Sarnıç” kitabında yer alan hikâyeler ve ilk yayımlandığı dergi ve gazeteler yayım tarihi esas alınarak sıralı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 1: “Sarnıç” Kitabında Yer Alan Hikâyelerin İlk Yayım Yerleri ve Tarihleri

Hikâyenin Adı	Yayım Tarihi	Yayımlandığı Dergi ya da Gazete
Grenoble’da İtalyan Mahallesi	15 Ağustos 1934	Varlık Dergisi
Marsilya Limanı	15 Şubat 1936	Varlık Dergisi
Gece İşi	1 Mart 1936	Varlık Dergisi
Hancının Karısı	15 Nisan 1936	Gündüz Dergisi
Beyaz Altın	15 Mart -1 Nisan 1936	Varlık Dergisi
Kalorifer ve Bahar	21 Mart- 4 Nisan 1936	Ağaç Dergisi
Loğusa	28 Nisan- 2 Mayıs 1936	Ağaç Dergisi
Bir Karpuz Sergisi	20 Mayıs 1936	Kurun Gazetesi
Sarnıç	15 Ocak 1937	Kurun Gazetesi
	12 Şubat 1937	Varlık Dergisi
Davut’un Anası	30 Ekim 1938	Kurun Gazetesi
Park	18 Kasım 1938	Ses Dergisi
	Haziran 1954	Yeditepe Dergisi
Plaj İnsanları	Kasım 1938	Yücel Dergisi
Gaz Sobası	9 Aralık 1938	Ses Dergisi
Ormanda Uyku	15 Şubat 1939	Gündüz Dergisi
Mavnalar	Herhangi bir dergide ya da gazete de yayımlanmamış, yazar tarafından doğrudan eserine alınmıştır.	
Kime Kim		

Kaynak: Sarnıç, 2004.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİTERATÜR ANALİZİ

1.1. Sıfat

Dilde çok geniş bir kullanım alanına sahip olan sıfatların literatürdeki tanımlarının doğal olarak birbirleri ile benzerlik gösterdiği dikkat çekmektedir. Literatürde genel olarak üç sıfat tanımı ile karşılaşılır. Bu tanımlar şöyledir:

1. “Sıfat, varlıkları niteleyen ya da belirten sözcüklerdir (Hengirmen, 1998: 132; Ediskun, 1999: 132; Gencan, 2001: 197; Ergin, 2002: 244; Bilgin, 2002: 220; Banguoğlu, 2007: 341; Demir, 2006: 293)”. Bu tanımlarda varlık ön plana çıkarılmış ayrıca sıfatın görevine değinilmiştir.
2. “Bir adın önüne gelerek onun karşıladığı varlığı niteleyen ya da belirten sözcüktür (Şimşek, 1987: 46; Korkmaz, 2009: 333).” Bu tanımlarda dil bilgisine ait terimler kullanılarak sıfatın bir adın önünde kullanıldığına dikkat çekilmiş, söz dizimsel birim olduğu işaretlenmiştir. Sıfatın varlığı niteleme ve belirtme görevinden de söz edilmiştir.
3. “Niteleyici ve belirtici bir nitelik olarak anlatıma bir renk ve belirtme katan sözcüktür (Burdurlu, 1972: 523).” Bu tanımda ise anlatıma vurgu yapılmıştır. Sıfatın niteleyici ve belirtici görevinin yanında anlatıma etkisi dile getirilmiştir.

Sonuç olarak sıfat tanımlarının çoğunda sıfatın nicelik ve nitelikçe varlığı sınırlaması dile getirilmiş, varlığını söz dizimsel konumunun belirlediği ve ifade özelliği vurgulanmıştır. Bu üç tanımları kapsayıcı şekilde sıfatlar; “Varlık veya kavramları niteleme ya da belirtme yoluyla tamamlayan sözcüklerdir.” şeklinde tanımlanabilir.

Bu tanımların dışında sıfatın söz dizimsel bir görev adı olduğuna işaret eden başka tanımlar da vardır. Durak (2000: 18), “Bugüne kadar sıfat diye bildiğimiz sözcükler soyut dile getirilmemiş biçimleriyle niteleme adlarıdır.” der. Ayrıca sıfatın öz-niteliksel değil, işlevsel bir adlandırma ve ulamlama gibi ele alınması gerektiğini söyler. Söz dizim içinde sözcüklerin kelime grubu olarak birbirine ulanışı olan sıfatın da bu ulanıştaki işlevsel bir ulam olduğunu belirtir. Bundan yola çıkarak sıfatın bir sözcük türü değil, söz dizimsel bir işlev olduğunu vurgular. Akerson (2016: 214) da sıfatları niteliklerin, fiilleri de eylemlerin adı saymaktadır.

Ergin (2002: 244-245), her sıfatın bir isim olduğunu ve bu yüzden sıfat diye bir sözcükten bahsedilemeyeceğini, ancak sıfat diye bir kullanım olduğunu söyler. Böylece Ergin de işleve işaret ederek sıfat olmanın söz dizimsel bir durum olduğu düşüncesini dile getirir. Sıfatların tek başına bir ortak isim olduğunu, hemen hemen bütün ortak isimlerin de sıfat olarak kullanılabileceğini belirtirken sıfat olarak en çok kullanılanların nitelik isimleri olduğunu söyler ve asıl sıfat denilen kelimelerin de bunlar olduğunu belirtir. Ona göre sıfat olmaya elverişli olmayan isimler şöyledir: sadece ad olarak kullanılan mücerret (soyut) isimler, -mAk ve -İş ekleri ile oluşturulan hareket isimleri ve -gİ gibi bazı eklerle yapılan isimler. Ergin, sıfat ile isim arasında çok ince bir fark olduğunu, isimlerin bir varlığın bir niteliğini değil birçok niteliğini karşıladığını, sıfatların ise tek cepheli bir ifadeye sahip olduğunu söyler. Ayrıca tek başına kullanılabildikleri için isimlerin bağımsız, sıfatların ise ancak bir isimle birlikte kullanılabildiği için bağımlı yapılar olduğunu ifade eder.

Yener (2007: 620), sözcük türlerini adlar ve fiiller olarak sınıflandırırken bunun dışında kalan sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç ve ünlemin kullanımdan kaynaklanan dilsel işlevli sözcükler olduğunu söyler. Böylece adların kendilerinden önceki ve sonraki sözcüklerle ilişkiye girerek görev kazandığını bir adın, bir başka adın nitelik ve niceliğini belirten görevine sıfat dendiğini hatırlatır.

Sözcükleri sözlüksel anlamlı veya dil bilgisel anlamlı olarak sınıflandıran Delice (2012: 30), dil bilgisel bir anlamla cümle içinde yer alan sözcüklerin ya tek başına kullanılabilen (asıl biçimbirim) ya da tek başına kullanılmayan (uydu biçimbirim) bir yapıya sahip olduğunu söyler. Tek başına kullanılabilen, bünyesine uydu sözcük alabilen sözcük türlerini “asıl” olarak belirtirken tek başına kullanılmayan bağımsız olarak bir cümleye katılamayan, sadece sözcük öbeği içinde cümlede yer alabilen sözcük türlerini de “uydu sözcük” terimleri ile ifade eder. Sıfatı da kendinden sonraki isim veya isim görevindeki kelime grubunu kendinde var olan anlamıyla belirttiği veya nitelediği, sözlüksel anlamlı olarak tek başına cümle içinde kullanılmadığı ve sadece sözcük öbeği içinde yer aldığı için uydu sözcük olarak tanımlamaktadır.

Börekçi ve Tepeli (2013: 101), her dilin olduğu gibi Türkçenin de kendine has yapısal özellikleri olduğunu söyler ve Türkçenin sözcük türü bakımından belirsiz bir dil olduğu görüşünü eleştirir. Sözcüklerin türleri incelenirken sözlüksel olanla söz dizimsel olanın iyi ayrılması gerektiğini belirterek sözlük bilimsel niteleyenler olarak sıfat ve zarfların aynı dizide yer aldığını söyler. Ancak kurdukları kavram ilişkileri bakımından sıfat ve zarfların farklı özellikler taşıdığını ve söz dizimsel bağımlılıkları açısından kesin olarak ayırt edilebileceğini ifade eder.

Sıfat tanımlarının bütününde sıfatın varlıkların niteliğini ve niceliğini belirten sözcük olduğu ve bir isimden önce geldiği görüşü ortaktır.

Türkçede sıfatların daima çekimsiz olarak kullanıldığı, hiçbir şekilde işletme eki almadığı belirtilir (Ediskun,1999: 145; Ergin, 2002: 246; Korkmaz, 2009: 334). Ancak Bilgin (2002: 222), sınırlı sayıda sıfatın iyelik eki alarak pekiştirme işleviyle bir adla birlikte tamlama oluşturabileceğini ve bunlara “iyelikli sıfat” dendiğini aktarır. İyelikli sıfatlara şu örnekleri verir: Ey **güzelim** yeşil, **canım** mavi gök (Cumalı, 1983’ten aktaran: Bilgin, 2002: 222). Ayrıca aynı bahiste “çoğu, kimi, böylesi, öylesi” gibi sözcüklerin görünürde iyelik eki aldığını ancak bu sözcüklerdeki iyelik ekinin kişi kavramını bağlama işlevini yitirerek kalıplaştığını ifade eder. Şu örnekleri aktarır: “Bir çelişkiyi yaşıyorum **çoğu** zaman (Ventura,1999’dan aktaran: Bilgin, 2002: 222).”, “**Kimi** canlar, yeşil dal parçalarıyla yaşamı güzelleştirmeye uçmuşlardı (Çiçek, 2000’den aktaran: Bilgin, 2002: 222).”

Betimlenmek istenen nesne ve kavramların birden çok özelliği olabilir. Bu nedenle varlıkların birden çok özelliğini karşılamak amacıyla birden fazla sığfa ihtiyacı duyulabilir. Bu sıfatlar birtakım sınırlılıklara göre sıralanır. Bununla ilgili olarak Korkmaz (2009: 334), bir adın önündeki belirtme sıfatları yan yana gelebilir, diyerek “**Bulutsuz, parlak, masmavi** bir gökyüzü; bu mahallelerde gün, beş ezanın beş tonuzundan geçerek **ilerleyen**, sırasına göre **renkli, heybetli, zaman zaman eğlenceli** bir alaya benzerdi (Tanpınar, 1960’tan aktaran: Korkmaz, 2009: 334).” örneklerini verir. Korkmaz burada aslında bir adın önündeki belirtme sıfatlarının değil de niteleme sıfatlarının yan yana gelebileceğini örneklemiştir. Metnin devamında belirtme sıfatları hakkındaki fikrini de belirtmiştir. Korkmaz adın önünde birden çok sıfat bulunduğu zaman belirtme sıfatları niteleme sıfatlarından önce gelir diyerek “**Beş** yeni ev, **hangi** gölgeli ağaç, **şu** beyaz boyalı ev” gibi örnekler verir. Sadece “bir” belirtme sıfatının sayı sıfatı olduğunda niteleme sıfatlarından önce, belgisiz sıfat olduğunda niteleme sıfatlarından sonra geldiğini söyler (Korkmaz, 2009: 335).

Akşehirli (2016: 127), “bir” belirsizlik sıfatının genellikle niteleme sıfatından sonra geldiğini söyler ancak önce de gelebileceğini belirtir. Her iki dizilimin anlam bakımından farklılık gösterdiğini ekler. Bunun sebebini sıfatın öbek içindeki diziliminin dil bilimsel çerçevede anlamsal, sözcüksel, söz dizimsel ve edim bilimsel boyutları olmasına bağlar. Böylece “bir” in belirtme sıfatları içinde sayı sıfatı ve belgisiz sıfat işlevinde sırasının değişmesini açıklar.

1.1.1. Sıfat Çeşitleri

Sıfat ister sözcük türü olarak kabul edilsin ister bir görev veya işlev adlandırması olsun genel olarak tanımlanırken isimleri niteleme ve belirtme görevi öncelikle dile getirilir. Böylece görev ve anlam açısından ikiye ayrılan sıfatlar “Varlıkların durum, biçim, renk, sahiplik, farklılık, huy gibi çeşitli niteliklerini gösteren sıfatlara niteleme sıfatları; varlıkları belirsizlik, işaret, sayı ve soru bakımından belirten sıfatlara ise belirtme sıfatları” şeklinde yaygın bir kategorileşmeye tabidir (Bilgin, 2002: 223; Ediskun, 1999: 133; Korkmaz, 2009: 361).

Ergin (2002: 246), sıfatları vasıflandırma ve belirtme sıfatları olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Varlığın kendi niteliklerini ifade eden sıfatlara vasıflandırma sıfatları, varlığın dış niteliklerini ifade eden sıfatlara ise belirtme sıfatları, der. Ancak Engin Yılmaz “Türkiye Türkçesinde Niteleme sıfatları” adlı kitabında niteleme ve belirtme sıfatları arasındaki işlev, görev, kullanım, yüklem olabilme ve türetim imkânları bakımından farklılıkları sıralayarak niteleme ve belirtme sıfatlarının eş değerli kategoriler olmadığını, dil bilgisine yerleşmiş olan sıfatla aslında niteleme sıfatlarının kastedildiğini söyler. Dil bilgisinde belirtme sıfatı olarak geçen kelimelerin ise “belirten” adıyla farklı bir sözcük türü olduğunu ileri sürer (2004: 43).

Koç (1997: 189-209) yapılarına göre sıfatları yalın, türemiş, birleşik, pekiştirmeli, ikilemeli sıfat şeklinde beşe ayırırken Bilgin (2002: 243-245) basit, türemiş, birleşik sıfatlar olmak üzere üçe ayırır. Sonra birleşik sıfatları yapı bakımından tekrar kaynaşmış birleşik sıfatlar ve kurallı birleşik sıfatlar şeklinde ikiye ayırır.

Korkmaz ise sıfatları köken, işlev ve yapılarına göre sıfatlar şeklinde inceler. Yapısı bakımından sıfatları basit sıfatlar, türemiş sıfatlar, birleşik sıfatlar, pekiştirme sıfatları, kelime gruplarından oluşanlar şeklinde beşe ayırmıştır (2009: 333).

Buna göre dil bilgisi çalışmalarında genel olarak sıfatlar şu kategorilere ayrılmıştır:

I. Görev ve anlam açısından sıfatlar

1. Niteleme sıfatları
2. Belirtme sıfatları
 - a) Gösterme sıfatları
 - b) Soru sıfatları
 - c) Belgisiz sıfatlar
 - ç) Sayı sıfatları
 1. Asıl sayı sıfatları
 2. Üleştirme sayı sıfatları
 3. Kesir sayı sıfatları
 4. Sıra sayı sıfatları

II. Yapı açısından sıfatlar

1. Yalın sıfatlar
2. Türemiş sıfatlar
3. Birleşik sıfatlar
4. Pekiştirme Sıfatları
5. Kelime Grubu Halindeki Sıfatlar

1.1.1.1. Görev ve Anlam Açısından

Görev ve anlam açısından sıfatlar dil bilgisi kitaplarında genel olarak niteleme sıfatı ve belirtme sıfatı olarak ikiye ayrılmaktadır. Ancak Bayraktar (2015: 43), sıfatları farklı olarak “yapı sıfatları ve yer sıfatları” şeklinde gruplandırır. Yapı sıfatlarını “dışarık sıfatları ve içerik sıfatları” şeklinde ikiye ayırırken yer sıfatlarını “mekân parçasında konumlandırma sıfatı ve zaman parçasında konumlandırma sıfatı” diye ikiye ayırır. “Bu hayvan, evdeki masa, arabanın önündeki adam, son sınav, ilk sınav” örneklerindeki sıfatların, ilişkide oldukları varlıkların mekândaki veya zamandaki yerlerini göstererek tekilleştirdiğini söyleyerek yer sıfatlarını açıklar. “Binek hayvan, siyah masa, köylü adam, üç saatlik sınav, bir litre su” örneklerindeki sıfatların da ilişkide oldukları varlıkları yapısal özellikleriyle gösterdikleri için tekilleştirmediğini, genelleştirdiğini söyleyerek yapı sıfatlarını açıklar. Ona göre yer sıfatı tekilleştirir, yapı sıfatı genelleştirir.

Hengirmen (1998: 132), niteleme sıfatlarının genellikle varlıkların “iyi, kötü, sarı, kırmızı, az, çok” gibi özelliklerini belirttiğini söyler. Karşılaştırma sıfatları, pekiştirme sıfatları, küçültme sıfatları ve unvan (san) sıfatlarını niteleme sıfatları içinde değerlendirir.

Akerson (2016: 214-215) “Türkçe Örneklerle Dile Genel Bir Bakış” adlı kitabında nitelemeyi belirlenimle yakından alakalı bir işlev olarak tanımlar. Adları da çoğu zaman sıfatların nitelediğini belirtir. Nitelemenin küme daraltma ve küme donatma işlevlerinden bahseder. “Kırmızı saçlı çocuk ağlıyor” cümlesinde adı bilinmeyen çocuğun kırmızı saçlı olması bakımından diğer çocuklardan ayrıldığını, buradaki işlevin küme daraltma işlevi olduğunu, çocuklar kümesinin tek üyeye daraltıldığını söyler. Bazen de kümenin zaten daraltılmış olduğunu ama üyeyi birtakım nitelemelerle donatmak ve ifadeyi zenginleştirmek amacıyla geliştirileceğini belirtir ve şu örneği verir: “Ayşe törene **siyah, ipek çok şık bir kıyafetle** geldi.”

Ergin (2002: 246), niteleme sıfatlarını nesnelerin niteliklerini bildiren sıfatlar olarak tanımlar. Bir varlığı karşılayan sayısız niteleme sıfatı olduğunu, bu yüzden niteleme sıfatları adının genel olarak kullanıldığını, bunların gruplara ayrılmasının zor olduğunu belirtir. Yalnız niteleme sıfatlarının anlam bakımından genel olarak iki çeşit nitelik bildirdiklerine işaret eder. Bunların bir kısmının nesnenin nesne, bir kısmının nesnenin hareket özelliğini gösterdiğini söyler. Ayrıca nesnenin nesne özelliğini bildiren niteleme sıfatlarının tek başına kalıcı isimler olarak kullanılan isim asıllı kelimeler, hareket özelliğini bildiren niteleme sıfatlarının ise tek başına kalıcı nesne ismi olarak fazla kullanılmayan, genellikle geçici isimler olarak kullanılan sıfat-fiiller olduğunu belirtir.

Yılmaz (2004: 68), niteleme sıfatlarının anlam, işlev ve oluşumu bakımından tasnifinin yapılmasının önemine işaret eder. Semantik içerikleri bakımından niteleme sıfatlarını duyularımıza/algularımıza dayalı nitelikleri bildiren niteleme sıfatları, bilincimize/sezgilerimize dayalı nitelikleri bildiren niteleme sıfatları olmak üzere ikiye ayırır. İşlev ve oluşumları bakımından

niteleme sıfatlarını iki bölümde inceler: gramatikal yollarla oluşmuş sıfatlar ve söz dizimsel yollarla kurulan sıfatlar. Gramatikal yollarla kurulmuş sıfatlar başlığı altında Türkçe türetme ekleriyle ya da türetim değeri kazanmış çekim ekleriyle oluşan niteleme sıfatları (can-dan, söz-de, evvel-si, benzer-i vb.) üzerinde durulmuştur. Söz dizimsel yollarla kurulmuş niteleme sıfatları başlığı altında ise kelime grubu biçimindeki sıfatlardan bahsedilmiştir.

Literatürde niteleme sıfatlarının işlevlerine ilişkin hemfikir olunduğu görülmüştür. Ancak bu durum, niteleme sıfatlarının sınıflandırılmasının güçlüğüne engel olamamıştır. Yılmaz (2004: 68), teorik gramer öğretimi açısından, sıfatların bağlam içindeki yeri ve dizilişi ile ilgili genel eğilimin belirlenmesi bakımından niteleme sıfatlarının derli toplu bir tasnifinin yapılmasının önemini koruduğunu belirtir. Çalışmalarda tasniflerin de bu minvalde yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Ergin (2002: 247), varlıkları işaret, soru, sayı ve belgisizlik yönüyle belirten sıfatları **belirtme sıfatları** olarak tanımlar. Belirtme sıfatlarının nesnelere kendi içinde barındırdığı özellikleri değil de onlara ait olmayan dış özellikleri belirttiğini söyler.

Banguoğlu (2007: 351) ise belirtme sıfatlarının kullanılış bakımından birbirlerine ve niteleme sıfatlarına benzediğini fakat kaynaklarının farklı olduğunu ve anlamca farklı kavram sıfatlarına girdiğini söyler.

Bayraktar (2015: 88), sayı sıfatı, soru sıfatı ve belirsiz sıfat/belgisiz sıfat olarak işaretlenen ve sıfat kategorisine sokulan kelimeleri sıfat saymaz. Bu çalışmada belgisiz sıfat, sayı ve soru sıfatları Bayraktar'ın sınıflandırmasına göre değerlendirilmemiş; genel temayül içinde sıfat olarak değerlendirilmiştir.

Tanım ve tasniflere bakıldığında genellikle hepsinde belirtme sıfatlarının varlıkları belirtme işlevi yüklendiğine vurgu yapıldığı görülür. Belirtme sıfatları kendi içinde dörde ayrılır.

Ergin (2002: 248-249), işaret sıfatlarını nesnelere yerlerini işaret etmek suretiyle belirten kelimelerdir, şeklinde tanımlar ve “bu, şu, o, ol, şol ve işbu” sözcüklerini işaret sıfatları arasında gösterir.

Bilgin (2006: 226-227) bunlara ek olarak “öte, beri, karşı, öbür, öteki, beriki” gibi ifadeleri işaret sıfatı sayar. Ayrıca işaret anlamı taşıyan sözcüklerin bulunma eki -DA ile birlikte sıfat “-ki” sini¹ olarak gösterme işlevinde kullanıldığını belirtir.

¹ Bilgin'in sıfat ki'si adıyla bahsettiği ek, geleneksel dil bilgisinde aitlik eki olarak adlandırılmaktadır. Ergin (2002: 161), aitlik ekinin başlıca fonksiyonunun bir nesneyi bağlı ve ait olduğu başka bir nesneye göre veya zaman ve mekân içindeki yerine işaret etmek suretiyle belirtmek olduğunu söyler.

Korkmaz (2009: 385), işaret sıfatlarını genel olarak nesnelere işaret yoluyla belirten sözcük olarak tanımlamıştır. İşaret sıfatı olarak kabul edilen sözcüklerin tek başına işaret zamiri, bir isimden önce geldiği zaman da işaret sıfatı olduğunu söylemektedir.

Bayraktar (2015: 55), kendi sınıflandırması içinde işaret sıfatlarını “yer sıfatları” başlığı altında değerlendirmiştir. Yer sıfatlarının ilişkide oldukları varlıkların yerlerini belli etmek suretiyle onları tekilleştirdiklerini, belirginleştirdiklerini, belirli hale getirdiklerini belirtir. Bu yer sıfatlarını “mekân parçasında konumlandırma sıfatı” ve “zaman parçasında konumlandırma sıfatı” olarak ikiye ayırır. Varlığı mekân parçasında konumlandırmayı varlığı, bir bütün olan mekânda, uzayın bütünlüğü içinde bulunduğu yer ile göstermektedir.

Soru sıfatları varlık ve nesnelere soru yoluyla belirten sıfatlar olarak tanımlanır. Sıfatın bu işlevi, adın önüne getirilen kaç, kaçar, kaçını, hangi, ne, nasıl, neredeki gibi soru sözcükleriyle karşılanır (Ergin, 2002: 252; Banguoğlu, 2007: 352; Korkmaz, 2009: 393).

Soru sıfatları işlev bakımından ortak görüşlerle değerlendirilmektedir. Ancak farklı bir yaklaşım ortaya koyan Bayraktar (2015: 106) soru sıfatlarının sıfat olarak kabul edilemeyeceğini söyler. Soru sıfatlarını niçin sıfat olarak kabul etmediğini şu örnekle açıklar: “hangi kitap” gibi bir ifadenin, kitabı bir özelliğiyle, sıfatıyla göstermediğini, bu ifadenin, söz konusu bir kitabın hangi özellikle var olduğunu sorduğunu ifade eder. Yani soru ifadesinin sıfat olmadığını çünkü zaten sorunun, sıfatın ne olduğunu sorduğunu söyler.

Sayı sıfatları tek başına kullanıldıklarında aslında birer sayı adıdır. Ancak bir ismin önünde kullanıldığında sıfat işlevi kazanır (Ergin, 2002: 249; Korkmaz, 2009: 357).

Sayı sıfatları, “varlıkların sayılarını, sıralarını, eşit bölümlerini, parçalarını belirten sıfatlardır” şeklinde tanımlanır ve asıl sayı sıfatı, sıra sayı sıfatı, üleştirme sayı sıfatı, kesir sayı sıfatı olmak üzere dörde ayrılır (Koç, 1997: 194; Hengirmen, 1998: 140; Ediskun, 1999: 134; Bilgin, 2002: 228).

Ergin (2002: 249), sayı sıfatlarını nesnelere sayılarını bildirmek suretiyle belirten kelimelerdir, şeklinde tanımlar ve asıl sayı sıfatı, sıra sayı sıfatı, üleştirme sayı sıfatı, kesir sayı sıfatı ve topluluk sayı sıfatı olmak üzere beşe ayırır.

Sonuç olarak sayı sıfatlarında iki farklı tasnif ortaya çıkar. İlk tasnifte sayı sıfatları dörde, ikinci tasnifte ise beşe ayrılır. İlk tasnifteki sıfatlara ek olarak topluluk sayı sıfatı Ergin (2002: 249) tarafından eklenir.

Bu tasniflerin dışında bir görüşe sahip olan ve sayı sıfatlarını bir sıfat çeşidi olarak değerlendirmeyen Bayraktar (2015: 105), bunun sebebini şöyle açıklar: “0” sayısının hiçliği ifade ettiğini, hiç olmayan varlığın da bir sıfatı olamayacağını, “1” sayısının ise varlığın varlık olması için zorunlu olduğunu bu yüzden de sıfat olamayacağını belirtir. Ayrıca birden büyük sayıların ise nitelik değil topluluk ifade ettiği için sıfat olamayacağını söyler.

Korkmaz (2009: 395), belgisiz sıfatları varlıkların sayısını, miktarını, özelliklerini tam olarak değil de kabataslak belirten sıfatlardır, şeklinde tanımlar. Belgisiz sıfatların “Az, çok, bir, her, hiç” gibi yalın yapıda ve “hiçbir, birkaç, birtakım, birçok, biraz” gibi birleşik yapıda bulunduğunu belirtir.

Banguoğlu (2007: 351), belgisiz sıfatlarının tek ve belli bir varlığa ad olmamak vasfını taşıdığını belirtmektedir. Belirsizliğin de dereceli olduğunu, türlü belgisiz sıfatla cinsin kapsamının daraltılabileceğini söyler.

Ergin (2002: 254), nesneyi belirsiz olarak ifade etmek için “bir”, nesnenin hepsini ifade etmek için “bütün”, nesnenin konuşulandan ayrı olduğunu ifade etmek için “başka”, nesnenin belirsiz olmadığını ifade etmek için “bazı”, nesnenin belirsiz olmadığı, genel olarak belirtildiği zamanlarda bütünü ifade etmek için “her” sözcüklerinin kullanıldığını söyler. Bunların dışında “kimi, çoğu, çok, hiç, falan, filan, az, fazla” gibi belirsizlik anlamı taşıyan sözcüklerin de kullanıldığını belirtir.

Bayraktar (2015: 106-107), Geleneksel dil bilgisinde belirsizlik sıfatı ve belgisiz sıfat olarak adlandırılan yapıların aslında sıfat olmadığını söyler. “Bir, herhangi bir, hiç, hiçbir, başka, diğer” gibi sözcüklerin ilişkide oldukları, gösterdikleri varlıkların sadece “varlık” olduklarını ifade ettiklerini yani varlık olmak için zorunlu olan “1” sayısının sözel karşılığı olduğunu belirtir. “Hiç, hiçbir” gibi sözcüklerin de “0” sayısının sözel karşılığı olduğunu, “bütün, her, tüm, tümü, bazı, kimi, çok, çoğu, az, fazla” gibi sözcüklerin 1’den fazla olmanın sözel karşılığı olduğunu ifade eder. Yani belirsizlik sıfatlarının sıfat sayılmama nedenlerini sayı sıfatlarıyla aynı şekilde açıklar.

1.1.1.2. Yapısı Bakımından Sıfatlar

Yapısına göre sıfatlar genellikle benzer şekilde sınıflandırılmıştır. Yapım eki almayan sıfatlara basit, yapım eki alanlara türemiş, birden fazla sözcüğün yan yana gelerek oluşturduğu sıfatlara da birleşik sıfat adı verilmiştir. Literatürde birleşik sıfatların yapıları anlamca kaynaşmış birleşik sıfatlar ve kurallı birleşik sıfatlar olmak üzere iki şekilde görülmektedir. Anlamca kaynaşmış birleşik sıfatlar, anlamlı bir birim olarak kalıplaşan ve bu nedenle bitişik yazılan sıfatlardır (Bilgin, 2002: 243). Kurallı birleşik sıfatlar, belli kurallara göre oluşturulan ancak birleşenleri ayrı yazılan sıfatlardır (Bilgin, 2002: 243; Demir: 2006, 313).

Demir (2006: 313-315); isim tamlaması, sıfat tamlaması, isnat, sayı ve ikileme grubu halinde olan sıfatları kurallı birleşik sıfatlar içinde değerlendirmiştir.

Korkmaz (2009: 347, 349)'da “Birden çok kelimenin kendi anlamlarını koruyarak veya değiştirerek bir tek anlam meydana getirecek biçimde bir araya gelmesinden oluşmuş sıfatlardır.” şeklinde tanımladığı birleşik sıfatların kelime grubu halindeki sıfatlarla karıştırılmaması gerektiğine vurgu yapar. Sıfatların birçoğunun yapıcı belirli kurallar içinde yan yana gelen çeşitli kelime gruplarından oluştuğunu belirtir. Kelime grubu biçiminde olan sıfatları sıfat tamlaması, isim tamlaması, tekrar, edat, bağlaç, sayı, isnat, sıfat fiil ve kısaltma grubu biçiminde gruplara ayırır.²

1.1.1.3. Sıfatlarda Karşılaştırma ve Derecelendirme

Korkmaz (2009: 370), Demir (2006: 306-307) ve Bilgin (2002: 239) sıfatlarda karşılaştırma ve derecelendirme başlığını niteleme sıfatlarından bağımsız bir başlık olarak verirken Hengirmen (1998: 132) niteleme sıfatlarının bir çeşidi olarak verir.

Korkmaz (2009: 370), sıfatların karşılaştırma ve derecelendirme işlevinin **kadar, daha, en, çok, pek, gibi, en, harikulade** gibi zarf veya zarf olarak kullanılan sözlerin sıfattan önce getirilmesiyle oluştuğunu belirtir. Sıfatlardaki derecelendirmenin dört türlü olduğunu söyler: eşitlik derecesi, üstünlük derecesi, aşırılık derecesi, en üstünlük derecesi.

1.1.1.4. Sıfatlarda Küçültme

Hengirmen (1998: 136) ve Korkmaz (2009: 377), bazı ekler alarak kendinden sonra gelen adların anlamlarında bir küçültme ve azaltma meydana getiren sıfatlara “küçültme niteleme sıfatları” ve sıfatlara küçültme ve azaltma işlevi yükleyen eklere de “küçültme ekleri” dendiğini belirtir. Korkmaz (2009: 377), küçültme eklerini -cA, -cAnA, -cAk, -cIk, -sI, -msI, -mtrak, -rAk olarak sıralar. Ayrıca bu ekleri tek tek verdikleri anlamlarla örnekler vererek açıklar. Eklerin küçültme, benzetme yoluyla küçültme, karşılaştırma gibi işlevleri olduğunu söyler.

Çifçi (2016: 204), birden fazla işleve sahip eklerin adlandırılmasında işlek olan işlevin ölçü olması gerektiğini, Türkiye Türkçesi yazı dilinde -(I)msI, -(I)mtrak, ve -sI eklerinin tek işlevinin “yakınlık derecesiyle benzetme” anlamı olduğunu vurgular. Bu eklerin dil bilgisi kitaplarında “küçültme kategorisi” nde değil de oluşturulacak bir “benzetme kategorisi” nde incelenmesi gerektiğini söyler.

² Özmen (1999: 119), isimlerin önünde sıfat görevi üstlenebilen bütün kelime gruplarını sıfatlık olarak değerlendirmiştir.

1.1.1.5. Sıfatlarda Pekiştirme

Korkmaz (2009: 383), sıfatlarda pekiştirme işlevinin pekiştirme sıfatları ile sağlandığını söyler. Pekiştirme sıfatlarının da belli kurallara bağlı kalarak sıfatın başına getirilen hecelerle yapıldığını belirtir. Korkmaz'ın belirttiği pekiştirme sıfatı yapma kuralını Demir (2006: 303) ve Hengirmen (1998:134) şöyle açıklar: Pekiştirmeli sıfat yapmak için sözcüğün ilk sesli harfe kadar olan kısmı alınır; m, p, r, s harflerinden uygun olanı ile kapatılır, kapatılan bu hece sözcüğün başına getirilir. Bilgin (2002: 240) m, p, r, s'li pekiştirmelerde kimi zaman tek heceyle yetinilmeyeceğini pekiştirme ünlülerinden (a, e) biriyle ya da "l" ünsüzü ile iki heceli olarak gerçekleştirildiğini belirtir.

Demir (2006: 305) ve Korkmaz (2009: 387), "işte" sözcüğünün pekiştirme işlevi ile kullanıldığına dikkat çeker. Demir, işaret sıfatlarının "işte" sözcüğü ile pekiştirildiğini belirtirken Korkmaz, bu sözcüğün bazen anlamı pekiştirilmiş bir işaret sıfatı olarak da kullanılabileceğini söyler.

1.1.1.6. Sıfat-Fiil

Ergin (2002: 333-334), sıfat-fiilleri nesnelere hareket özelliklerini karşılayan fiil şekilleridir, diye tanımlar. Sıfat-fiillerin varlıkları kalıcı özellikleri ile değil de hareket özelliği ile ifade ettiğini belirtir. Hareket halindeki nesneyi ifade eden kelimeler olduğu için sıfat-fiillerin, fiillerin isim şekli olduğunu söyler. Sıfat-fiillerin hareket ifadesinin yanı sıra zaman ifadesi de taşıdığını, bu yönüyle bir tarafının isim, öte tarafının ise fiil olduğunu belirtir.³

Türkiye Türkçesinde kullanılan başlıca sıfat-fiiller: geçmiş, geniş, gelecek zaman bildiren, i-ek fiili ile kurulan sıfat-fiiller olmak üzere dörde ayrılır (Korkmaz, 2009: 909-912).

Sonuç olarak sıfat-fiillerin birer fiil şekli oldukları, yapılarında hareket ve zaman kavramı bulunduğu, geçici birer hareket adı oluşturdukları, sıfat ve isim gibi kullanıldıkları ve isim çekim ekleri ile çekimlenebildikleri söylenebilir.

1.2. Türkçede Kelime Grupları

Kelime grupları birden çok kelimedenden oluşan yargısız dil birlikleridir. Literatürde kelime gruplarında kelimelerin belli sıraya ve kurala göre oluşturulduğu konusunda ortak görüşler vardır. Ayrıca kelime gruplarının oluşumunda ana unsurdan, yardımcı unsurdan ve ekler sisteminden

³ Özmen (1999: 119), Sıfat tamlaması oluşturan sıfat-fiillere sıfatımsı demektedir. Sıfatımsı terimini "Aslında sıfat olmayan ancak söz dizimi içerisinde sıfat gibi kullanılan, sıfat muamelesi gören kelimelerdir." şeklinde açıklar. Sıfat-fiiller ve aitlik eki olarak oluşmuş sıfatları sıfatımsı olarak değerlendirir.

bahsedilir. Kimi dil bilgisi kaynaklarında kelime grupları kuruluşları bakımından ortak birtakım özelliklerine göre de tasnif edilir (Delice, 2003: 18; Karahan, 2018: 39; Özkan vd. , 2006: 567).

Delice (2003: 19), kuruluşları bakımından kelime gruplarını kelimeyle kurulan gruplar, ekle kurulan gruplar ve diğer kelime grupları şeklinde üç ana başlık etrafında toplamıştır. Usta (2009: 417-419) ise kelime gruplarını kuruluşlarına göre kalıplaşmış ve kalıplaşmamış olmak üzere ikiye ayırır. Kalıplaşmamış kelime gruplarını da düz (kurallı) gruplar, ters (kural dışı) gruplar, eş değerli gruplar ve kısaltma grupları olmak üzere dört alt başlığa ayırır. Usta'nın tasnifinde belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması, ünlem grubu düz (kurallı) kelime gruplarına; edat, unvan ve birleşik fiil grupları ters (kural dışı) gruplara; tekrar, bağlama ve sayı grupları da eş değerli gruplara girer. Dördüncü tip kelime grupları ise kısaltma gruplarıdır.

Kelime gruplarında asıl unsur ve yardımcı unsur sırasına bağlı olarak kimi kaynaklarda bazı kelime grupları, kelime grubu olarak kabul edilmemektedir. Örneğin; Ergin (2002: 381, 384), kelime grupları sınıflandırmasında iyelik grubunu ve aitlik grubunu sayarken Delice (2003) kelime grubu sınıflandırmasına almamıştır. Özkan (2006: 581) ve Karahan (2018: 83) kelime grupları sınıflandırmasında vasıta grubuna yer verirken Ergin (2002) ve Delice (2003) vasıta grubundan sınıflandırmasında bahsetmemiştir. Burada, bütünlük içinde tanımlanması amacıyla bunlara grup demek tercih edilmiştir. Tezde amaç, kurucu çeşitliliği göstermek olduğundan mevcut ve yaygın kullanımlar üzerinden gidilmesi uygun görülmüştür.

1.2.1. Sıfat Tamlaması

Sıfat Tamlaması = Sıfat + İsim

Bir adla birleşen sıfatın oluşturduğu kelime grubuna sıfat tamlaması denir (Korkmaz, 2009: 333; Koç, 1997: 189; Yılmaz, 2004: 43; Ergin, 2002: 380).

Şimşek (1987: 346), bir sıfatla bunun ilgilendiği adın oluşturduğu niteleme öbeğine sıfat tamlaması, der. Sıfat tamlamasını “önadtakımı” şeklinde adlandırır.

Banguoğlu (2007: 342), sıfatın hiçbir ek almaksızın vasıfladığı veya belirlediği adın önüne gelerek onunla bir takım teşkil ettiğini söyler ve “sıfattakımı” adlandırmasını yapar. Bir sıfat tamlamasında birinci kelimeye sıfat ya da vasıflayan, ikinci kelimeye de vasıflanan adını verir.

Dil bilgisi kitaplarında sıfat tamlaması; sıfattakımı, önadtakımı, önad tamlaması gibi farklı adlandırmalara tabi iken genel olarak benzer şekilde tanımlanmıştır.

Özezen (2006: 381), çok sayıda sıfat tamlaması ve sıfat işlevli birimleri incelemiş ve Türkçenin sınırsız değişkenle oluşturulmuş sıfat tamlaması oluşturma gizil gücüne sahip olduğu

sonucuna varmıştır. Ayrıca sıfat tamlamasını oluşturan içeriklerin çok çeşitli olabileceğini ve içeriklerin Türkçenin öbek oluşturma olanağınca uzayıp karmaşık bir bütüncü oluşturabileceğini söyler.

Sıfat tamlamasının sıfat unsuru birden çok ismi niteleyebilir ya da belirtebilir. Ayrıca isim unsuru tıpkı sıfat unsuru gibi bir tek kelimedenden oluşabileceği gibi bir kelime grubundan ya da iç içe geçmiş birden çok kelime grubundan oluşabilir (Ediskun,1999: 145; Karahan, 2018: 50-51). Karahan (2018: 50-51), konu ile ilgili şu örnekleri verir:

İsmi niteleyen aynı türden birden fazla sıfat unsuru olabilir: Ne serin, ne tuhaf /rüzgârlar (Abasıyanık, 1990'dan aktaran: Karahan, 2018: 50), Yavaş, vakur, tatlı /bir kadın sesi (Müftüoğlu 1971'den aktaran: Karahan, 2018: 50).

Birden fazla isim unsuru da bir sıfat unsuru ile nitelenebilir: Fark olunmaz sisler altındaki /dağlar, korular, beyaz yalılar; İpek yığınlarına sarılmış /sırmalar, tuğlar, sancaklar (Seyfettin, 1970'ten aktaran: Karahan, 2018: 50).

Özkan ve Sevinçli (2017: 36-37), sıfat tamlamalarında sıfat veya isim öğelerinin bir kelime veya kelime grubu olabileceğini söylerken sıfat ögesi için tekrar, sayı, yönelme, bulunma, çıkma, vasıta, sıfat-fiil, aitlik, isnat, bağlama ve edat grubu, belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarından oluşan örnekler vermiştir.

Koç, sıfat tamlamalarını “önad tamlaması” şeklinde adlandırırken sıfat tamlamalarının çeşitli yapılarla görüldüğünden bahsetmektedir ve bu çeşitli yapıları ve örneklerini şu şekilde göstermektedir (1997: 439-446):

1. Önad + ad: “**İyi insanları** herkes sever.”⁴
2. Ad+ önad+ ad: “**Uykusu ağır insanlar** gece top patlasa uyanmazlar.”
3. Önad+ önad+ ...+ad: “**Şu kırık bacaklı siyah sandalyeyi** dışarı çıkarımız.”
4. Önad + ad tamlaması: “**Şu evin yanından** sağa dönünüz.”
5. Önad tamlaması+ ad tamlaması+ ad tamlaması: “**Şu kırmızı boyalı evin karşısındaki sokağın sonundan** sağa dönünüz.”
6. Ad tamlaması+ önad tamlaması+ ad tamlaması: “**Evin önündeki büyük ve güzel bahçenin kapısından içeri** girdik.”
7. Koç (1997: 444), bir ad tamlamasıyla kurulan ad öbeğinin içinde ilgeçli yapılar bulunabileceğini söyler. “Evin önündeki **cennet gibi** güzel bahçenin kapısından içeri girdi.” örneğini verir.
8. Koç (1997: 445), ad öbeğinin, birkaç ad ve sıfat tamlamasını, ilgeçli isim tamlamasını kapsayan daha karmaşık yapıda olabileceğini söyler ve “**Kırmızı boyalı evin önündeki cennet gibi güzel ve bakımlı bahçenin sarmaşıklarla kaplı giriş kapısından içeri** girdik.” örneğini verir.
9. Koç (1997: 446), sıfat tamlamasının isim unsuru “önad+ ad+ ad+...” şeklinde olabilir, der ve bu tür isim tamlamalarından sıfat çıkarılırsa öbeğin dağılacağından bahseder. “Evde **bir yudum su** bulamamış.” örneğini verir.

⁴ “Önad+ ad” başlığı altında “**Tuzlu ve yağlı yemekleri** sevmem.” örneğini de vermiştir. Buna benzer örnekler bu tezde “bağlama grubu + isim” şeklinde gösterilmiştir.

Koç da sıfat tamlamasını oluşturan çeşitli yapıları sıfat, sıfat tamlaması, isim tamlaması doğrultusunda göstermiştir. Ayrıca sıfat tamlamasının çeşitli edatlı yapıların yanı sıra birkaç kelime grubunu, isim ve sıfat tamlamasını kapsayan daha karmaşık yapılardan da oluşabileceğini belirtmiş ve sadece örnek vermiştir. Bu tezde sıfat tamlamalarının diziliş şekilleri kelime ve kelime grupları bazında incelenmiş, Koç'un bahsettiği bu karmaşık yapılar daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir.

1.2.1.1. Sıfat Tamlaması Konusundaki Sorunlar Üzerine Görüşler

İsim tamlamaları konusundaki takısız tamlama sorunu, sıfat tamlamalarını da etkiler. “Tahta kaşık, cam bardak vb.” söz dizilerini kimi dil bilimciler takısız isim tamlaması kimileri ise sıfat tamlaması olarak kabul eder.

Kerimoğlu (2011: 1443); tahta kaşık, cam bardak vb. söz dizilerini takısız isim tamlaması olarak adlandıran ilk isimin T. Nejat Gencan (1969) olduğunu söyler.

Takısız tamlamaları isim tamlaması olarak değerlendiren kişiler, bu konuda isimlerin bir varlığın niteliğini belirtmek işleviyle kullanılabileceği üzerinde durur.

Gencan (1969: 278-279), kimi sözcüklerin hem isim hem de sıfat olarak kullanışlarının bulunduğunu söyler ve bunun bir sözlük konusu olduğunu belirtir. Ona göre; ismin sıfat görevinde kullanılışı onu isim olmaktan ayırmaz, görevce ve bölükçe ikizleştirir. Sözcükleri yorum cenderesinde ezip büzmeden ve fazlaca çekiştirmeden düpedüz değerlendirmenin sonuca daha kolay ulaştırıcı olduğunu savunur. Bu sebepten “tunç bilek, demir çubuk” gibi tamlamaların isim tamlaması olduğunu savunur. Gencan’a benzer bir açıklama da Yavuz tarafından yapılır.

“İsimler niteleme yapmaz, niteleme yapan sıfattır” görüşü yanlıştır. Sıfatlar bir adın niteliği konusunda bilgi verir ama adlar da bu işlev için kullanılabilir. İşlev bakımından çelik kapıdaki çelik ile domates çorbasındaki domates aynıdır. Bu görüşü kabul etmemiz durumunda çelik ve domatese sıfat dememiz gerekir (Yavuz 2000’den aktaran Kerimoğlu, 2011: 1443).

Sıfat tamlamasında sıfatların derecelendirilebilir fakat adların derecelendirilemez olduğu söylenir: güzel kız/ en güzel kız olur ama cam bardak/ daha cam bardak olmaz. Bunun için de bu tamlamalara sıfat tamlaması denilemeyeceği de ileri sürülür (Eryaşar 1995’ten aktaran: Kerimoğlu 2011: 1443).

Koç (1996: 434), “ip köprü, taş köprü, asma köprü, çelik köprü, tahta köprü” örneklerini vererek bunların birer takısız isim tamlaması olduğu görüşünü savunur. Ona göre; Türkçe bir tamlamada tamlananın neden ya da ne biçimde yapıldığını açıklayacak niteleme ya da belirtme sıfatı yoktur. Sıfat, canlı ya da cansız, somut ya da soyut bir varlığın adı olmayacağından böyle bir işlevi yerine getiremez. “İp, asma, tahta” gibi işlevlerinde herhangi bir sapma olmayan bu sözcükler bir addır, sıfat olması söz konusu değildir.

Kerimoğlu (2011: 1451), Türk gramerciliğinde kelime gruplarını adlandırırken genellikle yardımcı ögelere göre adlandırma yapıldığını, buna göre “tahta kaşık”, “cam bardak” gibi tamlamalarda “tahta” ve “cam” in birer ad olduğunu, bu yüzden de bu tür tamlamaları birer isim tamlaması olarak değerlendirmenin doğru olduğunu söylemiştir.

Sıfat tamlaması görüşünde olanlar genel olarak tamlamada tamlayan, tamlananın neyden yapıldığını belirtir ya da benzerlik ilgisi kurar, demektedirler.

Ediskun (1999: 145), Bilgin (2002: 199) ve Karahan (2018: 52) tamlayan, tamlananın neden yapıldığını gösteren, ayrıca yine benzetme ilgisi ile yan yana gelen “aslan asker, tilki çocuk...” gibi tamlamalarda sözlüklerin “aslan” ve “tilki”nin mecaz anlamlarını alıp sıfat olarak gösterdiğini söylerler. Bu sebepten ötürü bu tamlamaların sıfat tamlaması olarak kabul edilmesi gerektiğini savunurlar.

Özmen (2000: 357), batı dillerinin etkisiyle veya dilin kuralları içinde işleyen bir düşümden kaynaklanan nedenlerden ötürü belirtisiz isim tamlamasında iyelik ekinin düşürüldüğünden bahsetmekte, dile yerleştikçe yadrganmaz bir hale gelen bu yapıların “takısız tamlama” adıyla anıldığını söylemektedir. İyelik ekinin düşürülmesinden oluşmuş takısız tamlamalara “Topkapı (< Top Kapısı), Adana kebab (<Adana kebabı), yaprak sarma (< yaprak sarması)” örneklerini verir. Ancak “aslan asker, elma yanak, mermer masa, altın yüzük” sıfat tamlamalarının tamlayan-tamlanan ilişkisi bakımından benzetme ilgisine ve ana maddesinin ne olduğuna göre iki temel esasa dayandığını söyler ve bu tamlamaları sıfat tamlaması olarak adlandırır. Bu tamlamaların iyelik eki düşürülmüş belirtisiz isim tamlaması olup olmadığını kolayca anlaşılabilceğini de belirtir.

Banguoğlu (2007: 345) ve Korkmaz (2009: 335) isimler ile sıfatlar arasında geçiş özelliğinden bahseder ve bir ismin başka bir adın önünde sıfat olarak kullanılabileceğini söyler. “Demir kapı, altın kalem, gümüş şekerlik” gibi ifadelerin sıfat tamlaması olduğunu düşünür.

Özmen’le aynı görüşlere sahip olan Özkan ve Sevinçli (2017: 32) “Eksiz Tamlama” başlığı altında verdikleri bu kalıptaki bileşiklerde ilk kademenin yani belirtenin, isimden çok sıfat görevinde olduğunu, belirtilenlerini nitelediğini söylemektedir.

Sıfat tamlamasına ilişkin bir diğer tartışma ise belirtisiz isim tamlamalarının aslında sıfat tamlaması olduğu iddiasına dayanır. Akman (2004: 119-124), belirtisiz isim tamlamalarında tamlayanın tamlananın türünü, çeşidini gösterdiği ve tamlananı tür yönünden nitelediği için artık niteleme sıfatı gibi düşünülmesi gerektiğini söyler. Belirtisiz isim tamlamalarının aslında "eksiltili" bir yapıda bulunduğunu, bu yapıların gerçekte sıfat tamlaması olduğunu ve bunları sıfat yapanın da sonlarına eklenen sıfat ekleri olduğunu ifade eder. “Türk milleti” tamlamasının açılımının aslında "Türk adındaki millet" olduğunu belirtir. Belirtisiz isim tamlamalarında tamlayan öge bir niteleyen

konumunda olduğu için ve tamladığı ismin bir çeşidini belirttiğinden belirtisiz isim tamlamalarının -özellikle özel isim ve yer bildirenlerin eksiltili yapılar olduklarını söyler. Bunların gerçekte bir sıfat ekiyle (-ki, -sal, -sel, sıfat-fiil ekleri vb.) yapılmış kuruluşlar oldukları için belirtisiz isim tamlamalarının artık bir çeşit sıfat tamlaması olarak düşünülmesi gerektiğini belirtir.

Bu çalışmada belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması olarak alınmamıştır. Bu değerlendirmelerin derin yapı göz önüne alınarak yapıldığı, ancak görünenin yüzey yapı olduğu gerçeğinden hareket edilmiştir.

Türkçede isim tamlamaları bahsinde belirtili ve belirtisiz isim tamlamasından başka zincirleme isim tamlaması ve takısız isim tamlaması türlerine de yer verilir. Sıfat tamlamaları veya diğer gruplar için kullanılmayan “zincirleme” ifadesini Şimşek ve Hengirmen kullanmıştır.

Şimşek (1987: 349), “zincirleme önadakımı adlandırması” ile sıfat tamlamalarının iç içe girip zincirlenerek karmaşık yapılar oluşturabileceğini söyler ve kuruluşlarını açıklar. Hengirmen (1998: 142) de sıfat tamlamasında birden çok sıfatın bulunmasına zincirleme sıfat tamlaması demektedir. Zincirleme sıfat tamlamasında birden çok sıfatın bir araya gelerek bir adı nitelediğini belirtirken tamlananın bir, tamlayanın ise birden çok olduğunu söyler ve şu örnekleri verir:

Küçük, sevimli, uzun saçlı, kırmızı şapkalı kız.

Ak sakallı, beli bükük, siyah pantolonlu yaşlı bir adamdı.

Bilgisiz, görgüsüz, cahil ve bencil insanlardan nefret ederim (1998: 142).

1.2.2. İsim Tamlamaları

Belirtili İsim Tamlaması = Tamlayan (ilgi eki) + Tamlanan (iyelik eki)

Belirtisiz İsim Tamlaması = Tamlayan (eksiz ilgi hali) + Tamlanan (iyelik eki)

Özkan vd. (2006: 570), isim tamlamasında asıl unsurun tamlanan olduğunu ve tamlananın da daima iyelik eki aldığını söyler. İsim tamlamasının yardımcı unsuru olan tamlayanın ilgi hâlinde olduğunu belirtir. Ekli hâlinde belirlilik, eksiz ilgi hâlinde kullanılıyorsa belirsizlik ifadesi taşır.

İsim tamlamasında her iki unsur da kelime grubu hâlinde olabilir (Coşar, 1993: 8; Korkmaz, 2009: 271). Belirtili veya belirtisiz bir isim tamlaması, bir adın veya başka bir tamlamanın önüne gelerek sıfat görevi üstlenebilir. Komisyoncunun gösterdiği (ev), Onların başvuracağı (her kapı), avuç dolusu (findık), Ali ile Davut’un çalıştığı (oda) gibi (Korkmaz, 2009: 350).

1.2.3. İyelik Grubu

İyelik Grubu = Tamlayan (İlgi Halinde) / Tamlanan + İyelik eki

Özkan vd. (2006: 568), iyelik grubunun ilgi hâlindeki bir şahıs zamirinin bir isme bağlanmasıyla oluşan bir kelime grubu olduğunu belirtir. Tamlayanın her zaman ilgi hâlinde bir şahıs zamiri olduğunu, tamlananın da iyelik eki aldığını söyler. İyelik grubunda tamlananın aldığı ek nedeniyle tamlayanın bazen kullanılmadığından bahseder; bunları tamlayanı düşmüş iyelik grubu olarak adlandırır.

Tamlayanı düşmüş iyelik grupları bir isim unsurunun önüne gelerek sıfat tamlaması oluşturabilir.

1.2.4. Tekrar (İkileme) Grupları

Tekrar Grubu =
a. Kelime / Kelime
b. Kelime / M+ Kelime
c. İlave Hece + (M, P, R, S) + (A+ IL) / Kelime

Özkan vd. (2006: 572), tekrar grubunun aynı cinsten iki kelimenin devamlılık, kuvvetlendirme, çokluk, ortalama, beraberlik gibi ifadeler vermek amacıyla bir araya gelmesinden oluşmuş kelime grubu olduğunu söyler. İsim, sıfat, zarf ve zarf fiillerin, zamirler ve fiillere göre tekrarlamaya daha elverişli kelimeler olduğunu belirtir. Karahan (2018: 61) da bağlama ve çekim edatları dışında tüm kelimelerin tekrar grubu oluşturabileceğini belirtir. Ancak “olsa olsa” gibi bağlama edatı ile oluşan tekrar grubunun kalıplaşmış bir yapı olduğunu ifade eder.

Korkmaz (2009: 354), kelime gruplarından oluşan sıfatlar bahsinde şu örnekleri verir: ayrı ayrı (renkler), iyi kötü (şeyler), ıvır zıvır (işler), beş on (kuruş), deli dolu (bir adam), aşağı yukarı (yüz bin lira). Böylece tekrar gruplarının bir ismin veya bir başka tamlamanın önüne gelerek onu nitelmesiyle sıfat tamlaması oluşturabileceğini gösterir. Tekrar grubundan oluşmuş sıfatlar genellikle cümlede önünde buldukları isimlerin anlamlarını güçlendirir.

1.2.5. Edat Grubu

Edat Grubu = İsim / İsim Soylu Kelime Grubu + Edat

Özkan vd. (2006: 578), çekim edatlarının kendilerinden önce gelen isimler ile birleşerek grup oluşturduğunda fiili nitelerse zarf, isimden önce gelirse sıfat olduğunu söyler.

Korkmaz (2009: 355); kelime gruplarından oluşan sıfatlar bahsinde yaz gibi (bir gün), mis gibi (tornacı), benim gibi (bir adam) örneklerini verir.

Çekim ekleri almış veya yalın durumda bir ad veya bir kelime grubuyla bir edatın oluşturduğu edat grubunun başka bir adın önünde ya da bir tamlamanın önünde sıfat görevi yüklenmesiyle sıfat tamlaması oluşabilmektedir.

1.2.6. Sayı Grubu

Sayı Grubu = Büyük Sayı + Küçük Sayı

Özkan vd. (2006: 577), sayı grubunun büyük sayı ile küçük sayının eksiz olarak arka arkaya geldiği kelime grubu olduğunu belirtir. Küçük sayı ile büyük sayının arka arkaya gelerek eksiz olarak birleşmesinden oluşan gruplara sıfat tamlaması demektir.

Delice (2003: 29), sayı grubu ile sayı isimlerinden yapılan sıfat tamlamasını birbirinden ayırmak için aralarındaki matematiksel ilişkiye dikkat edilmesi gerektiğini söyler. Sayı grubunda sayılar arasında bir toplama ilgisinin olduğunu, sıfat tamlamasında ise bir çarpma ilgisi olduğunu belirtir. Sayı grubu için $10 + 6 = \text{on altı}$; sıfat tamlaması için $100 \times 1000 = \text{yüz bin}$ örneklerini verir.

Sayı grupları bir adın önünde sıfat görevinde kullanılabilir. Korkmaz (2009: 358), kelime grubu şeklindeki sıfatlar bahsinde şu örnekleri verir: bin bir (yabancı), yirmi beş (hane), iki yüz yirmi (çeşit), on dokuz (yaş).

1.2.7. Bağlama Grubu

Bağlama Grubu =

- İsim + Sıralama Bağlacı + İsim
- Karşılaştırma Bağlacı + İsim + Karşılaştırma Bağlacı + İsim
- İsim + Karşılaştırma Bağlacı + İsim + Karşılaştırma Bağlacı

Özkan ve Sevinçli (2017: 102,104), bağlama grubunu ikiden fazla ismin sıralama, bağlama, denkleştirme ve karşılaştırma bağlaçları ile oluşturduğu kelime grubu olarak tanımlar.

Bir sıfat tamlamasında bağlama grupları bir ismin veya bir başka tamlamanın önüne gelerek sıfat unsuru oluşturabilir. Türkçede sıfat dizilim sınırlılıklarını incelediği makalesinde Akşehirli (2015: 10), bağlaçlı dizilimler başlığı altında sıfat unsuru bağlama grubu olan sıfat tamlamalarının dizilim özelliklerini ele alır ve sıfat unsuru bağlama grubu olan sıfat tamlamalarındaki sınırlılığın kesintisiz dizilimlere göre daha dikkat çekici olduğunu söyler. Ana sayı sıfatları, boyut sıfatları, yaş

sıfatları, fiziksel özellik sıfatlarından “sert”, güçlük sıfatlarından “zor”, hız sıfatlarından “hızlı” nın birinci sıfat konumunda yer aldığını belirtir. Hatta bu tür sıfatlarda aradan bağlacın çıkarılmadığını, çıkarıldığında anlamın ya bozulduğunu ya da değiştiğini ifade eder.

Sıfat tamlamaları diziliş ilişkisi bakımından incelenirken tamlayan ve tamlananın aynı veya farklı gruplardan oluşabilen daha büyük gruplar da bulunduğu görülmüştür. Bu çalışmada sıralama grubu olarak adlandırılması yeğlenen bu gruplara literatürde yaygın biçimde yer verilmediği söylenebilir. Şimşek (1987: 394), “Bağlaç Öbeği” bahsinde bağlama gruplarını sınıflandırmıştır. Bu grupta “ve” bağlacı ile oluşturulan bağlama gruplarını “Ulama Bağlaç Öbeği” olarak adlandırmıştır. Ulama bağlaç öbeklerinin bağlayıcı olarak sadece virgüllerden de oluşabileceğini ifade etmiştir. Banguoğlu (2007: 510-512), kelime grupları sınıflandırmasında bağlama gruplarını “Bağlam Öbekleri” şeklinde adlandırır. Türkçede bağlaç sınıfının geç geliştiğini söyler ve bunun sebebi olarak da Türkçede kimi bağlaçların işleyişini özellikle konuşmada farklı tonlarla yerine getirilebilmesine ve Türkçede zengin bir zarf-fiiller sisteminin gelişmiş olmasına bağlar. Bu sebeple bağlaç alan kelime gruplarının çok yaygın olmadığından bahseder. Bağlaç kullanılmadan oluşturulan bağlama gruplarına “Bağsız Bağlam Öbekleri” adlandırmasını yapar. Bu tezde sıralama grubu olarak adlandırılan kelime grubu Banguoğlu tarafından bir çeşit “Bağsız Bağlama Grubu” olarak adlandırılmıştır. Özkan ve Sevinçli (2017: 104) de bağlama grupları bahsinde şiirlerde ikiden fazla isimle kurulan bağlama gruplarında en sonda yer alan ögeler arasında ölçü nedeniyle bağlaç kullanılmadığını, virgül kullanıldığını söylemiştir.

1.2.8. Unvan Grubu

$$\text{Unvan Grubu} = \begin{array}{l} \text{a. Şahıs ismi + Unvan veya akrabalık ismi} \\ \text{b. Makam, mevki ismi + şahıs ismi} \end{array}$$

Özkan vd. (2006: 575), unvan grubunun bir isimle bir unvan ya da akrabalık isminin oluşturduğu kelime grubu olduğunu; makam ve mevki belirten unvan isimlerinin özel isimlerden önce geldiğini ifade eder.

Karahan (2017: 68), unvan gruplarının söz dizim içinde isim görevi üstlendiğini belirtir.

1. 2. 9. Birleşik İsim Grubu

$$\text{Birleşik İsim Grubu} = \text{Özel isim} + \text{Özel isim} + \dots$$

Delice (2003: 28), iki özel ismin yalın olarak yan yana gelmesinden oluşan bu kelime grupları olduğunu söyler ve “Mehmet Kaplan, Halide Edip Adivar, Orhan Veli” örneklerini verir.

Özkan ve Sevinçli (2017: 65), unvan gruplarında akrabalık ve unvan isimlerinin şahıs isimlerinden önce gelme zorunluluğundan bahseder. Unvan grubunu oluşturan öğelerin yer değiştirmesi durumunda unvan ve akrabalık isimlerinin kişi ismi durumuna geçtiğini bu yüzden de artık unvan grubu değil, birleşik isim grubu olduğunu söyler.

1.2.10. Ünlem Grubu

Ünlem Grubu = Seslenme Ünlemi + İsim

Özkan vd. (2006: 577), ünlem grubunun hitaplarda kullanılan bir kelime grubu olduğunu belirtir. Eksiz bir kelime grubu olduğunu söyler.

1.2.11. Birleşik Fiil Grubu

Birleşik Fiil Grubu =
a. İsim + Yardımcı Fiil
b. Ana Fiil + Yardımcı Fiil

Özkan vd. (2006: 576), birleşik fiil grubunun bir isim ile bir yardımcı fiilden veya bir ana fiil ile bir yardımcı fiilden oluşan kelime grubu olduğunu ifade eder. Bir ana fiille yardımcı fiilden oluşan kelime grubunda kendisinden önce gelen ana fiile devamlılık, çabukluk, kolaylık, yeterlik, deneme, yaklaşma fonksiyonları verdiğini söyler.

1.2.12. Kısaltma Grupları

Özkan vd. (2006: 579), kısaltma gruplarının bazı kelime gruplarının ya da cümlelerin kısalması ve yıpranması sonucu ortaya çıkan kelime grupları olduğunu, bütün kısaltma gruplarında söylenmemiş ya da düşmüş bir “olan” ya da “olarak” fiilimsisinin bulunduğunu belirtir.

1.2.12.1. İsnat Grubu

İsnat Grubu = İsim (Yalın hâlde) + İsim (Yalın hâlde)

Karahan (2018: 69), isnat grubunun unsurlarında çekim eki bulunmadığını veya sadece birinci unsurunda iyelik eki bulunduğunu belirtir.

Yalın veya iyelik eki almış kendisine isnat olunan bir adla yine kendisine isnat edilen bir sıfatın oluşturduğu kelime grubu cümlede sıfat olarak kullanılabilir. Korkmaz (2009: 359), canı tez

(insan), gözü açık (çocuk), pabucu yarım (Şaban), gözü gönlü tok (insan), eli açık (adam) gibi örnekler verir.

1.2.12.2. İlgi Grubu

İlgi Grubu = İsim (İlgi eki almış) + İsim (Yalın Hâlde)

Özkan vd. (2006: 579), ilgi grubunun kısaltılmış bir iyelik grubu olduğunu söyler. İyelik grubu ve belirtili isim tamlamalarının tamlanan kısmındaki iyelik ekinin yıpranmış ya da düşmüş olduğunu belirtir.

1.2.12.3. Yönelme Grubu

Yönelme Grubu = İsim + (Yönelme hâl eki) + İsim (Yalın hâlde)

Özkan ve Sevinçli (2017: 107), yönelme grubunun hâl eki almış bir isimle ondan sonra gelen bir isim ya da sıfattan oluştuğunu söyler.

Korkmaz (2009: 360), yönelme grubunun bir ad ya da bir tamlamanın önüne gelerek sıfat gibi kullanılabileceğini belirtir. Boşnak kızlarına tutkun (köy delikanlıları), cana yakın (kız), ailemize layık (damat adayı) gibi örnekler verir.

1.2.12.4. Bulunma Grubu

Bulunma Grubu = İsim (bulunma hâlinde) + Yalın İsim

Delice (2003: 42), bulunma grubunun bulunma hâl ekli bir kelime ile yalın hâldeki bir ismin birleşmesinden oluştuğunu söyler. Grubun ikinci unsurunun genellikle bir vasıf ismi olabileceğini ve her iki unsurun da birer kelime grubu olabileceğini belirtir. Korkmaz (2009: 360), Binde bir (ihtimal), dörtte bir (pay), işinde usta (adam) örneklerini verir.

1.2.12.5. Uzaklaşma Grubu

Uzaklaşma Grubu = İsim (Uzaklaşma hâlinde) + Yalın İsim

Delice (2003: 40), uzaklaşma grubunun uzaklaşma hâl eki almış bir isimle yalın bir isimden oluşan kelime grubu olduğunu söyler. Korkmaz (2009: 360), uzaklaşma grubunun bir ismin önünde

yer alarak sıfat tamlaması oluşturabileceğini belirterek doğuştan sakat (adam), sonradan görme (aile), içten pazarlıklı (biri) gibi örnekler verir.

1.2.12.6. Yükleme Grubu

Yükleme Grubu = İsim (Yükleme hâlinde) + Yalın İsim

Ergin (2002: 397), yükleme gruplarının sıfat fiil veya isim fiil grubundan kısaltılmış olduğunu belirtir. Bu yüzden birinci ile ikinci unsur arasına yer tamlayıcısı ve zarf unsurlarının girebileceğini söyler.

Delice (2003: 40), yükleme grubunun yükleme hâl ekli bir isim unsurunun yalın haldeki bir isim unsuru ile kurduğu kelime grubu olduğunu söyler. Her iki unsuru da kelime grubu olabilen bu grubun cümle içinde isim ve sıfat olarak kullanıldığını ifade eder.

1.2.12.7. Vasıta Grubu

Vasıta Grubu = İsim (vasıta hâlinde) + Yalın İsim

Karahan (2017: 83), vasıta gruplarının birinci unsuru vasıta hâli eki taşıyan kelime grupları olduğunu söyler. Bu grubun cümlede sıfat ya da zarf olarak kullanıldığını belirtir ve “**seninle dost** insanlar, **bayrakla süslü** sınıf, **sırmayla işli** cepken” örneklerini sıfat kullanımına örnek verirken “**Annesiyle dargın** gitti.” örneğini zarf kullanımına verir.

Korkmaz, (2009: 360), Aynı hisle dolu (birkaç insan), bayraklarla süslü (sokaklar), babasıyla dargın (çocuk), çocuk sesleriyle mesut (küçük bir ev) gibi örnekler verir.

1.2.12.8. Aitlik Grubu

Aitlik Grubu = Kelime Grubu + ki

Ergin (2002: 384), aitlik gruplarının “-ki” aitlik eki ile ondan önce gelen bir kelime grubunun yalın hâli, ilgi hali veya bulunma hâlinde olan kelime grupları olduğunu söyler.

Kelime grubu olarak tek başına zamir olan bu grubun bir adın veya bir tamlamanın önüne gelerek sıfat tamlaması oluşturduğunu belirtir.

Özkan ve Sevinçli (2017: 59), aitlik grubunun aitlik içinde bulunma ve bağıllık işlevleri taşıdığını söyler. Aitlik ekinin genel olarak yalın bir isme eklendiğini ancak bulunma ekinden ve ilgi ekinden sonra da gelebileceğini belirtir.

1.2.13. Fiil Şekillerine Dayalı Kelime Grupları

Fiil Şekillerine Dayalı Kelime Grupları = Fiilin Gerektirdiği Unsurlar + Fiilimsi

Özkan vd. (2006: 582), cümlede çekimli fiil olarak kullanılmayan fiil şekillerinin yargı ifadesi taşımadığını belirtmektedir. Dolayısıyla bu fiil şekillerinin kendilerini tamamlayan diğer unsurlarla bir cümle unsuru oluşturmadığını, bir kelime grubu oluşturduğunu belirtir. Fiil şekillerine dayalı kelime gruplarını isim-fiil grupları, sıfat-fiil grupları, zarf-fiil grupları olmak üzere üçe ayırır.

Delice (2003: 43), yüklemsi öbekleri olarak adlandırdığı bu kelime gruplarının fiilliklerini yitirmediğini bu yüzden bağımsız cümle kurgusunu koruyarak yan cümle oluşturduğunu söyler. Bu sebeple bir cümle gibi incelenebileceğini belirtir.

1.2.13.1. İsim-Fiil Grubu

İsim-Fiil Grubu = Fiilin Gerektirdiği unsurlar / Fiil + -mak/- mek

Fiil + -ma/ -me

Fiil +-ş/ -ış/- iş /-uş /-üş

Özkan vd. (2006: 582), isim-fiil grubunun hareketleri ad olarak karşılayan kelimelerin fiillerin ismi olduğunu söyler. Fiil kök ya da gövdelerine getirilen -mak/- mek, -ma/ -me, -ış/- iş /-uş /-üş fiilden isim yapma eklerinin getirilmesi ile isim-fiil grubu yapıldığını belirtir.

Delice (2003: 43), isim fiil gruplarının cümle içinde isim görevi üstlendiğini belirtir.

1.2.13.2. Sıfat-Fiil Grubu

Sıfat-Fiil Grubu = Fiilin Gerektirdiği unsurlar (özne, nesne, zarf, yer tam.) / Fiil + (-an/- en, -r/ -ar/ -er, -dık/- dik, -maz/ -mez, -mış/- miş, -acak/ -ecek, -ası...)

Delice (2003: 44), sıfat-fiil grubunun söz dizimi içinde sıfat görevi üstlendiğini söyler. Sıfat tamlamasında isim unsuru düştüğünde sıfat unsurunun hâl eklerinden birini alarak isim vazifesi gördüğünü belirtir.

Karahan (2016: 53), sıfat-fiil grubunun söz dizimi içinde sıfat, zarf ve isim görevi üstlenebileceğini belirtir.

1.2.13.3. Zarf-Fiil Grubu

Zarf-Fiil Grubu = Fiilin Gerektirdiği unsurlar (özne, nesne, zarf, yer tam.) / Fiil + (-arak/-erek, -ıp/ -ip/ -up/-üp, -ınca/-ince, -madan/ -meden-, -ken, -alı/ -eli, -a/ -e ...)

Delice (2003: 44) ve Karahan (2016: 57-59), zarf-fiil grubunun bir zarf-fiil eki almış fiille ona bağlı unsurlardan oluşmuş kelime grubu olduğunu söyler. Bu kelime gruplarının cümle içinde genellikle zarf görevinde kullanıldığını belirtir. Ayrıca zarf-fiil işlevinin bazen de sıfat-fiile yüklenebileceğinden bahseder. Ama bu durumda sıfat-fiil ekinin bir hal eki aldığını söyler. Zarf fiil eklerinin bazılarının ise tekrar grubu oluşturmak amacıyla kullanıldığını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İNCELEME

2.1. Tamlayanı ve Tamlananı Tek Kelimedен Oluşan Sıfat Tamlamaları [ST (S + İ)]

Basit, türemiş ya da anlamca kaynaşmış birleşik sıfat olarak 310 adet sıfat ve isim unsurundan oluşmuş, sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

Şişman adamlar acayip bir makineye ne söylerse söylesin vız gelirdi (KB / 20 / 1).

Beyaz, bembeyaz kış gecelerinde **yalınayak çocuklar** köpeklerle beraber koşuşurlarken, içerisi ağır bir insan kokusu dolu kahvenin önünde dinlenirler (KB / 20 / 5).

Ali'yi **o akşam** İstanbul'a yolladım, diye devam etti (BA / 26 / 1).

Yukarıdaki ev, aşağıdan bakıldığı zaman ideal bir evdir (KK / 63 / 1).

Şehre her inişinde bazan kahveci, bazan kendi, bazan de herkes için **birtakım yenilikler** satın alır (GS / 76 / 2).

Köyde bozuk çalma meraklıları kalmadığı için, tozlu ve meyvus bir köşede asılı bozuk kendi kendine sallanıyor ve **bazı kafalara** “Yine şair arıyor bozuk !..” dedirtiyordu (GS / 77 / 1).

Hiçbir şey para etmiyordu (GS / 77/ 3).

Fakat babası Paris'te **dört sene** kalmıştır (Pİ / 85/ 8).

Fevkalade saftır (Pİ / 85 / 8).

Bu sefer **çelimsiz adam**, “İstemez dedik ya hemşerim!” diye kestirip attı (Pİ/ 88/ 2).

(Sr / 11 / 1), (Sr / 11 / 2), (Sr / 11 / 2), (Sr / 11 / 2), (Sr / 11 / 2), (Sr / 11 / 2), (Sr / 12 / 5), (Sr / 13 / 1), (Sr / 13 / 1), (Sr / 13 / 1), (Sr / 13 / 1), (Sr / 13 / 1), (Sr / 14 / 6), (Sr / 14 / 6), (Sr / 14 / 6), (Sr / 14 / 6), (KB / 16 / 1), (KB / 16 / 1), (KB / 17 / 2), (KB / 17 / 2), (KB / 17 / 2),

(KB / 17 / 2), (KB / 17 / 4), (KB / 18 / 1), (KB / 18 / 1), (KB / 18 / 1), (KB / 20 / 1), (KB / 20 / 1), (KB / 20 / 3), (KB / 20 / 3), (KB / 20 / 5), (BA / 24 / 1), (BA / 24 / 4), (BA / 24 / 4), (BA / 24 / 4), (BA / 25 / 3), (BA / 25 / 4), (BA / 25 / 5), (BA / 25 / 5), (BA / 25 / 5), (BA / 25 / 5), (BA / 25 / 6), (BA / 25 / 6), (BA / 26 / 1), (BA / 26 / 1), (BA / 26 / 1), (BA / 26 / 1), (BA / 26 / 4), (BA / 27 / 1), (BA / 27 / 1), (BA / 27 / 1), (BA / 27 / 1), (BA / 27 / 2), (BA / 27 / 3), (BA / 28 / 2), (BA / 28 / 2), (BA / 28 / 2), (BA / 28 / 2), (BA / 29 / 1), (BA / 29 / 3), (BA / 29 / 6), (BA / 29 / 6), (BA / 30 / 3), (BA / 30 / 3), (BA / 31 / 1), (BA / 31 / 2), (BA / 31 / 5), (BA / 31 / 6), (BA / 31 / 7), (BKS / 33 / 2), (BKS / 34 / 1), (BKS / 34 / 1), (BKS / 34 / 2), (BKS / 34 / 2), (BKS / 35 / 1), (BKS / 36 / 1), (M / 38 / 2), (M / 38 / 2), (M / 40 / 1), (M / 40 / 1), (M / 40 / 1), (M / 40 / 1), (M / 40 / 5), (M / 40 / 5), (Gİ / 41 / 1), (Gİ / 43 / 2), (Gİ / 43 / 4), (Gİ / 43 / 4), (Gİ / 43 / 5), (Gİ / 44 / 2), (Gİ / 45 / 4), (HK / 46 / 3), (HK / 47 / 4), (HK / 48 / 2), (L / 49 / 1), (L / 49 / 2), (L / 53 / 2), (L / 54. s. 2), (L / 54 / 2), (L / 54 / 2), (OU / 56 / 1), (OU / 56 / 3), (OU / 56 / 4), (OU / 56 / 4), (OU / 57 / 6), (OU / 58 / 3), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 2), (OU / 59 / 2), (OU / 60 / 1), (OU / 60 / 1), (OU / 60 / 3), (OU / 60 / 3), (OU / 61 / 1), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (OU / 62 / 1), (OU / 62 / 1), (OU / 62 / 1), (KK / 63 / 1) / (KK / 63 / 2), (KK / 63 / 2), (KK / 64 / 1), (KK / 64 / 1), (KK / 64 / 2), (KK / 64 / 3), (KK / 64 / 4), (KK / 64 / 4), (KK / 65 / 5), (KK / 65 / 5), (KK / 65 / 5), (KK / 66 / 2), (KK / 66 / 2), (KK / 66 / 2), (KK / 66 / 3), (KK / 67 / 2), (KK / 67 / 2), (KK / 67 / 2), (KK / 67 / 6), (KK / 67 / 8), (KK / 67 / 8), (P / 68 / 3), (P / 68 / 4), (P / 68 / 4), (P / 68 / 4), (P / 69 / 2), (P / 69 / 2), (P / 69 / 2), (P / 69 / 3), (P / 69 / 3), (P / 69 / 3), (P / 69 / 3), (P / 69 / 6), (P / 69 / 6), (P / 69 / 6), (P / 69 / 6), (P / 70 / 2), (P / 70 / 2), (P / 70 / 2), (P / 70 / 4), (P / 71 / 1), (P / 71 / 2), (P / 71 / 2), (P / 71 / 2), (P / 71 / 2), (P / 71 / 5), (P / 71 / 7), (P / 72 / 1), (P / 72 / 1), (P / 72 / 2), (P / 72 / 4), (P / 72 / 4), (P / 72 / 4), (P / 72 / 5), (P / 73 / 2), (P / 73 / 2), (P / 73 / 2), (P / 73 / 3), (P / 73 / 3), (P / 73 / 4), (P / 73 / 4), (P / 73 / 5), (P / 73 / 5), (P / 73 / 6), (P / 73 / 6), (P / 74 / 1), (P / 74 / 4), (P / 74 / 4), (P / 74 / 4), (P / 74 / 5), (P / 74 / 5), (P / 74 / 6), (P / 74 / 6), (P / 74 / 6), (P / 74 / 6), (P / 75 / 1), (GS / 76 / 2), (GS / 76 / 2), (GS / 76 / 4), (GS / 76 / 5), (GS / 77 / 1), (GS / 77 / 2), (GS / 77 / 2), (GS / 77 / 2), (GS / 77 / 3), (GS / 77 / 3), (GS / 77 / 3), (GS / 77 / 6), (GS / 78 / 1), (GS / 78 / 4), (GS / 78 / 4), (GS / 78 / 5), (GS / 78 / 5), (GS / 78 / 5), (GS / 78 / 5), (GS / 79 / 1), (GS / 79 / 1), (GS / 79 / 1), (GS / 79 / 5), (GS / 79 / 6), (GS / 80 / 2), (GS / 80 / 2), (GS / 81 / 3), (GS / 81 / 4), (Pİ / 83 / 3), (Pİ / 84 / 1), (Pİ / 84 / 1), (Pİ / 84 / 1), (Pİ / 84 / 1), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 2), (Pİ / 85 / 4), (Pİ / 85 / 7), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 86. s. 1), (Pİ / 86 / 1), (Pİ / 86 / 1), (Pİ / 86 / 2), (Pİ / 86 / 3), (Pİ / 86 / 3), (Pİ / 86 / 4), (Pİ / 86 / 4), (Pİ / 86 / 4), (Pİ / 86 / 4), (Pİ / 86 / 4), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 2), (Pİ / 87 / 2), (Pİ / 87 / 2), (Pİ / 88 / 1), (Pİ / 88 / 2), (Pİ / 88 / 2), (Pİ / 88 / 3), (Pİ / 88 / 5), (DA / 90 / 3), (DA / 90 / 4), (DA / 90 / 4), (DA / 90 / 4), (DA / 91 / 1), (DA / 91 / 3), (DA / 91 / 3), (DA / 92 / 1), (DA / 92 / 1), (DA / 92 / 2), (DA / 92 / 3), (DA / 92 / 3), (DA / 93 / 3), (GİM / 94 / 4), (GİM / 94 / 4), (GİM / 95 / 2), (GİM / 95 / 5), (GİM / 95 / 5), (GİM / 95 / 5), (GİM / 95 / 5), (ML / 98 / 3), (ML / 98 / 3), (ML / 98 / 3), (ML / 98 / 3), (ML / 98 / 3)

4), (ML / 98 / 4), (ML / 99 / 1), (ML / 99 / 1), (ML / 99 / 2), (ML / 99 / 2), (ML / 100 / 1), (ML / 100 / 1).

2.2. Tamlayanı Tek Kelime Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (K + KG)]

Sait Faik'in Sarnıç adlı eserinde tamlayanı tek kelime tamlananı kelime grubu olan 7 farklı yapıda sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamaları ise tamlanan unsurundaki kelime grubuna göre çeşitlilik göstermektedir. Böylece [ST (K + KG)] yapısıyla 25 farklı yapıda sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

2.2.1. ST (S+ ST)

Bir sıfat ve sıfat tamlamasından oluşan 116 adet sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunlardan 89'u ST [S+ ST (S+ İ)] gibi temel diziliş ilişkisini yansıtırken diğerleri çeşitlilik göstermektedir. Geriye kalan 29 sıfat tamlamasının 6 tanesi ST [S+ ST (S+ ST)]; 3 tanesi ST [S+ ST (S+ BsizİT)] şeklinde; 4 tanesi ST [S+ ST (TG+ İ)] şeklinde; diğer 15 tanesi ise farklı farklı yapılardan oluşturulmuştur.

- **ST [S + ST (S + İ)]**

Bir kör kandil vardır bir de keskin ampul ışığı (KB / 18 / 1).

Bu kokan gömlek nedir? (KB / 21 / 2).

Su kenarında **ılık bir akşam** başlamıştı (BA / 27 / 3).

O akşam yattığımız yer, Beyoğlu'nda **kocaman bir apartmandı** (BA / 30 / 7).

Bu ihtiyar adam dedem... Ben dokuz yaşında bir çocuk... (HK / 47 / 5).

Sanki park, öyle bir yerdi ki, **birtakım garip insanlar**, işlerinin bittiğini, kendilerinin mahvolduğunu sezerek geliyorlar (P/ 74 / 1).

Artık hiçbir talebe **bu asma köprüyü** geçemez (GİM / 95 / 2).

(Sr / 11 / 2), (Sr / 11 / 2), (Sr / 12 / 5), (Sr / 12 / 5), (Sr / 13 / 1), (Sr / 15 / 5), (KB / 18 / 1), (KB / 18 / 1), (KB / 18 / 1), (KB / 19 / 4), (KB / 20 / 1), (KB / 20 / 3), (KB / 20 / 5), (KB / 21 / 2),

(BA / 27 / 3), (BA / 28 / 1), (BA / 30 / 7), (BKS / 33 / 1), (BKS / 34 / 4), (BKS / 35 / 1), (BKS / 35 / 1), (BKS / 35 / 1), (Gİ / 41 / 1), (Gİ / 42 / 4), (Gİ / 44 / 6), (HK / 47 / 4), (HK / 47 / 4), (HK / 47 / 5), (HK / 47 / 5), (HK / 47 / 7), (HK / 47 / 8), (L / 49 / 2), (L / 49 / 2), (L / 50 / 1), (L / 52 / 2), (L / 54 / 2), (L / 54 / 2), (OU / 56 / 2), (OU / 56 / 2), (OU / 56 / 3), (OU / 57 / 2), (OU / 58 / 3), (OU / 58 / 5), (OU / 58 / 5), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 59 / 1), (OU / 61 / 1), (KK / 63 / 1), (KK / 63 / 3), (KK / 65 / 2), (KK / 66 / 5), (KK / 67 / 6), (P / 71 / 1), (P / 72 / 4), (P / 73 / 2), (P / 73 / 6), (P / 74 / 1), (P / 74 / 1), (P / 74 / 2), (P / 74 / 6), (GS / 77 / 6), (GS / 77 / 6), (GS / 77 / 6), (GS / 79 / 6), (GS / 80 / 5), (GS / 81 / 6), (Pİ / 83 / 1), (Pİ / 83 / 3), (Pİ / 83 / 3), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 85 / 1), (Pİ / 85 / 8), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 2), (Pİ / 88 / 6), (DA / 91 / 1), (DA / 91 / 1), (DA / 91 / 4), (DA / 91 / 4), (DA / 91 / 5), (DA / 92 / 7), (DA / 93 / 3), (GİM / 95 / 2), (ML / 98 / 3), (ML / 98 / 5), (ML / 99 / 2), (ML / 99 / 2), (ML / 99 / 3).

- **ST [S + ST (S + ST)]**

Bir köşede **iki yerli Rum balıkçı** tavlâ oynuyordu (KK / 64 / 3).

Ne garip bir uğultuydu o!.. (P / 68 / 2).

Bu sıcak havada herkes, **bu hafif lastik ayakkabıları**, bu tiril tiril gömleği, bu yan yıkandıkça beyazlaşan, sağlamlaşan, iyi biçkili pantolonları giyinmeyi ister (Pİ / 83 / 3).

Yapılacak tek bir iş kalmıştı (GİM / 98 / 3).

İşte o küçük kız: Küçük balıkçı çocuklarının çıplak ayakları, deniz, yelken sonra bu kıyıya has lacivert, kırmızı hotozlu kuşlar; bu küçük kızın tabiatına birdenbire değiştirvermiş, küçük hotozlu kuşları, çıplak ayakları, denizi, yelkenleri sever olmuştu (ML / 99 / 2).

- **ST [S + ST (TG +İ)]**

Bu sıcak havada herkes, bu hafif lastik ayakkabıları, **bu tiril tiril gömlek(ğ)i**, bu yan yıkandıkça beyazlaşan, sağlamlaşan, iyi biçkili pantolonları giyinmeyi ister (Pİ / 83 / 3).

Bu yaşayış, nihayet her günkü hayatının birkaç dakikasında **kuvvetli üç dört saniye** idi (DA / 91 / 3).

Fakat **bu üç dört saniye**, berbere tıraş olurken, muallim olduğu mektepte bir küçük kızın vazifesini tashih ederken, kasabanın bir tek oturacak kahvesinde tavlâ oynayanları seyrederken onu yakalıyordu (DA / 91 / 3).

- **ST [S + ST (S + BsizİT)]**

Sabahtan beri köpeğime bile açmadığım içimi **bu cılız han sahibine** açtım (HK / 47 / 8).

Burnuma lodos rüzgârı **yakın bir dişi kokusu** getiriyor (OU / 57 / 6).

Köye **İlk elektrik(li) cep fenerini** o sokmuş, ecinnileri gördüğüne imam efendiye ilk yemini ettirmişti (GS / 76 / 4).

- **ST [S+ ST (ST +İ)]**

Bu çok yakın mazide tokları açlar doyurdu ve açlar öldüler (BA / 25 / 4).

Mistral, Marsilya sokaklarında at koşturduğu anlarda kötü kahvelerde kötü alkol buluyor, kötü sokaklarda kötü kızlar **bu kara yağız delikanlıyı** bedava koynuna alıyorlardı (ML/ 98 / 3).

- **ST [S + ST (SRG + İ)]**

Sedirin üzerinde **iki çıplak, küçük insan** uyukluyor (Gİ / 44 / 4).

Artık **hiçbir posbıyıklı, babacan Fransız**, bu mahallenin vahşi kızlarını kandırmaya gelemez (GİM / 95 / 2).

- **ST {S + ST [SRG [ST + ST (S + ST)] + İ]}**

Bu genç saçlı, geceleyn kurt gözlü kadını doyuramıyordu (HK / 48 / 4).

- **ST {S + ST [SRG (S + S + İsGrb) + İ]}**

Seneler böyle geçtiği halde **aynı sarışın, esmer, ayakları çıplak çocuklar** hiç büyümeden aynı servi ağaçlarına tırmanmaya çalışıyorlar, aynı ölülerin taşları arkasında saklambaç oynuyorlardı (Sr / 11 / 2).

- **ST {S + ST [SRG [İ + İsG (TDİG + İ) + İ] + İ]}**

Bu çitili, üzerileri çentikli kokulu kavunlar yumuşayıverirler, eziliverirler, onları çabuk sürmelidir (BKS / 34 / 4).

- **ST {S+ ST [S+ BsizİT (BsizİT+ İ)]}**

Daha köprüye varmadan sağ kolda **küçük bir öküz arabası yolu**, küçük bir tepeye doğru tırmanır, tam tepedeki kocaman çınarın dibine varılınca birbirinden birer ikişer dönümlük tarlalarla ayrılmış köyün evleri ottan damları ile meydana çıkıverirdi (L / 49 / 1).

- **ST [S+ ST (BGrb + İ)]**

Ta köyün ilk evlerine kadar **bu sarsak ve harap yol** gider... (HK / 49 / 1).

Deniz, **bu körpe ve gaddar kız** kimi yeniden kendine çağırırsa; kimi baştan başa kaplayıp sardıysa artık ruh; deniz kadar sakin, meltemli, fırtınalı olmuştur (ML / 97 / 1).

- **ST {S + ST [ST (SyG + İ) + ST (S + ST)]}**

Yüzünün yarısına odanın açık kapısından çıkan ışık vuruyor, yüzünde **bir on beş günlük beyaz bir sakal** parlıyordu (L / 51 / 4).

- **ST {S + ST [SFG (İ + Sf) + ST]}**

Kulaklarında **küçük mavileri parıldayan iki küpe**... (OU / 57 / 2).

Pazularına pek güvendiği için **bu kürek oynatılmayan havada** adayı dolaşmaya kalkar (Pİ / 84 / 2).

Yine gündüzleri esmer kısa boylu, işsiz delikanlıların boyunlarındaki al ve mor fularlarla gezindiği sokaklarda; akşamüstleri bir Kuledibi, yahut bir Kumkapı hali peyda olur; yalnız geceleyin **bu tekin olmayan mahallede**, bıçaklı âşıklar dolaşır zannedilirdi (GİM / 94 / 4).

- **ST {S + ST [SFG (ST + Sf) + ST]}**

Bu hiçbir arzuya benzemeyen bir havadır (ML / 97 / 1).

- **ST [S + ST (SyG + İ)]**

Ömer yanındaki **kırk beşlik adama**: —Şunu sav, dedi, bir boka yaramaz, korkak (Gİ / 43 / 2).

Recep'in lüküs lambası da **bir on beş günde** bozuldu (GS / 82 / 3).

2.2.2. ST (S + Bli İT)

Bu yapıda 7 adet sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Hepsinde belirtili isim tamlaması bir tamlayan ve bir tamlanandan oluşmuştur.

Seneler böyle geçtiği halde aynı sarışın, esmer, ayakları çıplak çocuklar hiç büyümeden aynı servi ağaçlarına tırmanmaya çalışıyorlar, **aynı ölülerin taşları** arkasında saklambaç oynuyorlardı (Sr / 11 / 2).

Hâlbuki **bu semtin insanları** öyle düşünmezlerdi (KB / 18 / 1).

Bu çimenliğin ortasındaki araba izleri, iki mütevazı hatla hiç bozulmadan adeta kenar çimenler hiç ezilip sararmadan **her evin kapısına** kadar varırdı (L / 49 / 1).

Pencereden **bir ağacın yapraklarını** görüyormuşum, pencereimin önündeki bu ağacı yeni yeni seviyormuşum gibi geldi (OU / 56 / 2).

Bir pistin üstünde sürünen, sürtülen ayak sesleri... (OU / 58 / 4).

Biraz sonra ikimiz de nefes nefese **bir çamın dibine** çöktük (OU / 58-59 / 1).

Bir çimenliğin üstünde gazetemi okurken birdenbire kulağıma gelirdi (P/ 68 / 3).

2.2.3. ST (S + BsizİT)

İncelenen eserde ST (S+ BsizİT) şeklinde 30 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunlardan biri ST [S+ BsizİT (BGrb + İ)] şeklindedir, diğerlerinde ise belirtisiz isim tamlaması bir tamlayan bir tamlanandan oluşmuştur.

İnsan **çamurlu yangın yerlerinde**, ceketinin ceplerinden ellerini çıkarır, gayri ihtiyari bir ışığa doğru uzatırdı (KB / 17 / 1).

Bütün tramvay yolları oraya çıkardı (KB / 18 / 1).

Ben **bu yaz gününde** ihlamur kokusuyla kışları... nezleleri... kızılık ağaçlarını... hepsinden evvel ve sonra bir ihtiyar adamı hatırlıyorum (HK / 47 / 5).

Bir kış gecesi karın iki arşını geçtiği tarlalardan sarı saçlı, burnunun üstü çilli, bilekleri mor damarlı 25 yaşlarında bir genç kız getirivermişti (L / 50 / 3).

Bir dost çehresi bulamıyorum (OU / 62 / 1).

Kulağına yalnız **yuvarlanan çakıl sesleri** geldi (KK / 67 / 1).

Söyle uzaktan tanıyorum; **bir Leh Yahudisi**'dir (Pİ / 84 / 2).

Bu Çin şehri, pagodlarının etrafına dizilmiş göl kulübesi evleri insanlarıyla küçük bir şilebin denizdeki gölgesi üzerine kurulmuş (ML / 97 / 3).

İşte o zaman Marsilya sokakları **bir panayır yeridir** (ML / 99 / 1).

(Sr / 11 / 2), (Sr / 12 / 5), (Sr / 15 / 5), (KB/ 17 / 1), (KK / 18 / 1), (Gİ / 43 / 2), (Gİ / 44 / 2), (HK / 47 / 3), (L / 47. s. 5), (L / 49- 50 / 1), (L / 50. s. 3), (OU / 56 / 2), (OU / 62 / 1) (KK / 64/ 4), (KK / 65 / 5), (KK / 67 / 1), (Pİ / 84 / 2), (Pİ / 86 / 3), (Pİ / 86 / 3), (Pİ / 87 / 2), (DA / 90 / 4), (DA / 92 / 6), (GİM / 94 / 4), (ML / 97 / 3), (ML / 97 / 3), (ML / 98 / 3), (ML / 99 / 1), (ML / 99 / 1), (ML / 99 / 2), (ML / 99 / 3).

- **ST {S+ BsizİT (BGrb + İ)}**

Boşnak Mahallesi ise su gibi berrak sarı kızlarıyla **bir macera ve aşk yolu** idi (L / 50 / 1).

2.2.4. ST (S + SRG)

İncelenen eserde bir sıfat ve bir sıralama grubundan oluşan 4 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamalarının tamlanan unsurunu oluşturan sıralama grubu iki, üç, dört ve beş unsurlu olarak yer almaktadır.

- **ST [S + SRG (İ + İ)]**

Birçok mecmualar, gazeteler, bir sürü kış, kar, sinema resimleri tedarik etti (GS / 81 / 6).

- **ST [S + SRG (İ + İ + İ)]**

Artık çıplak ayaklı erkek çocuklarının kokusunu duyduğu zaman gece veya gündüz, kış veya yaz kulübenin içinde **öpmediği yastık, yorgan, ayna** kalmıyor; Marsilya lodosunda sahranın ateşli, iki azanın birleşik noktalarındaki sıcaklık gibi bir hareket buluyor... (ML / 99 / 2).

- ST [S + SRG (BsizİT + TDİG + TDİG + TDİG)]

İçimde **bir cenublu sevinci, tembelliği, yumuşaklığı, şehveti** var (OU / 60 / 3).

- ST [S + SRG (İ + İ + İ + İ + BGrb)]

Bir küçük insan zerresi halinde bu sabah, **bütün insanları, çocukları, kuşları, yemişleri, sefilleri ve açları** beyhude bir sevgi ile seviyor, kederlenmeye zaman kalmadan birden bire bir sıçrayışta ayağa kalkıyorum (OU / 62 / 1).

2.2.5. ST (S + İFG)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru sıfat, tamlanan unsuru isim-fiil grubu olan bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [S + İFG (İ + İf)]

O halde **bir yemek yemek** ne demektir? (BA/ 24 / 4)

2.2.6. ST (S + BGrb)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru sıfat, tamlanan unsuru bağlama grubu olan toplam iki sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunların ikisinde de bağlama grubunu oluşturan unsurlar iki tanedir.

- ST [S + BGrb (İ + ve + İ)]

Sırtlarında **kocaman tahtalar ve değnekler** vardı (GS / 81 / 6).

Kafasında **hiçbir hüküm ve hakikat** yer edemez (Pİ / 86 / 4).

2.2.7. ST (S + TG)

Bu kış kıyamette oraya hangi hamalı çıkartabilirim (KK / 65 / 4).

2.3. Tamlayanı Kelime Grubu Tamlananı Tek Kelime Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG+ K)]

Sait Faik Abasıyanık'ın Sarnıç adlı eserinde tamlayanı kelime grubu, tamlananı tek kelime olan 12 farklı yapıda kurulmuş sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu tamlamalar ise 117 farklı dizilişe sahiptir.

2.3.1. ST (ST + İ)

İncelenen eserde bir basit sıfat tamlaması ve bir isimden oluşan 21; ST [ST (ST + İ) + İ] şeklinde 2; ST {ST [ST (ST + İ) + ST (ST + ST)] + İ} şeklinde 1 sıfat tamlaması olmak üzere bu yapı ile kurulmuş 24 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [ST (S + İ) + İ]

Düşündüm: **dört çuval un**, dört okka da kelle şeker (BA / 27 / 2).

Bir kilometre ileride tatlı, gevrek bir ışık (HK / 47 / 6).

Bizim köyün karıları da **bir parça iştahlı** (HK / 48 / 2).

Biraz sonra bir meydan geçmiş, orada da yine böyle **bir sürü insan**, sabah güneşine tembellikle dolu bir şehvetle serilmişlerdi (OU / 60 / 3).

Kafamın altına iki elimin ucunu koyuyor, evvela koyu sıcak bir çay, kızarmış ekmek, beyaz delikli bir peynir, bir bardak su, **bir salkım üzüm** (OU / 61 / 2).

Bir tek insan bütün insanları nasıl sevebilir? (OU / 61 / 2).

Biraz paralı isen **on tane yordakçı** peyda olur (P / 72 / 1).

Bir defasında **bir numaralı kilit** satın almış... (GS / 76 / 3).

Kayıklarda **her türlü yemiş** bulunur (Pİ / 87 / 2).

İşte o küçük kız: Küçük balıkçı çocuklarının çıplak ayakları, deniz, yelken sonra bu kıyıya has lacivert, **kırmızı hotozlu kuşlar**; bu küçük kızın tabiatına birdenbire değiştirevermiş, **küçük hotozlu kuşları**, çıplak ayakları, denizi, yelkenleri sever olmuştu (ML / 99 / 2).

(BA / 27 / 2), (BA / 28 / 2), (BA / 30 / 4), (Gİ / 45 / 2), (HK / 47 / 6) (HK / 48 / 2), (OU / 60 / 3), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (OU / 61 / 2), (P / 72 / 1), (GS / 76 / 3), (GS / 79. s. 1), (Pİ / 87 / 1), (Pİ / 87 / 2), (Pİ / 87 / 2), (GİM / 95 / 1), (ML / 97 / 4), (ML / 99 / 2), (ML / 99 / 2).

- **ST [ST (ST + İ) + İ]**

Yani **seksen bin kilo buğday** yetmiş dokuz bin sekiz yüz altmış yedi kilo gelirse buna aklım yatar (BA / 29 / 7).

İşte o küçük kız: Küçük balıkçı çocuklarının çıplak ayakları, deniz, yelken sonra **bu kıyıya has lacivert**, kırmızı hotozlu kuşlar; bu küçük kızın tabiatına birdenbire değiştirevermiş, küçük hotozlu kuşları, çıplak ayakları, denizi, yelkenleri sever olmuştu (ML / 99 / 2).

- **ST {ST [ST (ST + İ) + ST (ST + ST)] + İ}**

Yani **seksen bin kilo buğday yetmiş dokuz bin sekiz yüz altmış yedi kilo** gelirse buna aklım yatar (BA / 29 / 7).

2.3.2. ST (TG + İ)

Sıfat unsuru tekrar grubundan isim unsuru ise bir isimden oluşmuş toplam 5 sıfat tamlaması bulunmaktadır.

Şimdi uzun boylu, ipince bir İstanbul kızını boş bir odadan, yağın kara bakarak, hatırlıyor, kimseye anlatamayacağım, gizli, egoist bir hayatı yeniden yaşayarak sac sobaya **bir iki odun** daha atıyor, kurumuş hatıralar sarnıcına gizli, bilinmez bir membadan akan şarıl şarıl su sesleri duyuyorum (Sr / 15 / 5).

Sokakta **sarı kırmızı Almanlar** birer kahraman gibi dolanıyorlardı (BA / 30 / 4).

Şimdi, sanatım sayesinde, ötede beride **beş on kuruş** çıkarıyorum (P / 70 / 2).

Sonra bir karış sakallı yüzünden **dört beş defa** şaplatarak öptü (Pİ / 88 / 6).

... Petrol lambası yanan
Kamış saz kulübede
Çerden çöpten kulübede
Mısır ekmeği yiyen çocuk
Seni seviyor... (GİM / 96 / 1).

2.3.3. ST (BliİT + İ)

İncelenen eserde sıfat unsuru belirtili isim tamlaması ve isim unsuru sadece bir isim olan 15 adet sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu yapıda belirtili isim tamlaması, bir isimin önünde sıfat görevi üstlenir. İncelediğimiz eserde belirtili isim tamlamasının tamlayan unsuru ilgi eki, tamlanan unsuru ise sıfat fiile iyelik ekinin eklenmesi ile oluşmuştur. Yani belirtili isim tamlaması kendi içinde sıfat fiil grubu barındırmaktadır. Belirtili isim tamlamasında tamlayan ve tamlanan yalnız bir halde bulunabildiği gibi karmaşık kelime gruplarından da oluşabilir.

- ST [BliİT (İ + Sf) + İ]

Yapının en basit örneği aşağıdaki örnektir.

Herkesin uyuduğu saatlerde genç uykusuzların dans etmesi (OU / 58 / 5).

- ST [BliİT (İ + SFG) + İ]

Binaların büyük olduğu yere yaklaşmıştı (KB / 18 / 4).

- ST [BliİT (ST+ Sf) + İ]

Yalnız **bu insanların yaptığı şeyler** kötü, durgun, yürümezdi (KB / 21 / 2).

- ST {BliİT [İ + SFG (BrfGrb)] + İ}

Ömer'in hücum ettiği kadın, kızarmış yanağını ovalayarak... (Gİ / 42 / 1).

- ST [BliİT (BsiziİT + Sf) + İ]

"Çingenbacak" elmalarının dizildiği raflar, bir kırmızı sac soba hatırlıyorum? (HK / 47 / 4).

- ST {BliiT [İ + SFG (ST + Sf)] + İ}

Bir kış gecesi **karın iki arşını geçtiği tarlalardan** sarı saçlı, burnunun üstü çilli, bilekleri mor damarlı 25 yaşlarında bir genç kız getirivermişti (L / 50 / 3).

- ST {BliiT (ST + SFG) + İ}

Bu kızın güzelliği, **bu güzelliğin bana yaptığı tesir** çok normaldi (OU / 56 / 3).

- ST [BliiT [SFG (İ + İf + Sf)] + İ]

Ekinlerin sararmaya başladığı günlerde, bir on gün kadar işler dururdu (GS / 79 / 5).

- ST {BliiT [SFG (BsizİT + İ + Sf)] + İ}

Zaman **kızılık meyvasının kıpkırmızı olduğu günden** başlar (DA / 90 / 4).

- ST [BliiT [SFG (BGrb + İ)] + İ]

Ruhiye Hanım, eve dönünce **Ali ile Davut'un çalıştığı odaya** girer (DA/ 91 / 6).

- ST {BliiT [İ + SFG [ST (Zrf + S + İ) + TDİG + Sf]] + İ}

Ali'nin ancak üç sene evvel bileğine geçirebildiği saat, bir Fransızca lüğatin kenarında ana-oğul çekilip gittikten sonra ancak onu bulmuş olurdu (DA / 92 / 1).

- ST [BliiT [SFG (ST + Sf)] + İ]

Karşı boş arsaların üstünde, **kuru dalların çizilediği gökyüzünde** büyük bir ay yüzüyordu (DA / 93 / 3).

- ST {BliiT [SFG [BsizİT (BGrb + İ) + Sf]] + İ}

“İzer” nehri şehrin ışıklarını yüklenip **çikolata, deri ve kâğıt fabrikalarının dağıldığı çayırıkları** aydınlatmaya; kanatları çamurlu, çamurlu kanatları ışıklı bir tayyare hali ve görüntüsüyle kaçır giderdi (GİM / 94 / 1).

- ST {BliİT [ST [SRG (S + ST + S) + İ] + SFG [EdG [ST (S + ST (BGrb + İ) + E] + Sf] + İ}

Yine gündüzleri **esmer kısa boylu, işsiz delikanlıların boyunlarındaki al ve mor fularlarla gezindiği sokaklarda**; akşamüstleri bir Kuledibi, yahut bir Kumkapı hali peyda olur; yalnız geceleyin bu tekin olmayan mahallede, bıçaklı âşıklar dolaşır zannedilirdi (GİM / 94 / 4).

- ST [BliİT [SFG (BliİT + Sf) + İ]

Köyün meydanına vardığı zaman, akşam olmuştu (GS / 82 / 2).

2.3.4. ST (TDİG + İ)

Bu yapıyla toplam 29 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Tespit edilen sıfat tamlamalarındaki tamlayanı düşmüş iyelik grupları tek kelimedenden oluşabildiği gibi farklı kelime gruplarından ya da farklı kelime gruplarının oluşturduğu değişik yapılardan meydana gelmiştir.

Hatırladığım şey, yalnız derisinin terden buz gibi olduğu idi (OU / 59 / 1).

Yaptığım iyilik gözünüze dizinize dursun! (P / 74 / 4).

- ST [TDİG (SFG) + İ]

Yere çömeldiğim zaman, iki ön ayağımı omuzlarıma koydu, uzun uzun uludu (HK / 47 / 2).

Dünyada **en sevmediğim şey** sabahtı (OU / 60 / 3).

Kadın **sokağa çıktığı zaman** sabahki yaz havasının birdenbire uçup gittiğini hayretle gördü (KK / 66 / 4).

Dışarıya çıktığı zaman entarisi bir dakika içinde bembeyaz kesilmişti (KK / 66 / 5).

Bir gece **Bursa'da kaldığı zaman** onu Bursalı kahveciler sinemaya götürmüşlerdi (GS / 79 / 1).

Bunu akli almamış, **köye döndüğü zaman** bütün kış şehir görmemişlere temmuz ortasında kar yağdığını anlatmıştı (GS / 79 / 1).

- **ST [TDİG [SFG (BrfG)] + İ]**

Hasta olduğum günlerde hislerimin, fikirlerimin izah edilemez, karanlık bir şiir gibi gözüken bir tarafı vardı (OU / 55 / 3).

- **ST {TDİG [SFG [BlİİT [ST (S + ST (S + BsizİT))] + ST [S + ST (S + BsizİT) + SFG (BFG)]]] + İ}**

Kaşıkadasi'nin kıyılarında yaz geceleri karides ve pavura yakalayan sandalların ışıklarını, **büyük bir çamfıstığının altında bir Tiring Galata kanepesinden seyre daldığım zaman**, ta çocukluğumu, büyük bir dut ağacının altındaki sofrayı, sofranın başındaki babamın arkadaşlarını, rakı kadehlerini, tabaklara düşen karadutları hatırladım (OU / 55 / 1).

- **ST {TDİG [SFG (TDİG + Sf)] + İ}**

Elektrik, benzin, kalorifer, telefon ve çini soba, **hasretini çekmedikleri şeylerdi** (KB / 17 / 4).

Tramvay kuyrukları onu bir yerden alıp öteki yere götürüyor, bir türlü **ismini işittiği köprüye** varamıyordu (KB / 18 / 1).

Mistral, Marsilya sokaklarında **at koşturduğu anlarda** kötü kahvelerde kötü alkol buluyor, kötü sokaklarda kötü kızlar bu kara yağız delikanlıyı bedava koynuna alıyorlardı (ML / 98 / 3).

İçi gıcıklandığı zaman kum, beynini ve vücudunu ateş sardığı zaman rüzgâr yahut denizin yosunlu içi, yatağında rüyalara aktığı anda bir nehir hışırtısıyla yapraklardan düşen ay, bu Marsilya kızına sevmeyi en romantik şekilde görmeden, bilmeden, anlamadan öğretivermişti (ML / 99 / 2).

- **ST [TDİG [SFG (BsizİT+ Sf)] +İ]**

Recep **gaz sobasını aldığı zaman** köye bir yenilik getirdiğine memnun olmuş, için için sırtmış, ta ana yola kadar otobüste onu kucağında getirmişti (GS / 78 / 3).

Kadın derdini **iskele memuruna anlattığı şekilde** buna da anlattı (KK / 65 / 4).

- **ST {TDİG [SFG (ST + Sf)] + İ}**

O akşam yattığımız yer, Beyoğlu'nda kocaman bir apartmandı (BA / 30 / 7).

- **ST {TDİG [SFG (İFG (ST + İf) + Sf)] + İ}**

Bir şey düşünmeye başladığı zaman bütün vücudu ve ruhu ile düşünürdü (GS / 81 / 7).

- **ST {TDİG [SFG [ST (TDİG + İ)] + Sf)] + İ}**

Ali otuz yaşında bir gün, **doğduğu kasabaya döndüğü zaman**, bu eski âlemin içinde yeniden yaşamaya başlamıştı (DA / 91 / 3).

- **ST {TDİG [SFG [BliİT + Sf)] + İ}**

Köyün meydanına vardığı zaman, akşam olmuştu (GS / 82 / 2).

- **ST {TDİG [SFG (TDİG + İ + Sf)] + İ}**

Fakat bugün **kendisine para verdiği insana** birbiri arkasına bir hafta sonra muhtelif fasılalarla bir bahar, bir yaz orada rast geldim (BKS / 34 / 1).

- **ST {TDİG [BliİT [[İFG [ST [ST (S + BliİT) + İf] + İ] + SFG (İ + Sf)] + İ}**

Bir kadının idrarını görmek istediğini haber verdikleri zaman, küçük laboratuvarında idrarını tahlille meşguldü (KK / 66 / 1).

- **ST {TDİG [SFG [BliİT [ST (ST + BsizİT) + İ] + Sf)] + İ}**

Artık **çıplak ayaklı erkek çocuklarının kokusunu duyduğu zaman** gece veya gündüz, kış veya yaz kulübenin içinde öpmediği yastık, yorgan, ayna kalmıyor; Marsilya lodosunda sahranın ateşli, iki azanın birleşik noktalarındaki sıcaklık gibi bir hareket buluyor... (ML / 99 / 2).

- **ST {TDİG [SFG [BliİT [ST (S + BsizİT) + İ] + Sf)] + İ}**

Bize, sandalcılarla çapaçullara, **küçük oğlan kardeşinin bisikletine bindiği zaman**, mevzun ayaklarını seyretmek, İpek kısa pijamasından uçup giden kokusunu arzu ile koklamak kalmıştır (Pİ / 85 / 8).

- **ST {TDİG [SFG [SRG [ST (S + BsizİT) + BliİT]] + Sf)] + İ}**

Bu Adriyatik dalgalarına

Gemilerin yelkenlerine sardığım kalp (GİM / 96 / 2).

- **ST {TDİG [SFG [EdG (İ + E) + Sf]] + İ}**

Kızların yanında **deminden beri anlattığımız delikanlılar** garip bir pişmanlık içinde imişler gibi geldi bana (Pİ / 87 / 2).

- **ST {TDİG [SFG (EdG (ST + E) + Sf) + İ]}**

O zamana kadar yediğim yemekleri yine kusmadım (BA / 30 / 2).

- **ST {TDİG [ZFG (BsizİT + Zf) + TDİG + Sf] + İ}**

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, kasabanın havuzu fıskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, mor püsküllü çapkın mısır koçanları, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

- **ST {TDİG [SFG [SRG (UzGrb + UzGrb) + ST + Sf]] + İ}**

Daireden evimize, ticarethanemizden fakirhanemize iki arkadaş döndüğümüz günlerde bir mahalle mescidindeki iptidai mektebini, bahçesinde bir Roma belediye reisinin burunsuz heykeli dikili lisemizi, İstanbul'u, darülfünunu, bir iki darülmualimat kızını hatırlar ve bu kadar süratle geçmiş bir zamanın hesabını tutardık (Sr / 12 / 1).

2.3.5. ST (SFG + İ)

İncelenen eserde bir sıfat fiil grubunun, bir ismin önünde sıfat olarak kullanılmasıyla oluşturulmuş toplam 65 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sıfat tamlamalarının tamlayan unsuru yalın ya da hal eki almış bir sıfat fiil grubu olabileceği gibi farklı kelime gruplarının birleşmesi ya da iç içe geçmesi ile oluşturulmuş farklı yapılara da sahip olabilmektedir.

- **ST [SFG (İ + Sf) + İ]**

İncelenen eserde yalın ya da hal eki almış bir isim ile bir sıfat fiilden oluşturulmuş sıfat-fiil grubunun bir başka ismin önünde sıfat olarak kullanılmasıyla oluşmuş 10 adet sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

Gölge görmeyen yollar benim gölgemle doldu (Sr / 14 / 1).

Işık denilen şey karanlıktan değil, karanlık ışıktan ötürüdür (KB / 18 / 1).

Çakaleriğine bağlanmış kuzu, kasabanın suyuna ve bu suyun sazlarına konmuş, parlak, mor, yeşil kanatlı yusufluklar, uğruna bileğimdeki saati, kuzuları, babamın kilit altındaki romanlarını, kuşları, karıncaları, tavukları fedaya hazır olduğum esmer, sıcak arkadaşım; neredesiniz? (OU / 55 / 1).

Son nefes denilen şey ne müthiş bir şeydi (OU / 56 / 1).

Yukarıdaki ev, **aşağıdan bakıldığı zaman** ideal bir evdir (KK / 63 / 1).

Türk olmayan gençler ama daha zararsızdırlar (Pİ / 86 / 4).

Tuhaf tuhaf **çocuğu kurtaran adama** baktı (Pİ / 88 / 3).

İhtiyar balıkçılardan çoğu **harp görmüş insanlardı** (GİM / 94 / 3).

Paris'e giden ekspres yürüdü gitti (ML / 98 / 5).

Sokakta polisler kirli kahvelerin içindeki Cezayirli, Ermenileri, Rumları ve Rumlaşmış, Cezayirleşmiş, Ermenileşmiş Fransızları yakalayıp bir kamyona dolduracak, bu sırada sabah; **denizkestaneleri yenen sahile**, beyaz, uzun, uzun yelkenli bir korsan gemisi hızlı ve güzelliğiyle Pupa yelken inecektir (ML / 100 / 1).

• ST [SFG (BsizİT + Sf) + İ]

Mezarlık içinde falına bakılan delikanlı kışkı hapishanede geçirmişti (KB / 20 / 4).

Haleplizadelerin iflas bayrağını çektikleri günün akşamı **su başında verilecek ziyafette** hazır bulunmamak için sokağa da çıkmamıştım (BA / 26 / 5).

Daha daha **kızılçık ağacına konmuş ökse...** (DA / 91 / 1).

• ST {SFG [BsizİT (BGrb + İ) + Sf] + İ}

Arkadaşım **aşk ve evlenme üstüne konuşulacak şeyler** bulmuştu (OU / 57 / 4).

Mercan ve kırlangıç balıklarından yapılmış çorba ve Şatonöf dö Pap şarabından içecektir (ML / 99 / 2).

- **ST {SFG (TDİG + Sf) + İ}**

Kimseye karşı **sesimi yükseltecek kudreti** kendimde bulamıyorum (BA / 25 / 4).

En tuhafı zavallı adam **kendisine edilen fenalıktan** habersizdi (BA / 29 / 3).

Çıplakları kapanmış iki küçük çocuk **üzerlerine atılan halıya** uyanmadan büründüler (Gİ / 44 / 7).

Kendisine uzatılan paraya bakmadı bile (Pİ / 88 / 1).

- **ST {SFG [TDİG (ST) + Sf] + İ}**

Eskicizade öğle sıcağında **her şeyi uyuyan kasabaya** bir kahkaha salıverirdi (BA / 26 / 4).

- **ST [SFG (TDİG (ST) + TDİG (ST) + Sf) + İ]**

Büyümüş tırnakları kıvrık saçlarına takılan adam Fransız bahriyesinden terhis edilirken, Cezayir'i bir daha görebilmek için kendisine verilen parayı üç gün içinde, Marsilya'nın dar, fuhuş kokan sokaklarında eritivermişti (ML / 98 / 3).

- **ST [SFG (ST + Sf) + İ]**

Açık yerlerde oynayan sinemaları parasız seyredenlerle yaz günleri birbirimizi ittik (KB / 14 / 1).

Son nefes denilen şey ne müthiş bir şeydi (OU / 56 / 1).

Bir çayırılıkta futbol oynayan çocuklara hakemlik yaptım (OU / 56 / 5).

- **ST {SFG [ST [BliİT [BGrb [BsiziT (ST + İ) + İ] + İ] + ST] + Sf] + İ}**

Ön avlusu, aynı zamanda burunları, kolları kırık heykellerle süslü bir müze bahçesi, ancak **son sınıf talebeleriyle muallimlerin gezindiği bir yer olan liseyi**, bir gün ardımıza dönüp bakmadan başkalarına bıraktık (Sr / 11 / 1).

- $ST \{SFG [BGrb [SFG (S + Sf) + SFG [TDİG (ST)] + SFG [TDİG (ST)]] + Sf] + İ\}$

Her barmacak, her çorbası tüten, her sobası yanan evde bir kederin, bir bilinmez yarının korkusunu gördüm (Sr / 14 / 5).

- $ST [SFG (BGrb + Sf) + İ]$

O halde, niçin sokakta çıplak çocuklar, aç gezenler, işsiz delikanlılar, titreşen köylüler, yalnız **namazlarımı ve torunlarımı seven ihtiyarlar** vardı? (Sr / 14 / 6).

- $ST \{SFG [ST [AG (BsizİT + İ)] + Sf] + İ\}$

...yalnız birkaç gün **sur haricindeki kahvelerde oturan jandarmalar** ve sonbaharda yaprak hıştırtılarına karşı Natpinkerton hikâyeleri okuyan polisler telaşa düşerdi (KB / 16 / 3).

- $ST \{SFG [[EdG (BsizİT + E)] + Bsiz İT + Sf] + İ\}$

...yalnız birkaç gün sur haricindeki kahvelerde oturan jandarmalar ve sonbaharda **yaprak hıştırtılarına karşı Natpinkerton hikâyeleri okuyan polisler** telaşa düşerdi (KB / 16 / 3).

- $ST [SFG (ST + ST + İ + Sf) + İ]$

Bir oğlan bir kızı dudağından öptüğü zaman, bir ana oğlunu kucakladığı zaman, bir komşu öteki komşusunun elini sıkığı zaman, sokakta insan her gördüğünü tutmak, onunla konuşmak, söylemek, söyletmek isterdi (KB / 20 / 1).

- $ST [SFG (ST + TDİG + Sf) + İ]$

Bir oğlan bir kızı dudağından öptüğü zaman, **bir ana oğlunu kucakladığı zaman**, bir komşu öteki komşusunun elini sıkığı zaman, sokakta insan her gördüğünü tutmak, onunla konuşmak, söylemek, söyletmek isterdi (KB / 20 / 1).

- $ST [SFG (İ + TDİG + Sf) + İ]$

Derisinin üstüne yaz günleri **Ali başını koyduğu zaman** bir serinlik, bir cami serinliği duyardı (DA / 92 / 4).

- $ST \{SFG [TDİG + ST [EdG (BsizİT + E)] + ST] + Sf] + İ\}$

Midelerinde vesika ekmeğinden başka bir şey olmayan insanlar nasıl zamanı düşünebiliyorlar, sulh, harp diyorlardı? (BA / 26 / 5).

- ST [SFG (EdG + BFG) + İ]

Hatta vatan için şarkılar okuyan dahiler de yiyemiyorlardı (BA / 28 / 1).

- ST {SFG [ST (SFG + İ) + Sf] + İ}

Ali Pehlivan köylülerden alınan malı tartan kantarcı idi (BA / 30 / 1).

- ST [SFG (ZFG + Sf) + İ]

Dudaklarını kıpırdatmadan konuşan külhanbeyler, külhanbey işçiler, balıkçı yahut ne iş yaptığı meçhul Rum ve Ermeniler her şeyden bahsediyorlardı (Gİ / 41 / 5).

- ST [SFG (BlİİT + Sf) + İ]

Fakat bir mezarlık geçildikten sonra şehrin karşısına varılan yol, daha ziyade bir iktisadi yoldu (L / 49 / 2).

- ST {SFG [BlİİT (İ + ST) + Sf] + İ}

Yüzünün yarısına odanın açık kapısından çıkan ışık vuruyor, yüzünde bir on beş günlük beyaz bir sakal parılıyordu (L / 51 / 4).

- ST {SFG [BlİİT [ST (S + ST) + İ] + Sf] + İ}

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, kasabanın havuzu fiskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, mor püsküllü çapkın mısır koçanları, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

- ST {SFG [(Blİ İT (TDİG + İ) + Sf] + İ}

Ama şimdi kalın bastonu, ellerinin içine almış adama rastgele vuruyordu (L / 54 / 2).

- $ST \{SFG [Bli\dot{I}T [ST (ST + ST (S + ST)) + ST] + \dot{I} + Sf] + Sf] + \dot{I}\}$

Kış günleri orta yaşlı sarı bir adamın tam saatinde vapura koştuğunu gören berber müşterisine: “Yukarıdaki evin moruğu.” derdi (KK / 64 / 1).

- $ST [SFG (Zrf + SRG + Sf) + \dot{I}]$

Boşnak kızlarına tutkun köy delikanlıları, **sabahleyin kasabaya mektebe giden çocuklar**, bu tarla yolunu tercih ederler (L / 50 / 1).

- $ST [SFG (Zrf + BFG) + \dot{I}]$

Gizlice kiraya verilmeyen evi, yazın deniz banyosu ve istirahat için gelenler tutmazlardı (KK / 64 / 1).

- $ST \{SFG [ZFG [TG + Bli\dot{I}T [Bsiz\dot{I}T (Bsiz\dot{I}T + \dot{I}) + BGrb (\dot{I} + ve + \dot{I})] + Zrf] + Sf] + \dot{I}\}$

Önde, sıra sıra İzmit körfezi kıyılarının yemişlerini ve sebzelerini yükleyip gelmiş **kayıklar** bulunur (Pİ / 87 / 1).

- $ST \{SFG [Zrf + \dot{I} + \dot{I} + EdG [ST (S + Bsiz\dot{I}T (ST + \dot{I}) + E) + Sf] + \dot{I}\}$

Sonra **hala yukarıda tırabzanlardan bir küçük çocuk haliyle bakan delikanlıya** döndü. (L / 52 / 5)

- $ST \{SFG [Zrf + \dot{I}sG (TD\dot{I}G + \dot{I}) + Sf] + \dot{I}\}$

Hala kapısı aralık duran odaya doğru koştu (L / 53 / 4).

- $ST \{SFG [ST (S + TD\dot{I}G) + Bsiz\dot{I}T [ST (TG + \dot{I}) + \dot{I}] + Sf] + \dot{I}\}$

Şimdi elimi uzatıp **bu yanımda pırl pırl su içinde uzanmış mahlûka** değdirebilirdim (OU / 56 / 4).

- $ST \{SFG [ST [SFG [Bsiz\dot{I}T [SRG [\dot{I}FG (TD\dot{I}G + ST + \dot{I}f) + \dot{I}FG [SRG (Bsiz\dot{I}T + \dot{I}) + \dot{I}f] + \dot{I}] + Sf] + ST] + Sf] + \dot{I}\}$

Uzaktan insana, **içinde mesut günler yaşamak, çam kokusu, poyraz koklamak arzuları dolduran bu evde yaşayan insanları**; leblebilerini satmak için mi, yoksa bir camın altında bağısız ve çamsız bir memleket düşünerek uyumak için mi geldiği belli olmayan leblebiciden başka kimse tanıımıyordu denebilir (KK / 63 / 4).

- **ST {SFG [EdG (ST + E) + Sf] + İ}**

Tepeyi aşmış, **öbür yamaca doğru olan düzlükte durmuştu** (KK / 66 / 5).

- **ST {SFG [İ + EdG (İ + Sf)] + İ}**

Sonra **kahve nefesle ısındığı zaman** bir ihtiyar:

- Recep, dedi. Lambayı yaksak iyi ederiz (GS / 76 / 5).

- **ST {SFG [EdG (BliİT + İ + E) + Sf] + İ}**

Recep boyuna **sinemanın makinesinden perdeye kadar gelen ışık(ğ)a** bakmıştı (GS / 79 / 1).

- **ST {SFG [EdG [SFG (ST + Sf) + E] + Sf] + İ}**

Ama, senin şerefine bançolar, kitarlar çıkmış, **bir karpuz yer gibi konuşan kızlar**, senin şerefine bu şarkıyı okumuşlardır (GİM / 95 / 5).

- **ST {SFG [EdG [İFG (İ + ST + İf) + E] + TDİG + Sf] + İ}**

Büyümüş tırnakları kıvrıcık saçlarına takılan adam Fransız bahriyesinden terhis edilirken, **Cezayir'i bir daha görebilmek için kendisine verilen parayı** üç gün içinde, Marsilya'nın dar, fuhuş kokan sokaklarında eritivermişti (ML / 98 / 3).

- **ST {SFG (UnG + TG + Sf) + İ}**

Rahmi Bey'i el ense kavrayan Eskicizade bu vaziyetten biraz hırpalanır gibi olmuştu (BA/29/1).

- **ST {SFG [SFG (BsiziT + İ + Sf) + Sf] + İ}**

O sırada **vişne şerbetini masaya bırakmış olan Recep'e** döndü (GS / 80 / 2).

- $ST \{SFG [ST (SyG + \dot{I}) + Sf] + \dot{I}\}$

Delikanlı, alelade limanlık havalarda **bir buçuk saatte dolaşılın adayı** beş saatte dolaşmış, beş saat dalgalarla aslanlar gibi pençeleşmiştir (Pİ / 85 / 1).

- $ST [SFG (TG + Sf) + \dot{I}]$

Baktı ki, Ali artık **Almanca malmanca anlayacak vaziyette** değil, güzel bir yüksek kaldırım Türkçesiyle... (Pİ / 85 / 2).

- $ST \{SFG [TD\dot{I}G + \dot{I} + EdG [\dot{I}FG (\dot{I} + \dot{I}f) + E] + Sf] + \dot{I}\}$

Öteki, **kendini denize, çocuğu kurtarmak için atan balıkçı**, sapsarı kesilmişti (Pİ / 87 / 2).

- $ST \{SFG [ST [SRG (Sf + SFG [(ST + Sf)] + \dot{I}) + Sf] + \dot{I}\}$

İstanbul'da talebeliğinde yaptığı gibi sessizce, omuzlarını kısarak, **tenhalaşmış, hafif yağmurla parlamış yollardan dönüyormuş halinde** elektrik düğmesine doğru gider, söndürür (DA / 92 / 1).

- $ST \{SFG [SRG (\dot{I} + \dot{I} + Bsiz\dot{I}T) + Sf] + \dot{I}\}$

Kafalarındaki mantarlı kalın şapkalar altında Marsilyalı küçük çocuklar, **Honolulu'yu, Aden'i, Baltık Denizi'ni görmüş gözleri** gezecekler (ML / 98 / 2).

- $ST \{SFG [SRG (ST + ST + S + \dot{I} + ve + \dot{I}) + Sf] + \dot{I}\}$

Gün oldu ki, halkla **bu çarşıları, sefil dükkânları, pis aşçıları, kışlaları ve tezgâhları dolduran halkla** aram bir uçurum gibi açıldı (S / 13 / 1).

- $ST \{SFG [AG [ST (S + ST)] + \dot{I}] + UZGrb (\dot{I} + Zrf + Zrf) + Sf] + \dot{I}\}$

Sabah Sisi **benimkinden biraz uzak kanepelerdeki benden çok evvel gelmiş insanları** hayal meyal gösteriyordu (P / 68 / 1).

- $ST \{SFG [SRG [ST (S + BGrb) + ST + \dot{I} + ST (S + BGrb) + Sf] + \dot{I}\}$

Nehir kenarına dizili sıralarda derilerinden **bir balık ve sahil, bir Pompeyi, Napoli, bir yanardağ kokusu ve lavı çıkan kızlar** otururlardı (GİM / 95 / 4).

- **ST {SFG [ST (S + ST) + Zrf + SFG [EdG [BliİT [ST (S + ST) + BGrb (İ + İ + İ + İ + İ + İ + ve + İ] + E] + TDİG + Sf] + İ + Sf] + İ}**

Fakat, **ilk ılık güneş tekrar sahici bir dünyanın fırtınaları, buhranları, kıtlıkları, vergileri, azapları, tufanları ve ölümleriyle kendilerini beklediğini delikanlılara söylediği zaman**, onlar tarlalarına, Recep kahvesinin önüne ve bütün yaz birbiri arkasına eklediği ciğaralarına kavuştu (GS / 79 / 3).

- **ST [SFG (İ + TG + İ + Sf) + İ]**

Sonbaharda **kestaneler yer yer Meydanlığa yığıldığı zaman**, hala düşünüyordu (GS / 81 / 5).

2.3.6. ST (EdG + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru edat grubu, tamlanan unsuru da isimden oluşan toplam 5 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunlardan üçü aynı yapıyı gösterirken diğer ikisi farklı farklıdır.

- **ST [EdG (İ + E) + İ]**

Dal gibi kızı şişmanlatmak için elinden geleni yapmıştı (L / 50 / 3).

Herkes **senin gibi kısır** değil (L / 52 / 4).

Ben **mis gibi tornacıyım** (P / 75 / 2).

- **ST {EdG [ST (S + BsiziT) + E] + İ}**

Entarisinden kılı ve kalın baldırları **iki herkül bacağı gibi kavi** uzanıyordu (KK / 65 / 3).

- **ST [EdG (TDİG + E) + İ]**

Bütün millet **bahçeleri gibi güzeldir** (P / 69 / 2).

2.3.7. ST (BGrb + İ)

İncelenen eserde tamlayan unsuru bağlama grubu, tamlanan unsuru isim olan 4 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [BGrb (İ + ve + İ) + İ]

Mahalle kahvesinde yirmi lira maaşlı posta müvezzileri, balıkçılar, dostsuz mütekaitle, **zebun ve sessiz kahvecilerle** altı kol iskambil oynadım (S / 14 / 2).

Bir teşrinnisani gecesi **ıslak ve ispirotolu sokaklarda** kimseyi dinlemeden dolaşıyordu (Gİ / 43 / 2).

- ST {BGrb [İ + ve + SFG (TDİG + Zrf + Sf)] + İ}

Sarı ve yarası daha kapanmamış adam sordu (GS / 80 / 1):

- ST {BGrb [ST [ST (SFG + BsizİT) + İ] + ST [EdG (SFG + BsiziT + E) + İ] + ve + İ] + İ}

Fırından çıkmış mısır ekmeği renkli

Yeni sağılmış keçi sütü kadar mavi ve sıcak kız

Seni seviyor (GİM / 96 / 1).

2.3.8. ST (SRG + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının birinci unsuru sıralama grubu, ikinci unsuru isimden oluşan 21 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Sıfat tamlamasının tamlayan unsuru olan sıralama grubununun 14'ü iki unsurlu, 4'ü üç unsurlu, 2 tanesi de dört unsurludur.

- ST (SRG (İ + İ) + İ)

Genç, sarışın loğusa yemin etmekte devam ediyordu (L / 54 / 1).

Havuzun suyunda **şişman hareketsiz balıklar...** (P / 69 / 1).

Burada **çapaçul, izinsiz askerler** mahzun uyur (P / 69 / 2).

- **ST [SRG (ST + İ) + İ]**

Bir gece Bursa'dan **hoş sohbet, hovarda insanlar** köye gelmişler; bir tanesi, gençlerin oturduğu yüksekçe yere bir perde germiş, Karagöz oynatmıştı (GS / 78 / 5).

- **ST {SRG [ST + ST] + İ}**

Dağın eteğine beyaz minareleriyle sarılmış bu şehrin lisesi, zaman geçtikçe **daha canlı, daha berrak hatıralar**la bize döner, bizi tekrardan içine alırdı (Sr / 11 / 1).

- **ST [SRG (İsG + İsG) + İ]**

Kocaman kahvelerde **kravatları düzgün, boğazları tok gençlerle** bilardo oynadım (Sr / 13 / 1).

- **ST {SRG [YnG + İsG (SFG + İ)] + İ}**

Her yer kapanmış, sokaklardan bekçi düdüklüleri, **geceye has ne olduğu belirsiz hışırtılar**, insansız ayak sesleri geliyordu (Gİ / 44 / 2).

- **ST {SRG [İsG (TDİG + İ) + İsG (TDİG + İ)] + İ}**

Şurada **niyetleri kötü, arzuları ters ihtiyarlar** korkak, sarı, sakallı, zayıf, melankolik ve pis dolaşırlar (P / 69 / 2).

- **ST [SRG (S + ST) + İ]**

Beyaz sivri burunlu adamlar ona 20.000 frank mukabilinde bir cinayet işlettiler (ML / 98 / 4).

- **ST {SRG [İsG [TDİG + VGrb (EdG (ST (S + ST) + E) + İ] + SFG (EdG + Sf)] + İ}**

Yüzü kindar bir mana ile buruşuk, kapıdan içeriye haykıran kadına kısılmış bir sesle fısıldadı (L / 53 / 5).

- **ST {SRG [BliİT (İ + İ + Sf) + BliİT (İ + ST + İ)] + İ}**

Sislerin meydanı bastığı, dağa ilk kar yağdığı zaman, kahvesini birkaç gün için kapayarak Bursa'ya indi (GS / 81 / 5).

- $ST \{SRG [ST (BuGrb (Bsiz\dot{I}T + \dot{I})) + \dot{I}sG (TD\dot{I}G + \dot{I})] + \dot{I}\}$

Bu köprünün öbür tarafında gölgeler içinde saklı, bıçakları parlak Sicilyahılar tahayyül ederdim (GİM / 95 / 5).

- $ST \{SRG [ST (S + ST (S + Bsiz\dot{I}T) + \dot{I}sG (Bli\dot{I}T + \dot{I}))] + \dot{I}\}$

Kalın sarı bira bardaklı, bilardosunun çuhası yırtık kahvehaneye akşamları uğradım (GİM/ 94 / 6).

- $ST \{SRG [TD\dot{I}G (Bli\dot{I}T (\dot{I} + Bsiz\dot{I}T) + TD\dot{I}G + Sf) + TD\dot{I}G (ST + Zrf + Sf)] + \dot{I}\}$

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, kasabanın havuzu fiskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, mor püsküllü çapkın mısır koçanları, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

- $ST \{SRG [SFG (BGrb + TD\dot{I}G + Sf) + SFG [ST [SRG (\dot{I} + \dot{I} + \dot{I} + \dot{I} + \dot{I}) + \dot{I}]] + Sf] + \dot{I}\}$

Bu mazotla işleyen, güdük bacalı, 22.000 tonluk İtalyan vapurunun beyaz güvertelerinde deniz ve her limanda birbirine benzemeyen güzel, çirkin, beyaz, sarı, siyah insan seyreden seyyahlar şimdi şehre dağılacaklar (ML / 98 / 2).

- $ST \{SRG [SFG + SFG (S + TD\dot{I}G + Sf) + SFG (S + TD\dot{I}G + Sf)] + \dot{I}\}$

Her barınacak, her çorbası tüten, her sobası yanan evde bir kederin, bir bilinmez yarannın korkusunu gördüm (Sr / 14 / 5).

- $ST \{SRG [S + SFG [ZFG (\dot{I} + BrfG) + Sf] + SFG (Bli\dot{I}T + Sf)] + \dot{I}\}$

Bu, kenarlarda dans etmeyip oturan, ciğaralarının pırıldıkları gelen insanlar, gizli gizli herkesi kontrol etmektedir (OU / 59 / 1).

- $ST \{SRG [SFG [ST (SFG + ST) + Sf] + S + S]] + \dot{I}\}$

Yük taşıyan tekerlekli arabaları iten sakin, meyus, hamallar; beyaz bıyıkları, burjuva çehre ve vücutlarıyla dolaşıyorlardı (ML / 98 / 4).

- $ST \{SRG [ST + ST + ST + TD\dot{I}G [ST (TG (SyG + SyG) + \dot{I})] + \dot{I}\}$

Biraz daha ileride **kara gözlü, alabildiğine esmer, kıvrık saçlı, on dört, on beş yaşlarında birisi** vardı (Gİ / 45 / 2).

- $ST \{SRG [SFG [Bl\dot{I}T (ST (S + ST (ST + \dot{I}))] + \dot{I}] + ST (S + ST) + Sf] + SRG (ST + \dot{I}sG) + SFG [(TD\dot{I}G + \dot{I} + SRG) + Sf] + \dot{I}\}$

Seçilmiş iri taneli buğdayların unundan, evdeki hususi fırında yapılmış, karanfil kokulu, üstü çörekotlu; dilimleri hala fırın, karanfil ve refah kokan ekmek (BA / 25 / 1).

2.3.9. ST (SyG + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru sayı grubu, tamlanan unsuru isim olan iki tamlama tespit edilmiştir.

- $ST [SyG (\dot{I} + \dot{I}) + \dot{I}]$

İlk vapurdan **bin bir yabancı** çıkıyor (OU / 62 / 1).

- $ST \{SyG [ST (ST + \dot{I}) + SyG (ST + SyG)] + \dot{I}\}$

Yani **seksen bin kilo buğday yetmiş dokuz bin sekiz yüz altmış yedi kilo** gelirse buna aklım yatar (BA / 29 / 7).

2.3.10. ST (YnG + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsurunun yönelme grubu, tamlanan unsurunun isim olduğu bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- $ST \{YnG [SFG (Bsiz\dot{I}T + Sf) + \dot{I}] + \dot{I}\}$

Çarşılarda vatan şarkıları okunuyor, cephelere giden genç şairler, genç yazıcılar, "harp yaşasın! Yaşasın harp! Harp! Harp!" diye bağrışıyorlar, ölenlere mersiyeler, **vesika ekmeği yiyenlere has şiirler** okuyorlardı (BA / 30 / 4).

2.3.11. ST (BuGrb + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsurunun bulunma grubu, tamlanan unsurunun isim olduğu bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST {BuGrb [ST (BGrb + ST) + İ] + İ}

Köyde bozuk çalma meraklıları kalmadığı için, **tozlu ve meyus bir köşede asılı bozuk** kendi kendine sallanıyor ve bazı kafalara "Yine şair arıyor bozuk !.." dedirtiyordu (GS / 77 / 1).

2.3.12. ST (AG + İ)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsurunun aitlik grubu, tamlanan unsurunun isim olduğu 5 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [AG (BliİT) + İ]

Ardiyelerin arkasındaki bahçede pırzolalar pişer, evden sefertası içinde zeytinyağlı enginarlar gelir (BA/ 25 / 23).

Yine böyle bir günde **aslanın yanındaki kanepede** roman okuyordum (P / 74 / 2).

- ST {AG [BliİT (ST (S + ST (S + BsiziİT) + İ)] + İ}

Kaşıkkadası'nın kıyılarında yaz geceleri karides ve pavura yakalayan sandalların ışıklarını, büyük bir çamfıstığının altında bir Tiring Galata kanepesinden seyre daldığım zaman, ta çocukluğumu, **büyük bir dut ağacının altındaki sofrayı**, sofranın başındaki babamın arkadaşlarını, rakı kadehlerini, tabaklara düşen kara dutları hatırladım (OU / 55 / 1).

- ST (AG (ST) + İ)

30 yaşındaki karı onun anası olamazdı (L / 51 / 5).

Yukarıdaki odadaki ışık beni sokak başında görür görmez söndü (P/ 74 / 7).

2.4. Tamlayanı ve Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG + KG)]

Sait Faik'in Sarnıç eserinde tamlayanı ve tamlananı bir kelime grubu olan toplam 26 farklı yapıda sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamaları da kendi içinde çeşitlilik arz etmektedir. Böylece [ST (KG + KG)] yapısında 154 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

2.4.1. ST (ST + ST)

İncelenen eserde iki basit sıfat tamlamasının birleşmesinden oluşmuş 11 tane sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunun dışında ST [ST + ST (S + BsizİT)] şeklinde 2; ST [ST + ST (S + ST)] şeklinde 3; ST {ST (ST + İ) + ST (S + BsizİT)} şeklinde 1 tane sıfat tamlaması; ST {ST [EdG (ST + E) + İ] + ST (S+ İ)} şeklinde 1; ST (ST + da + ST) şeklinde 2 tane olmak üzere bu yapıda toplam 20 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [ST (S + İ) + ST (S + İ)]

Ve bir kandili her akşam **beyaz sarıklı bir ihtiyar** yakardı (Sr / 12 / 4).

Kadınlar bu mahallede doğarlar, gene aynı mahallede fakat **bir başka sefil kulübede** ölürlerd (KB / 17/ 2).

Yalnız sur içinde, büyük yoldaki direklerin vınlayışından anlardı ki, şişman adamın sesi **bir başka şişman adama** aktarılmaktadır (KB / 17/ 4).

Yanımızda **üç tane taze kız** vardı (BA / 30 / 8).

Gözüm ormanın dikenli göğsünde, **daha öteki mavi gökte**, büyük bir insan olarak insanları sevmekle bir avantürye olarak hayatı sevmek arasındaki farkı düşünüyorum (OU / 61 / 3).

Ne büyük bir arzu ve ne çabuk arzularımın kırılışını duyuyorum (OU / 61-62).

Kafamın altına iki elimin ucunu koyuyor, evvela koyu sıcak bir çay, kızarmış ekmek, **beyaz delikli bir peynir**, bir bardak su, bir salkım üzüm (OU / 61 / 2).

Sac sobanın etrafında biri erkek, biri kız, iki çocuğun ortasında **kara yağz bir adam** oturmuş, eski, sararmış bir gazete okuyordu (KK / 65 / 3).

Fevkalade çirkin iki ayak, yeni doğmuş bir çocuk morluğu ve cesareti ile kadına bakıyordu (KK / 65 / 3).

Recep **çok canlı bir adamdı** (GS/ 77 / 6).

Basık tavanlı bir odaya girdiler (GS / 82 / 3).

- **ST [ST + ST (S + BsizİT)]**

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, kasabanın havuzu fiskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, **mor püsküllü çapkın mısır koçanları**, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

Gece **koyu karanlık bir deniz hışırtısı** çıkarıyor... (HK / 48 / 7).

- **ST [ST + ST (S + ST)]**

Karları bir lastik ezer; odada **beyaz başörtülü, rastıklı bir taze** bir sakız patlatırdı (Sr / 12 / 5).

Bir gün, **mavi gözlü bir küçük çocuk**, uzaktan aydınlığını ve ebedi yangının seyrettiği şehrin merkezine gidecekti (KB / 17 / 4).

Hamal kâhyasının evi, köyün tam ortasında **iki katlı, güzel bir bina** idi (KK / 65 / 2).

- **ST {ST (ST + İ) + ST (S + BsizİT)}**

Burada biz, bir iki Türk lisesinde okumuş delikanlı, üç memur, iki konuşulabilir, dedikodusu az, iyi balıkçı, **çok iyi kalpli bir bakkal çırağı**, görmüş geçirmiş bir kahve garsonu zaman zaman bu kızını sever; ona kızar, zaman zaman onu birbirimize, her zaman da aynı cümle ile müdafaa ederiz: “Koklatmadığı için değil mi?..” (Pİ / 86 / 1).

- **ST {ST [EdG (ST + E) + İ] + ST (S + İ)}**

Hele bir yaz gününde, kum taneleri ağzında, başında kulaklarına inmiş mor bere, yanında sana yalnız **cebindeki para için bağlı bir arkadaş**, önünde mistral... (ML / 99 / 1).

- **ST (ST + da + ST)**

Dört okka da kelle şeker ayırttım.

Düşündüm: dört çuval un, **dört okka da kelle şeker** (BA / 27 / 1) .

2.4.2. ST (ST + BsizİT)

İncelenen eserde bu yapı ile toplam 3 tane sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Birinde sıfat tamlaması ve belirtisiz isim tamlaması basit yapıdadır. Belirtisiz isim tamlaması ise bir tamlayan ve bir tamlanadan oluşmuştur. Diğer yapıda ise sıfat tamlamasının sıfat unsurunu oluşturan kısım (ST + İ) şeklinde; isim unsurunu oluşturan kısım ise basit bir belirtisiz isim tamlamasıdır. Üçüncü yapıda ise sıfat tamlamasının sıfat unsuru basit bir sıfat tamlaması iken isim unsurunu oluşturan kısım bir bağlama grubu ve isimden oluşan belirtisiz isim tamlamasıdır.

- **ST [ST (S + İ) + BsizİT]**

Işıklar, dar bir sokak... **bir sürü otel isimleri** (ML / 99 / 3).

- **ST [ST (ST + İ) + BsizİT]**

Mahalle kahvesinde **yirmi lira maaşlı posta müvezzileri**, balıkçılar, dostsuz mütekaaitler, zebun ve sessiz kahvecilerle altı kol iskambil oynadım (Sr / 14 / 2).

- **ST [ST + BsizİT (SRG + İ)]**

Birçok mecmualar, gazeteler, **bir sürü kış, kar, sinema resimleri** tedarik etti (GS / 81 / 6).

2.4.3. ST (İsG + ST)

Bu şekilde kurulmuş toplam 2 sıfat tamlaması vardır. Hepsi de farklı şekilde diziliş örneği göstermektedir.

- **ST [İsG (TDİG + İ) + ST]**

Üstünde **süsleri az bir cepken** (GS / 77 / 6).

- **ST {İsG (SFG+ İ) + ST}**

Karpuzların bazılarında **nereden düştüğü meçhul bir güneş** vuruyor, sokağın başından bir vantilatörden eser gibi bir meltem esiyordu (BKS / 36 / 4).

2.4.4. ST (İsG + BGrb)

Sıfat tamlamasının tamlayan unsuru bir isnat grubu, tamlanan unsuru bağlama grubu olan bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- **ST {İsG [SFG (ST + Sf) + İ] + BGrb}**

Dudaklarını kıpırdatmadan konuşan külhanbeyler, külhanbey işçiler, balıkçı yahut **ne iş yaptığı meçhul Rum ve Ermeniler** her şeyden bahsediyorlardı (Gİ / 41 / 5).

2.4.5. ST (TG + ST)

Sıfat unsuru tekrar grubundan isim unsuru ise sıfat tamlamasından oluşmuş toplam 5 sıfat tamlaması vardır. Bunlar aşağıdaki gibi farklı birleşimlerden oluşmuştur:

- **ST [TG + ST (S + İ)]**

Deli dolu bir adamdı o (GA / 76 / 1).

- **ST [TG + ST (ST + İ)]**

Bu Eskicizade'ye **aşağı yukarı yüz bin liraya** mal olmuştu (BA / 29 / 2).

- **ST [TG + ST (S + ST)]**

Ben bak ihtiyar halimle **şöyle böyle iyi bir adam** oldum (P / 74 / 5).

- **ST [TG + ST (S + BsizİT)]**

Burada biz, bir iki Türk lisesinde okumuş delikanlı, üç memur, iki konuşulabilir, dedikodusu az, iyi balıkçı, çok iyi kalpli bir bakkal çırağı, **görmüş geçirmiş bir kahve garsonu** zaman zaman

bu kızı sever; ona kızar, zaman zaman onu birbirimize, her zaman da aynı cümle ile müdafaa ederiz: “Koklatmadığı için değil mi?..” (Pİ / 86 / 1).

Ali Efendi yelek cebinden **tostoparlak bir kâğıt parçası** çıkardı (P / 70 / 1).

- **ST {TG + ST [SFG (BsizİT + Sf) + İ]}**

Burada biz, **bir iki Türk lisesinde okumuş delikanlı**, üç memur, iki konuşulabilir, dedikodusu az, iyi balıkçı, çok iyi kalpli bir bakkal çırağı, görmüş geçirmiş bir kahve garsonu zaman zaman bu kızı sever; ona kızar, zaman zaman onu birbirimize, her zaman da aynı cümle ile müdafaa ederiz: “Koklatmadığı için değil mi?..” (Pİ / 86 / 1).

2.4.6. ST (BliİT + ST)

İncelenen eserde bir sıfat tamlamasının önünde belirtili isim tamlamasının sıfat olarak kullanılması ile oluşmuş sıfat tamlamaları tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamasının sıfat unsurunu oluşturan belirtili isim tamlamasının tamlayan ve tamlanan kısmı basit olarak oluşabileceği gibi karmaşık kelime gruplarının bir araya gelmesi ile de oluşabilmektedir. Yine tamlamanın isim unsurunu oluşturan sıfat tamlaması basit olarak bir sıfat ve bir isimden oluşabileceği gibi farklı kelime gruplarının iç içe girmesinden ya da birleşmesinden de oluşmuş olabilir. İncelenen eserde bu yapıda farklı dizilişler oluşturan 7, toplamda ise 8 sıfat tamlaması bulunmaktadır.

- **ST [BliİT (İ + Sf) + ST (S + İ)]**

Onların başvuracağı her kapıya gidiş, buğdayı düşeceğini yazınız (BA / 26 / 1).

Bir gece Bursa'dan hoş sohbet, hovarda insanlar köye gelmişler; bir tanesi, **gençlerin oturduğu yüksekçe yere** bir perde germiş, Karagöz oynatmıştı (GS / 78 / 5).

- **ST {BliT [BİG + SFG [EdG (TDİG (ST [(BGrb + İ)]) + E]] + ST [ST (TG + İ) + ST]}**

Meyhaneci Hristo'nun aziz ve kıymetli müşterileri için hazırladığı dört beş senelik eski şarap, yakın köylerden birinin inciri (BA / 25 / 2).

- **ST {BliİT [ST (S + ST (ST + İ) + Sf) + ST]}**

Birden köşe başından **iki kara yağız atın çektiği bir fayton** peyda oldu (BA / 27 / 1).

- **ST {BliİT [İ + SFG (İ + İ + Sf)] + ST}**

Eskicizade'nin bile İstanbul'dan getirtmeye utandığı has francala dilim dilim, ince ince kesilmişti (BA / 30 / 8).

- **ST [BliİT (ST + Sf) + ST]**

Sonra yine dört kişinin işiteceğı bir şey konuştular (Gİ / 45 / 7).

- **ST {BliİT [ST (İ + BsiziT) + SFG (BGrb + Sf)] + ST}**

Niçin serin akşam güneşinin dağa ve dışbudaklara tırmandığı bu anda bir kış... (HK / 47 / 4).

- **ST {BliİT (ST+ Sf) + ST (S + BsiziT)}**

İlk karı, sac sobanın ısıttığı bir pencere kenarından küçük kızılıcık ağacının dallarına konar görmek... (DA / 90 / 4).

2.4.7. ST (TDİG + ST)

İncelenen eserde sıfat unsuru tamlayanı düşmüş iyelik grubu, isim unsuru sıfat tamlaması olan toplam 10 sıfat tamlaması bulunmaktadır. Bunların ikisi ST (TDİG + ST) şeklinde basit bir yapıda iken diğerlerinin her biri farklı birleşim oluşturmuştur.

Her zaman, **kavuşacakları bir ışık**, kurtulacakları bir karanlık vardı (KB / 18 / 1).

Her zaman, kavuşacakları bir ışık, **kurtulacakları bir karanlık** vardı (KB / 18 / 1).

- **ST [TDİG (SFG) + ST]**

Tam aradığımız çocuk (Gİ / 45 / 4).

- **ST {TDİG [SFG (BFG)] + ST [S + ST (AG + İ)]}**

Neden bu yemeklerden bu kadar iştah ile bahsettiğimi harp nedir bileyenler, **tesadüf edecekleri her kırk yaşındaki adama** sorabilirler (BA / 25 / 4).

- **ST {TDİG [SFG (ST + BrfG)] + ST}**

On adım tahmin ettiğim bir uzaklıkta bir hayat bir ağacı dayanmış duruyordu (OU / 59 / 1).

- **ST {TDİG [BliİT (İ + ST (İsG + İ)) + BFG (İ + Sf)] + ST}**

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, **kasabanın havuzu fiskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar**, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, mor püsküllü çapkın mısır koçanları, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

- **ST {TDİG [SFG (TDİG + Sf)] + ST}**

Çocukluğumda okuduğum bir kitapta bir süvari, karlı bir ovada giderken, bir direk görür (OU / 60 / 1).

- **ST {TDİG [SFG [ST (S + BsizİT)) + Sf] + ST}**

Bu İngiliz Şilebinde tanıştığım ufak çocuk, Avustralyalı bir yerli kadınıyla sarı bir İngiliz'in piçidir (ML / 97 / 4).

- **ST {TDİG [BsizİT + BliİT (BsizİT + İ) + Sf] + ST [İsG (BsizİT + İ) + ST]}**

Mısır tarlalarından geçerek kenarına vardığım su, uzaktaki beyaz yazın içinde uyuklayan kasaba, kasabanın havuzu fiskiyeli gazinosunda tavla oynadığımız şişman tüccar, şehrin belediye bahçesinde yanına oturduğum, küçük kızları beraberce seyrettiğimiz delikanlı, hatta **şehir haricinde ceviz ağaçlarının gölgesine uzandığımız yulaf demeti saçlı Boşnak çoban**, hepsi, her şey, su, değirmen, gölge, güneş, mor püsküllü çapkın mısır koçanları, her şey beni aldatıyor (HK / 46 / 1).

- **ST {TDİG [SFG [SRG [ST (S (TDİG + TDİG) + İ) + İ + BliİT (TDİG + ST (BsizİT + İ) + İ + İ + İ] + İ + Sf (BFG)] + ST (SRG + TDİG)]}**

Çakaleriğine bağlanmış kuzu, kasabanın suyuna ve bu suyun sazlarına konmuş, parlak, mor, yeşil kanatlı yusufçuklar, **uğruna bileğimdeki saati, kuzuları, babamın kilit altındaki**

romanlarını, kuşları, karıncaları, tavukları fedaya hazır olduğum esmer, sıcak arkadaşım; neredesiniz? (OU / 55 / 1).

2.4.8. (TDİG + SRG)

İncelenen eserde sıfat unsuru tamlayanı düşmüş iyelik grubu, isim unsuru sıralama grubu olan sıfat tamlamasına iki örnek tespit edilmiştir. Bunların ikisi de farklı dizilişlere sahiptir. Birinde sıfat tamlamasının tamlayan unsurunu oluşturan sıralama grubu iki unsurluyken diğerinde üç unsurludur.

- ST {TDİG [SFG [ST [TDİG (İ + Sf) + İ] + Sf]] + SRG (İ + ST)}

Paris'ten döndüğü zaman getirdiği gömlekler, lastik ayakkabılar, ne güzel, ne cici, ne kimsede bulunmayan -yahut pek az kimselerde bulunan- pratik ve yazın herkeste bulunması lazım gelen haset uyandırıcı şeylerdir (Pİ / 83 / 3).

- ST [TDİG + SRG (İ + İ + İ)]

Artık çıplak ayaklı erkek çocuklarının kokusunu duyduğu zaman gece veya gündüz, kış veya yaz kulübenin içinde **öpmediği yastık, yorgan, ayna** kalmıyor; Marsilya lodosunda sahranın ateşli, iki azanın birleşik noktalarındaki sıcaklık gibi bir hareket buluyor... (ML / 99 / 2).

2.4.9. ST (TDİG + Bsiz İT)

İncelenen eserde sıfat unsuru tamlayanı düşmüş iyelik grubu, isim unsuru belirtisiz isim tamlaması olan sıfat tamlamasının tek örneği bulunmaktadır.

- ST [TDİG (ST + Sf) + BsizİT]

Bir gün **bu yukarıda bahsettiğimiz Leh delikanlısı** Ali'nin sandalını poyrazlı bir günde kiralar (Pİ / 84 / 2).

2.4.10. ST (SFG + ST)

Bir sıfat fiil grubunun, bir sıfat tamlamasının önünde sıfat olarak kullanılmasıyla oluşmuş tamlamalardır. Sıfat tamlamasının tamlanan unsurunu oluşturan sıfat tamlaması da (S + İ) gibi basit bir yapıda oluşabileceği gibi yine farklı dizilişlerde bulunabilmektedir. İncelenen eserde ST (SFG + ST) yapısında ancak farklı dizilişlerden oluşmuş 53 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- **ST {SFG (İ + Sf) + ST (S + İ)}**

Kaşıkadasi'nın kıyılarında yaz geceleri karides ve pavura yakalayan sandalların ışıklarını, büyük bir çamfıstığının altında bir Tiring Galata kanepesinden seyre daldığım zaman, ta çocukluğumu, büyük bir dut ağacının altındaki sofrayı, sofranın başındaki babamın arkadaşlarını, rakı kadehlerini, **tabaklara düşen kara dutları** hatırladım (OU / 55 / 1).

Berberde tıraş olan müşterisiz kahveci:

-Bu karı da kim? dedi (KK / 64 / 2).

Adeta bir anda, **soba yanan bir odada** billur bir kâseye içinden sarı, kehribar sarısı, tel tel bir tütün sarar ve komşu havadisleri anlatır gibi oldu (KK / 65 / 2).

Bir ekmek on dakika da **yeniden arzulanır bir şey** olmuştu (KK / 65 / 5).

Burada, uzun çitlembik ağaçlarının dibinde **mektebi asmış taze çocuklar**, gelmeyecek kızları beklerler (P / 69 / 2).

Ali **yaşadıkça yaşayan bir mahlûktu** (DA / 93 / 4).

- **ST {SFG (BsizİT + Sf) + ST}**

Yine konuşmadan **köprü altından geçen bir motora** daldılar (BKS / 38 / 3).

Birkaç saniye eski hatıralarına mı **nereye olduğu bilinmeyen bir yere** seyahat (DA / 92 / 3).

- **ST {SFG (BsizİT +İ + Sf) + ST}**

Sobanın başında **köprü başlarında balıkçılık yapan bir esrarkeş** oturuyordu (Gİ / 45 / 1).

- **ST [SFG (ST + Sf) + ST]**

Bana orada **birkaç ay geçirecek bir yer** bulunabilir mi? (HK / 47 / 8).

Giyinişinde ise **öbür köylülere benzemeyen bir hal** (GS / 77 / 6).

- **ST [SFG [ST (SRG + İ) + Sf] + ST]**

Orada kapkaranlık, soğuk geceleri ısıtan bir aydınlık vardı (KB / 17 / 1).

- ST {SFG [ST + İ + Sf] + ST (S + ST)}

Bir tezgâhta tülbent dokuyan narin bir kıza âşık oldum (Sr / 13 / 1).

- ST {SFG [EdG (ST + İ + E) + Sf] + ST (S + BliİT)}

Dairenden evimize, ticarethanemizden fakirhanemize iki arkadaş döndüğümüz günlerde bir mahalle mescidindeki iptidai mektebini, bahçesinde bir Roma belediye reisinin burunsuz heykeli dikili lisemizi, İstanbul'u, darülfünunu, bir iki darülmualimat kızını hatırlar ve **bu kadar süratle geçmiş bir zamanın hesabını** tutardık (Sr / 12/ 1).

- ST {SFG [ST [AG (BsizİT) + İ] + Sf] + ST}

Evet, yine niçin bir karanlık evi, bir ihtiyar adamı; onun öksürüğünü, onun cıgarasının dumanını, evin bahçesinde **kızılık ağacındaki ökseye yapışmış bir sükûtu** anıyorum? (HK / 47 / 4).

- ST [SFG (ST + Sf) + ST (TG + İ)]

Adanın içinde **bu yolu seven üç beş kişi** vardır ama, onlarda daha çok akşam yalnızlığı bastıktan sonra yıldızları seyretmek için -yahut bana öyle gelir -bu yoldan geçerler (KK / 63 / 2).

- ST {SFG [ST (SRG + ST) + Sf] + ST [TG + BsizİT]}

Şimdi uzun boylu, ipince bir İstanbul kızını boş bir odadan, yağan kara bakarak, hatırlıyor, kimseye anlatamayacağım, gizli, egoist bir hayatı yeniden yaşayarak sac sobaya bir iki odun daha atıyor, kurumuş hatıralar sarnıcına **gizli, bilinmez bir membadan akan şarıl şarıl su sesleri** duyuyorum (Sr / 15 / 5).

- ST {SFG [BliİT [(BliİT + İ) + Sf] + ST}

Ardiyenin mahsulünün karşılığı olan beyaz altınları, ölünün ağzından sökenler İstanbul'a koşular (BA / 32 / 2).

- ST {SFG [Bli İT + EdG [TDİG (ST + E)] + Sf] + ST (S + Bli İT)}

Dağın eteğine beyaz minareleriyle sarılmış bu şehrin lisesi, zaman geçtikçe daha canlı, daha berrak hatıralarla bize döner, bizi tekrardan içine alırdı (Sr / 11 / 1).

- **ST {SFG [BliİT (TDİG + İFG (BrfGrb)) + Sf] + ST}**

Kendisinin değil, **ruhunun kaçıp gitmek isteğini anlayan bu adama** genç çocuk korkuyla baktı (Gİ / 41 / 1).

- **ST {SFG [BliİT (ST (Sf + ST) + İ) + Sf] + ST}**

Niçin bu yaz gününde, **küllenmiş bir mangalın kenarında kaynayacak bir çaydanlık**, boğazından, bademciklerinden hasta bir insan tahayyül ediyorum? (HK / 47 / 3).

- **ST {SFG (Bk + EdG + Sf) + ST}**

Birbirimizi liseden beri bırakmayan dört arkadaş hepimiz birer kız almıştık (Sr / 11 / 2).

- **ST {SFG [[UzG (İ + TG)] + Sf] + ST}**

İnsan isimleri çocuğa, **anadan doğar doğmaz takılan manasız isimler** değildir (KB / 16 / 2).

- **ST {SFG [[EdG [TDİG [İFG [ST (ST + ST) + Zrf + İf] + E] + BsizİT (BsizİT + İ) + Sf] + ST (S + BsizİT)]}**

Bu, çok **hususî bir sanata şimdiden alışmaları için mahalle operatörleri tarafından yapılan bir ameliyat neticesiydi** (KB / 17 / 3).

- **ST {SFG [Zrf + EdG (ST + E) + Sf] + ST [S + ST (İsG + İ)]}**

Geceleyin bir deniz gibi yakamozlanan bu fosforu bol arazide gündüzün çocuklar birbirini kovalar; ceviz ağaçlarına kocaman delikanlılar tırmanır, mezarların üstünde şıracılar, bozacılar, koz helvacılar uyuklardı (BA / 24 / 1).

- **ST {SFG [[BliİT (İ + BGrb) + ZFG (TDİG + ST (S + BsizİT) + ZF] + Sf] + ST}**

Mezarlığın taş ve servilerine hatırında hiçbir ölüm korkusu olmadan bakan bu adam, kasabanın fırınlarında vesika ekmeği satıldığı, sokaklarında aç köpeklerin, topalların körlerle

ihtiyarların gezindiği umumi harp sıralarında bir gün beni yazıhanenin önünden geçerken çağırdı (BA / 24 / 2).

- ST [SFG (BsizİT + Sf) + ST (S + BsizİT)]

Kebab otu serpilmiş narin kuzu pırzoları (BA / 25 / 1).

- ST {SFG [EdG [ST [SFG [BliİT [ST [S + ST (S + ST)] + EdG [İFG [BliİT (ST + ZFG + E)] + TDİG + Sf] + İ] + Sf] + İ] + E] + TDİG + Sf] + ST (S + ST)]}

En küçük bir patırtı, bir karpuzun olup olmadığını anlamak için üstü fiskelendiği zaman çıkan sestten bile uykusundan uyanan atik bir çocuk bulmalıyız (BKS / 35 / 1).

- ST {SFG [BGrb + ST (S + ST) + Sf] + ST (ST + İ)}

Yine **karanlık, rutubetli, küflü bir avluya bakan demir parmaklı pencereden gün ışığı** zor girerdi (M / 40 / 1).

- ST {SFG (TDİG + Sf) + ST (ST + İ)}

Amele ta altlarından geçen tepeleme buğday yüklü mavnalara baktı (M / 40 / 6).

- ST {SFG [ST (TDİG + İ) + Sf] + ST}

Ömer, evvelce **saçlarındaki mendili uçuran kara yele** savrulmuş bir küfürle kadına hücum etti (Gİ / 41 / 1).

- ST [SFG (İ + İ + Sf) + ST]

Yalnız ta köşede **camdan dışarıyı seyreden iki yabancı** garsonu çağırıp, "Ne oldu?" diye sordular (Gİ / 42 / 5).

- ST {SFG [İ + BGrb (İ + İ + ve + İ) + Sf] + ST}

İçeriye karanlık, gece ve rutubet dolan açık delikten ağır ağır dışarıya çıktılar (Gİ / 44 / 1).

- ST [SFG (Zrf + İ + Sf) + ST]

Hiç Türkçe bilmeyen sarışın Bosnalı, bu yıllar zarfında Türkçeyi sökmüş, pembe teni güneşten biraz kararmış, kalçaları adamakıllı dolmuş, memeleri büyümüşü (L / 50 / 3).

- **ST {SFG [SRG [BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ)] + Sf] + ST [S + ST (S + Bsiz İT)]}**

Yüzünün sertliğini, bıyıklarının büyüklüğünü, ensesinin kalınlığını, ellerinin kocamanlığını ifşa eden acayip, bir erkek sesi işitildi (L / 51 / 2).

- **ST {SFG [[BGrb (BliİT + ve + ST (S + Bli İT)] + Sf] + ST (SRG + ST)}**

Çakaleriğine bağlanmış kuzu, **kasabanın suyuna ve bu suyun sazlarına konmuş, parlak, mor, yeşil kanatlı yusufoçuklar**, uğruna bileğimdeki saati, kuzuları, babamın kilit altındaki romanlarını, kuşları, karıncaları, tavukları fedaya hazır olduğum esmer, sıcak arkadaşım; neredesiniz? (OU / 55 / 1).

- **ST [SFG (TG + Sf) + ST]**

Şimdi Fransızca seyahat, köy kelimeleri **sık sık tekrarlanan bir şarkı** duyuyorum (OU / 58 / 3).

- **ST {SFG [BliİT (ST (AGrb (BliİT) + ST) + İ) + Sf] + ST}**

Bu an, **kovanın etrafındaki aynı vızıltının birikmesinden doğan tek ses** değildi (P / 68 / 3).

- **ST {SFG [Z + BliİT + TDİG (ST (SRG + İ) + ST + Sf] + ST (BGrb + İ)}**

Lamba yandığı zaman, **demin kahvenin ortasında mavi, kırmızı, yeşil mikalarından tatlı Işıklar çıkaran acayip ve güzel şey** bütün masallığını karanlığa bırakmış, sahicileşmişti (GS / 76 / 6).

- **ST {SFG [BsizİT + ST (Zrf + Sf)] + ST}**

Burada **kama başına çok benzeyen bir boynuz** gözüküyordu (GS / 77 / 6).

- **ST {SFG [BliİT (BsizİT + ST)] + ST + Sf] + ST [S + BsizİT (ST + İ)]}**

Pantolon cebinin bir kenarında her zaman sarkan bir kehribar tespîh püskülü vardır (GS / 77 / 6).

- **ST {SFG [ST + TDİG + Sf (Brf)] + ST (S + ST)}**

Bir düğünde kasiğine kurşun yemiş genç bir delikanlı bir köşede beyazları çoğalmış renksiz gözleriyle sapsarıydı (GS / 79 / 6).

- **ST {SFG [TG + BGrb (TDİG + TDİG) + SRG (İ + İ + {AC}) + EdG [ST (S + BsizİT) + E] + TDİG + Sf] + ST (S + ST)}**

Tam parayı verirken Lehli delikanlı azametli vücudu, uzun boyu ile biraz sakar olduğu için, **yanı başında kendisine ve hareketlerine gıpta, aşk, kim bilir bir çocuk hasediyle büyüklüğüne bakan bir küçük çocuk(ğ)u** denize düşürdü (Pİ / 87 / 2).

- **ST {SFG [TDİG + İFG (İ + İf) + Sf (BFG)] + ST}**

Hâlbuki Saime, **uğruna mekteplerden kovulmayı göze alacak bir çağdadır** (DA / 90 / 3).

- **ST [SFG (İ + E + Sf) + ST]**

Namazlarla ölçülen bir zaman gece yarısını bir iki saat geçtikten sonra ancak eve dönerdi (DA / 91 / 5).

- **ST [SFG (BlİİT + Sf) + ST (S + ST)]**

Odanın içini yalayan keskin bir soğuk cigara dumanlarını alıp gitti (DA / 93 / 2).

- **ST {SFG [BlİİT (ST (AG (BsizİT) + İ) + İ) + Sf] + ST}**

Nehir kenarındaki setlerin üzerine tünemiş sarhoş işsizler şarap şişelerini amatör balıkçı ihtiyar Fransızların pos bıyıklarına doğru kahramanca uzatırlar (GİM / 94 / 2).

- **ST {SFG [EdG (BsizİT + E) + Sf] + ST}**

Nehir hışirtısı ile geçen bir trenden bir küçük çocuk Cezayirliye bir buse gönderdi (ML / 98 / 4).

- ST [SFG (TDİG + Sf) + ST (S + İ)]

Hele bir yaz gününde, kum taneleri ağzında, başında **kulaklarına inmiş mor bere**, yanında sana yalnız cebindeki para için bağlı bir arkadaş, önünde mistral... (ML / 99 / 1).

- ST [SFG (TDİG + Sf) + ST (S + ST)]

Çıplakları kapanmış iki küçük çocuk üzerlerine atılan halıya uyanmadan büründüler (Gİ / 44 / 7).

- ST {SFG [TDİG + BsizİT (BsizİT + İ) + Sf] + ST}

Dişlerinde güneş cüzü ferdi kırılmış esmer kız bir şarkı gibi Marsilya şivesiyle kulağınıza mırıldanacaktır (ML / 99 / 3).

- ST {SFG [BliİT (ST + İ) + Sf] + ST [ST (Zrf + ST) + İ]}

Bir tarafta **bir ihtiyarın başına toplanmış daha çocuk yaşta insanlar** bir şey dinliyorlardı (GS / 77 / 2).

- ST {SFG [BliİT [ST [SFG (İ + İ + Sf) + İ] + ST] + BliİT [BGrb [ST + ve + BliİT] + Sf] + ST (S + ST)}

İtalyan mahallesi, **şehri ikiye biçen İzer'in sağ tarafında yukarı kışla ve surların arasına sıkışmış dar bir mahalledir** (GİM / 94 / 4).

2.4.11. ST (SFG + BsizİT)

İncelenen eserde ST (SFG + BsizİT) yapısında ancak farklı birleşimlerden oluşmuş toplam 4 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST {SFG [BliİT (ST + İ) + Sf] + Bsiz İT}

Ben **bütün yemeklerin sonunda gelecek revani tatlısına** bayılırım (BA / 25 / 3).

- ST {SFG (ST + İ + Sf) + BsizİT}

Fakat orada da **sıcak günlerde erken uyanan cenup çocukları** ezeli, kanlarından ve güneşten gelen şehvetle dolu bir tembellik ile uyur, uyuşurlar, Şimalde yağmurlu şehirlerin insanları mütemadiyen yerinde duramaz, koşup dururken ve mütemadiyen paraya para katmaya çalışırken fakir, sefil, tembel, şehvi fakat iyi ve artist cenup insanlarını düşünürdüm (OU / 61 / 1).

- **ST {SFG [ST [SFG (SRG (ST + İ + SFG (TDİG + Sf)) + İ] + Sf) + BsizİT}**

Fevkalâde haris, insafsız, işlerini bilmez insanlar olan ada sebzecileri bu kayıkların gelmediği günlerde her şeyi ateş pahasına satarlar (Pİ / 87 / 1).

- **ST {SFG [Bgrb [ST [ST + ST (S + BsizİT)] + ve + İ] + Sf) + BsizİT}**

Bir aylık bir sığa güzelliği ve sevimliliği taşıyan sahil çocukları, bu kendi işlerinden esen havaya dayanmamışlardır (ML / 97 / 1).

2.4.12. ST (SFG + BliİT)

İncelenen eserde bir sıfat fiil grubu ve bir belirtili isim tamlamasından oluşmuş tek bir yapı tespit edilmiştir.

- **ST {SFG [Zrf + EdG [ST [ST (TG + İ) + İ] + E] + Sf) + BliİT}**

Daha köprüye varmadan sağ kolda küçük bir öküz arabası yolu, küçük bir tepeye doğru tırmanır, tam tepedeki kocaman çınarın dibine varılınca **birbirinden birer ikişer dönümlük tarlalarla ayrılmış köyün evleri** ottan damları ile meydana çıkıverirdi (L / 49 / 1).

2.4.13. ST (SFG + BGrb)

İncelenen eserde bir sıfat fiil grubu ve bir bağlama grubundan oluşmuş tek bir yapı tespit edilmiştir.

- **ST [SFG (İ + Sf) + BGrb (ST + ile + ST)]**

Fakat **kenarda duran bir sandalcı ile bir balıkçı**, çocuk daha denizden kafasını çıkarmaya zaman kalmadan, hiç düşünmeden İki birden dakikasında denize atladılar (Pİ / 87 / 2).

2.4.14. ST (SFG + SRG)

İncelenen eserde bir sıfat fiil grubu ve bir bağlama grubundan oluşmuş tek bir yapı tespit edilmiştir.

- ST [SFG + SRG (ST + ST)]

Çarşılarda vatan şarkıları okunuyor, **cephelere giden genç şairler, genç yazıcılar**, “harp yaşasın! Yaşasın harp! Harp! Harp” diye bağrışıyorlar, ölenlere mersiyeler, vesika ekmeği yiyenlere has şiirler okuyorlardı (BA / 30 / 4).

2.4.15. ST [EdG + ST]

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru edat grubu, tamlanan unsuru da sıfat tamlamasından oluşan toplam 9 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bunlardan dördü aynı şekilde birleşim gösterirken diğer beşi farklı farklı birleşimler göstermiştir.

- ST [EdG (İ + E) + ST (S + İ)]

Bir oluktan **buz gibi bir su** içtik (HK / 47 / 3).

Size ay ışığı **ne gibi bir arzu** verir? (OU / 57 / 2).

Günlerden yine **yaz gibi bir gündü** (KK / 67 / 5).

Bu kadar güzel Almanca konuşulmaz, diyor Almanca bilenler (Pİ / 84 / 2).

- ST [EdG (İ + E) + ST (S + ST)]

Acaba Kuledibi ile Almanya'nın Dresden şehrinin yahut da Lehistan'ın Varşova kasabasının bir mahallesi halkı arasında **ne gibi büyük bir fark** olabilir? (Pİ / 85 / 6).

- ST {EdG (SRG + E) + ST}

Eğilir, kalkar, gerinir gibi birtakım hareketler yaptı (OU / 60 / 1).

- ST {EdG [SFG [İFG [ST (SFG + İ) + ST + İf] + Sf] + E] + ST}

Kadın eve yaklaşınca **sobadan çıkan aleve bir şeyler söylemek ister gibi bir hal** aldı (KK / 65 / 2).

- **ST {EdG [SFG (ST + Sf) + E] + ST}**

Karpuzların bazılarında nereden düştüğü meçhul bir güneş vuruyor, sokağın başından **bir vantilatörden eser gibi bir meltem** esiyordu (BKS / 36 / 4).

- **ST {EdG [İFG (BrfG) + E] + ST}**

Hayal etmek kadar güzel şey yoktu (GS / 81 / 7).

2.4.16. ST (BGrb + ST)

İncelenen eserde bağlama grubunun tamlayan ve bir sıfat tamlamasının da tamlanan olduğu 4 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- **ST {BGrb [ST [SFG (TG (TDİG) + BsizİT + Sf) + ST] + [Zrf + ST (TDİG + İ + Sf)] + ST (S + ST)}**

Üstünden başından amele olduğu anlaşılın bir adamla, yine aynı yaşlarda elbisesinden gemiciliği dökülen bir başka adam hiç konuşmadan yan yana cıgaralarını tütürerek Üsküdar'a doğru bakıyorlardı (M / 38 / 2).

- **ST {BGrb [SFG (BsizİT (ST (S + ST) + İ) + Sf)] + fakat + [SFG (İ + ST (SyG + İ) + ST + Sf) + ST (ST + İ)]}**

Dışarıdan **bir gaz lambası yandığı sanılan, fakat içerde yirmi beş mumluk bir ampul yanan bu kahvedeki insanlar** birbirini görmüyor sanılırdı (Gİ / 44 / 3).

- **ST {BGrb [SFG (ST + İ + Sf)] + ve + SFG [İ + TDİG + Sf] + ST (S + ST)}**

Biraz sonra **kahvedeki sessizliği hiç ürpertmeyen ve esrarkeşi dalgasından uyandırmayan küçük bir hadise** oldu (Gİ / 45 / 2).

- **ST {BGrb [SRG (ST + ST + İ + İ) + ve + İ] + ST (S + ST)}**

Dağın eteğinde **kapamık manzaralı, seyrek evli, sakin, sokaksız ve çarşısız acayip bir köy** vardı (HK / 46 / 3).

2.4.17. ST (SRG + ST)

İncelenen eserde birinci unsuru sıralama grubu, ikinci unsuru sıfat tamlaması olan 35 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamalarında sıfat tamlamasının tamlayan unsurunu oluşturan sıralama gruplarından 15'i iki unsurlu, 13'ü üç unsurlu, 4'ü dört unsurlu ve 3'ü beş unsurludur.

- **ST [SRG (İ + İ) + ST]**

Şimdi uzun boylu, ipince bir İstanbul kızını boş bir odadan, yağan kara bakarak, hatırlıyor, kimseye anlatamayacağım, **gizli, egoist bir hayatı** yeniden yaşayarak sac sobaya bir iki odun daha atıyor, kurumuş hatıralar sarnıcına gizli, bilinmez bir membadan akan şarıl şarıl su sesleri duyuyorum (Sr / 15 / 5).

Bir kilometre ileride **tatlı, gevrek bir ışık** (HK / 47 / 6).

Zayıf, çalimsız bir şeydi (Pİ / 88 / 1).

- **ST [SRG (İ + İ) + ST (S + BsizİT)]**

Gizli, metruk bir kır gazinosunda ve ay ışığında (OU / 58 / 5).

- **ST [SRG (ST + İ) + ST]**

Bir oda kapısının ışığında **kısa boylu, ufacık bir adam** gözüktü (L / 51 / 4).

- **ST [SRG (İ + ST) + ST]**

İnce, çocuk yüzlü bir kadın kapıyı açtı (GS / 82 / 3).

- **ST [SRG (ST + İ) + ST (S + Bsiz İT)]**

Şimdi **uzun boylu, ipince bir İstanbul kızını** boş bir odadan, yağan kara bakarak, hatırlıyor, kimseye anlatamayacağım, gizli, egoist bir hayatı yeniden yaşayarak sac sobaya bir iki odun daha

atıyor, kurumuş hatıralar sarnıcına gizli, bilinmez bir membadan akan şarıl şarıl su sesleri duyuyorum (Sr / 15/ 5).

- **ST {SRG [SFG [BsizİT + ST (TG + İ) + Sf] + SFG] + ST}**

Bu ne bir paso meselesiydi ne de eşya tarifelerinden beş on para aksatacak, müşkülât çıkartacak bir vaziyetti (KK / 64 / 4).

- **ST {SRG [SFG (İ + ST + Sf) + SFG (İ + İf + Sf)] + ST}**

Bize bir saadeti bağırın, bizi yaşamaya çağırın bir bütündür (KB / 20 / 7).

- **ST {SRG [SFG (Zrf + BliİT (TDİG + İ) + Sf) + SFG (Zrf + İ + BliİT (TDİG + İ) + Sf)] + ST (S + ST)}**

Yanıma **sabahları gözlerimin içine bakan, akşamları beni kapımın eşğinde bekleyen sarı bir köpek** aldım (HK / 46 / 1).

- **ST {SRG [SFG (TG + TDİG + Sf) + SFG (BGrb + BGrb (İ + ve + BsizİT) + Sf)] + ST [S + SFG (Zrf + İ + Sf) + İ]}**

Yer yer duvarları yıkılmış, baldıranla ısırınlar mezarları ve mezar taşlarını kaplamış, bu artık ölü gömülmeven mezarlık geçildikten sonra Sakarya'nın tahta köprüsü gözükürdü (L / 49 / 1).

- **ST {SRG [SFG [TDİG (ST) + Sf] + BliİT] + ST (S + ST)}**

İçerde **tombul yanakları kızarmış, ter içinde tıknaz bir kadın** kıvranıyordu (L / 53 / 5).

- **ST {SRG [SFG (İ + Sf) + SFG (BsizİT (ST [TG + İ] + İ) + İ + Sf)] + ST}**

On beş on altı yaşlarında, dün sabah plajda gördüğüm bu çok sıhhatli genç kız, o kadar hoşuma gidiyordu ki, **kadınları güldürebilen, dört beş dakika içinde ahbap olan bir arkadaş** buldum (OU / 57 / 1).

- **ST {SRG [(TDİG + ST) + (S + ST)] + ST (S + BsizİT)}**

Etrafımda **biri ceketli ihtiyar, öteki ceketsiz genç iki park temizleyici**, hiç konuşmadan, kuru yaprakları süpürüyorlar (P / 68 / 4).

- **ST {SRG [SFG (BsizİT + İ + Sf) + SFG (İ + Sf)] + ST}**

Ruhi Hanım, **ocak başında mısır patlatılan, helva bastırılan bir eve** misafirlğe gitmişti (DA / 92 / 2).

- **ST {SRG [BliİT [SFG (TDİG + BsizİT + ST (TG + İ)) + Sf] + {Zrf + TG} + SFG [SFG [VGrb [BliİT [İFG [ZFG (İ + İ + Zf) + İf]]] + Sf (BrFG)] + Sf] + ST}**

Önünden pazar günleri üç beş aşğın geçtiği, adeta kendi kendine, kayaların orada çatlayıp dökülmesiyle vücuda gelmiş sanılan bir yola; sair günler, yalnız yollara mahsus olmayan kimsesizliğin garipliği siner (KK / 63 / 2).

- **ST {SRG [ST [SFG [İsG (ST + İ) + Sf] + İ] + ST [Zrf + ST]] + İ} + ST}**

Sarı saçları beyaz olduğu halde gayet genç yüzlü, sıska bir kadın şehrin sokaklarını dolaştı (KK / 64 / 2).

- **ST {SRG (ST + ST + S)} + ST}**

Bu yazıhanenin içinde **orta boylu, kurnaz yüzlü, tıknaz bir adam** otururdu (BA / 24 / 2).

- **ST [SRG (İ + İ + İ) + ST]**

İskele memuru **zayıf, kuru, sinirli bir adamdı** (KK / 67 / 3).

- **ST {SRG [ST (TG + İ) + ST + ST] + ST}**

Yukarıda hiç yerinden oynamayan delikanlının arkasında **30 35 yaşlarında narin yapılı, beyaz başörtülü bir kadın** peyda oldu (L / 52 / 5).

- **ST {SRG [ST (TG (SyG + SyG) + İ) + TDİG [SFG (ST + İ + Sf)] + ST (S + ST)] + ST}**

On beş on altı yaşlarında, dün sabah plajda gördüğüm bu çok sıhhatli genç kız, o kadar hoşuma gidiyordu ki, kadınları güldürebilen, dört beş dakika içinde ahbab olan bir arkadaş buldum (OU / 57 / 1).

- **ST {SRG [SFG (TDİG + İ + Sf) + SFG (TDİG + Sf) + SFG [BGrb [(E + ST) + TDİG [ST (EdG (Sf + E) + İ)] + İ] + ve + TDİG] + Sf] + ST}**

Ömründe iş yapmamış, işinden kovulmuş, yalnız bir dirhem, uçacak kadar az güzelliği ve gençliği kalmış esrarengiz delikanlılar acele acele küçük patikalara tırmanırlar (P / 69 / 2).

- **ST {SRG [SFG (TDİG + ST + TDİG + Sf) + SFG (İ + Sf) + SFG (TG+ İ + TDİG + Sf (BFG))] + ST}**

Ömründe bir saat evinde oturmamış, İstanbul'da oturmamış, zaman zaman dünyalar kendisine dar gelmiş bir adam... (P / 70 / 2).

- **ST [SRG (İ + İ + ST) + ST (ST + İ)]**

Kadınlı, erkekli, acayip kıyafetli, bir sürü insan otobüslerle dağa çıkıyorlardı (Sr / 81 / 6).

- **ST {SRG [SFG [BliiT [TDİG [ST (S + ST) + İ] + TDİG (ST) + Sf] + ST [SRG [BGrb (BliiT + ST) + İ] + BsiziT] + İsG [TDİG + ST [EdG [SFG (Zrf + İ + Sf) + E] + {AC} + İ] + ST (S + ST)]}**

Kocaman hasır şapkalarının altında sarı saçları uçan, eteklerinden aşağıda fevkalade güzel, cins ayak bilekli, derileri ancak iştaha uyandıracak kadar -fazla değil- yanık iki genç kız... (Pİ / 83 / 2).

- **ST {SRG [SFG (İ + Zrf + Sf) + ST + İ] + ST}**

Saime'ye hiç benzemeyen uzun boylu, zayıf bir kadına bir şeyler söylediğini sanırdı (DA / 92 / 1).

- **ST [SRG (İ + İ + ST) + ST (S + BsiziT)]**

Sokakta polisler kirli kahvelerin içindeki Cezayirli, Ermenileri, Rumları ve Rumlaşmış, Cezayirleşmiş, Ermenileşmiş Fransızları yakalayıp bir kamyona dolduracak, bu sırada sabah;

denizkestaneleri yenen sahile, **beyaz, uzun, uzun yelkenli bir korsan gemisi** hızlı ve güzelliğiyle pupa yelken inecektir (ML / 100 / 1).

- **ST {SRG [BsizİT + YnG [EdG [SFG (TG + TG + Sf) + E] + YnG] + ST (SyG + İ)] + ST}**

"Kumköy" **Sakarya kenarında, hemen hemen yan yana denilecek kadar kasabaya yakın, kırk beş hanelik bir köyü** (L / 49 / 1).

- **ST (SRG (S + S + S + S) + ST)**

Köpeğime bir papara, bana sucuklu iki yumurta hazırlayan karısı ise **olgun, dolgun, kırmızı, geniş bir kadını** (HK / 47 / 7).

- **ST {SRG [ST + İsG (BliİT + İ) + İsG (TDİG + ST) + TDİG (SyG + İ)] + ST (S + ST)}**

Bir kış gecesini karın iki arşını geçtiği tarlalardan **sarı saçlı, burnunun üstü çilli, bilekleri mor damarlı 25 yaşlarında bir genç kız** getirivermişti (L / 50 / 3).

- **ST {SRG [ST (SyG + İ) + İ + ST + ST] + ST}**

Sonra tahtaları çökertir gibi kırk beş yaşlarında, **ağırbaşlı, hakikaten burma bıyıklı, delikanlı bakışlı bir adam** indi (L / 51 / 2).

- **ST {SRG [İ + İ + İ + SFG [BGR (İ + ile + İ) + Sf] + ST}**

Eliyle **geniş, bol, cömert, eyvallahla, selama benzer bir hareket** yaptı (OU / 60 / 1).

- **ST {SRG (İsG + İsG + İsG) + {EdG (ST + E)} + [(Zrf + BGrb) + [Zrf + [ST [EdG (ST + E) + İ]]] + ST [S + ST (S + BsizİT)]}**

Genç kadının yerine biraz ileride **gözleri sevinçli, dişler çürük, saçları oksijenli, bütün bunlara rağmen hala güzel ve sevimli, hala bir kedi kadar sokulgan, ihtiyar bir Rum kadını** cevap verdi (Gİ / 42 / 4).

- ST {SRG [UzGrb [SRG [ST [S + BliİT (İ + SRG)] + BliİT + BliİT+ BliİT] + İ] + İFG [İFG [BliİT [ST [SFG (ST + Sf) + İ] + BsizİT [ST [SRG (S + ST) + İ] + İf] + {AC} + ST + İf]] + ST [İFG [ST + ST (S + İf)]] + ST}

Bu insanların yürümesinden, konuşmasından, tahtaların düşmesinden, makinaların işlemesinden, atların yürümesinden uzak, çok uzaktan geçen arabaların, uzak çok uzak kaldırımları takırdatmasından, kim bilir daha nelerden, nelerden bir araya gelme, ne müthiş bir birikme mahsulü bir sestü (P / 68 / 3).

- ST {SRG [ST (Zrf + İ) + ST (Zrf + İ) + SFG (Zrf + İ + Sf) + {AC} + BGrb (İ + ve + SFG (İ + İFG + SFG (İ + Sf)) + ST (BFG + İ))}

Paris'ten döndüğü zaman getirdiği gömlekler, lastik ayakkabılar, ne güzel, ne cici, ne kimsede bulunmayan -yahut pek az kimselerde bulunan- pratik ve yazın herkeste bulunması lazım gelen haset uyandırıcı şeylerdir (Pİ / 83 / 3).

2.4.18. ST (SRG + Bsiz İT)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının birinci unsuru sıralama grubu, ikinci unsuru da belirtisiz isim tamlaması olan 3 sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [SRG (İ + İ) + Bsiz İT]

Beyaz, bembeyaz kış gecelerinde yalınayak çocuklar köpekler beraber koşuşurlarken, içerisi ağır bir insan kokusu dolu kahvenin önünde dinlenirler (KB / 20 / 5).

- ST [SRG (Sf + Sf) + Bsiz İT]

Bir pistin üstünde sürünen, sürtülen ayak sesleri... (OU / 58 /4).

- ST {SRG [ST [SRG [İ + SFG [ST (SFG + İ) + Sf] + SFG [ST + SRG (İ + İ) + Sf]] + İ] + ST [SFG (ST (S + İf) + TDİG + Sf) + İ] + SFG [İ + BsizİT + Sf]] + BsiziT (BsiziT + İ)}

Hatta, yerli, ismi çıkmış mağazalardan alınmış, iki yıkanışta dapdaracak, kısacık olan pantolonlu, üç giyinişte lastikleri ayrılan ayakkabılı sözde Avrupa malı giyen plaj kasabası gençliği bile (Pİ / 83 / 3).

2.4.19. ST (BsizİT + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması, tamlanan unsuru sıfat tamlaması olan bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST {BsizİT (SRG + İ) + ST (S +BGrb)}

İçeride **fısltı, ıslık arası bir kavga ve kin** baş göstermişti (L / 53 / 7).

2.4.20. ST (ST + UNG)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayan unsurunun sıfat tamlaması, tamlanan unsurunun unvan grubu olduğu bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [ST (SyG + İ) + UnG]

Yüz bir senelik Deli Ahmet'e ben bir tezkere yazarım (P / 72 / 1).

2.4.21. ST (İFG + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı isim-fiil grubu, tamlananı sıfat tamlaması olan bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- ST [İFG (ST + İf) + ST (S + ST)]

Bu, **başlayan geceden doğma bir peşin his** miydi? (KB / 19 / 4).

2.4.22. ST (BuGrb + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı bulunma grubu, tamlananı sıfat tamlaması olan beş sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Tespit edilen dört sıfat tamlamasının hepsinde bulunma grubunun ikinci unsuru bulunma hal ekini almıştır.

Bulunma hal ekinin sıfat tamlamasının tamlayan unsurunda yer alarak sıfat tamlaması oluşturma özelliği bulunmaktadır (Korkmaz, 2009: 298). Tespit edilen bu sıfat tamlamaları bulunma hal ekinin bu özelliği sonucunda oluştuğundan kurucu çeşitliliği gösterebilmek amacıyla bu başlık altında değerlendirilmiştir.

- **ST {BuGrb [TDİG [ST (SyG + İ)] + ST}**

Bu adam otuz beş yaşlarında, bir adamdı (Pİ / 88 / 1).

- **ST {BuGrb [TDİG [ST (S + İ)] + ST}**

Bu kırk beşlik adamın yanında yirmi yaşlarında bir genç vardı (Gİ / 43 / 1).

Bu ihtiyar adam dedem... Ben dokuz yaşında bir çocuk... (HK / 47 / 5).

- **ST {BuGrb [TDİG [ST (TG + İ)] + ST}**

Saime on bir yaşındaki Ali'nin kol saati ruhu için altı yedi yaşında bir çocuktur (DA / 90 / 3).

- **ST {BuGrb [BGrb (İ + İle + İyG)] + ST}**

Uzun yüzü uzamış, şiş, göz kapakları hareketsiz, havuz ile benim aramda bir yere sabit gözlerle baktı. (P / 71 / 1)

2.4.23. ST (UzG + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı uzaklaşma grubu, tamlananı isim olan bir sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

- **ST {UzG [SRG (TDİG + TDİG) + İ] + ST}**

Niçin bu yaz gününde, küllenmiş bir mangalın kenarında kaynayacak bir çaydanlık, boğazından, bademciklerinden hasta bir insan tahayyül ediyorum? (HK/ 47 / 3).

2.4.24. ST (AG + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı aitlik grubu, tamlananı sıfat tamlaması olan dört sıfat tamlaması bulunmuştur.

- **ST [AG (BlİİT (TDİG + İ)) + ST]**

Pencereden bir ağacın yapraklarını görüyormuşum, **penceremin önündeki bu ağacı** yeni yeni seviyormuşum gibi geldi (OU / 56 / 2).

- **ST {AG [ST (UzGrb+ İ)] + ST [SFG (İ + ST + Sf) + İ]}**

Sabah Sisi **benimkinden biraz uzak kanepelerdeki benden çok evvel gelmiş insanları** hayal meyal gösteriyordu (P / 68 / 1).

- **ST [AG [BsizİT (BGrb + İ) + ST]**

Sonra yine nefesler camlara yapışıp **sis ve duman içindeki karanlık meydanı** gözlere bırakıyordu (GS / 77 / 1).

- **ST {AG [BGrb (İ + BliİT)] + ST}**

Havuzla aslanların arasındaki bir kanepe idim (P / 69 / 3).

2.4.25. ST (AG + BsizİT)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı aitlik grubu, tamlananı belirtisiz isim tamlaması olduğu üç sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir.

- **ST {AG [ST (S + Bsiz İT)] + BsizİT}**

Dairenden evimize, ticarethanemizden fakirhanemize iki arkadaş döndüğümüz günlerde **bir mahalle mescidindeki iptidai mektebini**, bahçesinde bir Roma belediye reisinin burunsuz heykeli dikili lisemizi, İstanbul'u, darülfünunu, bir iki darülmualimat kızını hatırlar ve bu kadar süratle geçmiş bir zamanın hesabını tutardık (Sr / 12 / 1).

- **ST {AG [ST (S + ST)] + Bsiz İT}**

Bu pis perdedeki sümük izleri kimindir? (KB / 21 / 2).

- **ST {AG [BliİT (ST + İ)] + BsizİT}**

Bu çimenliğin ortasındaki araba izleri, iki muvazi hatla hiç bozulmadan adeta kenar çimenler hiç ezilip sararmadan her evin kapısına kadar varırdı (L / 49 / 1).

2.4.26. ST (VGrb + ST)

İncelenen eserde sıfat tamlamasının tamlayanı vasıta grubu, tamlananı sıfat tamlaması olan üç sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir.

- ST {VGrb [ST [İsGrb (SRG + İ) + İ] + İ] + ST (S + BsizİT)}

Ön avlusu, aynı zamanda **burunları, kolları kırık heykellerle süslü bir müze bahçesi,** ancak son sınıf talebeleriyle muallimlerin gezindiği bir yer olan liseyi, bir gün ardımıza dönüp bakmadan başkalarına bıraktık (Sr / 11 / 1).

- ST {VGrb [ST [SRG (SFG [TDİG + BliİT (TDİG+ İ) + Sf] + Sf + Sf + SFG (ST+ Sf) + İ] + İ] + ST}

Ellerimiz ellerimizin içinde gülen, bağırان, seven, en çok seven, insanlarla dolu bir lokantadayız (KB / 20 / 7).

- ST [VGrb (ST + İ) + ST]

Belki benim gibi **aynı hisle dolu birkaç insanı,** bir servinin veya bir çınarın veyahut bir kubbe gölgesinin içine uzanmış buldum (BKS / 34).

- ST {VGrb [İsG [İ + ST + ST [EdG (TDİG + İ + E) + İ]] + [TDİG + ST [SFG (BliİT + İ + Sf) + İ]] + [TDİG + SRG (İ + BsizİT + Bsiz İT) + {ile} + İ] + ST}

Balıklar, kocaman balıklar, her biri dev gibi balıklar, zokaları denizin içini yemyeşil aydınlatan otlar, küpeşesi karidesler, deniz kızları, dev cüsse şeytanminareleri (ile) dolu bir kayık... (Gİ / 45 / 1).

Vasıta grupları en az çaba yasası dolayısıyla eksiltili bir yapıyla kurulabilmektedir. Örnekte parantez içinde gösterilmiş (ile) edatları orijinal metinde yer almamaktadır.

SONUÇ

Sait Faik Abasıyanık'ın Sarnıç adlı kitabındaki sıfat tamlamaları diziliş ilişkilerine göre incelenmiş genel hatlarıyla sıfat tamlamasını oluşturan yapıların 4 başlıkta toplanabildiği görülmüştür. Bunlar:

1. Tamlayanı ve tamlananı tek kelime olan sıfat tamlamaları [ST (S + İ)].

Yaygın kullanılan sıfat tamlamaları bu grupta örneklendirilmiştir.

2. Tamlayanı tek kelime tamlananı kelime grubu olan sıfat tamlamaları [ST (K + KG)] (EK 1).

Sait Faik'in "Sarnıç" adlı eserinde tamlayanı tek kelime, tamlananı kelime grubu olan 7 farklı yapıda sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamaları tamlanan unsuru oluşturan kelime grubuna göre çeşitlilik göstermektedir. Böylece [ST (K + KG)] yapısıyla 25 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir.

3. Tamlayanı Kelime Grubu Tamlananı Tek Kelime Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG + K)] (EK 2).

İncelenen eserde tamlayanı kelime grubu, tamlananı tek kelime olan 12 farklı yapıda sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir. Bu tamlamalardaki asıl çeşitliliği, tamlayan unsurundaki kelime grubu belirlemiştir. Buna göre bu yapıyla 117 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması örneği tespit edilmiştir.

4. Tamlayanı ve Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG + KG)] (EK 3).

İncelenen eserde tamlayanı ve tamlananı kelime grubu olan toplam 26 farklı yapıda sıfattamlaması örneği tespit edilmiştir. Bu sıfat tamlamaları da kendi içinde çeşitlilik arz etmektedir. Böylece [ST (KG + KG)] yapısında 154 farklı diziliş ilişkisine sahip sıfat tamlaması tespit edilmiştir.

Sıfat tamlaması kuruluşunun asıl çeşitlenişi sıfat tamlamasını oluşturan kelime gruplarının kendi içindeki çeşitliliğine dayanmaktadır. Bu çeşitlilik "Ek 1", "Ek 2" ve "Ek 3"te tamlayan veya

tamlananı ya da her ikisi birden kelime grubu olan yapılar için listelenmiştir. Bu yapıların sayısal dağılımı ise Ek 4'teki tabloda gösterilmiştir.

Ek 4'teki tablodan da görüleceği gibi 832 sıfat tamlaması tespit edilerek incelenmiştir. Tespit edilen 832 sıfat tamlamasında tamlayan ve tamlanan unsurundaki çeşitliliğe göre 46 farklı yapı tespit edilmiştir. Tabloda her diziliş şekliyle kaç farklı yapı olduğu "Sıfat Tamlamasında Diziliş Çeşitliliği" sütununda gösterilmiştir. Buna göre 297 farklı şekilde kurulmuş sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Tespit edilen sıfat tamlamaları örneklerinde ST (S + İ) ve ST (S + ST) yapısındaki tamlama örneklerinin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bu da kelime sayısı daha az olan sıfat tamlaması dizilişinin tekrar etme olasılığının daha fazla olduğunu gösterir.

İncelenen hikâyelerde sıfat tamlamasını oluşturan tamlayan kısmı, sadece bir kelimedenden oluşabileceği gibi kelime gruplarının birleşmesi ya da iç içe geçmesiyle de oluşabilmektedir. Tamlayan kısmını oluşturan kelime gruplarının sıfat tamlaması, isnat grubu, tekrar grubu, tamlayanı düşmüş iyelik grubu, sıfat-fiil grubu, edat grubu, bağlama grubu, sıralama grubu, bulunma grubu, aitlik grubu, isim-fiil grubu, vasıta grubu ve uzaklaşma grubundan oluştuğu görülmektedir. İncelenen eserde tamlayan unsuru yükleme grubu olan bir sıfat tamlamasına rastlanmamıştır.

Benzer şekilde sıfat tamlamasının tamlanan kısmını oluşturan isim unsuru da bir isimden oluşabileceği gibi bir kelime grubundan da oluşabilmektedir. Ancak tamlananı oluşturan kelime grubu çeşidi, tamlayanı oluşturan kelime grubu çeşidine göre daha sınırlıdır. Ayrıca tamlananı oluşturan kelime gruplarının tamlayanı oluşturan kelime gruplarına göre daha sade bir şekilde diziliş gösterdiği tespit edilmiştir. Tamlananın isim, belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıralama, bağlama, tekrar, isnat ve unvan gruplarından oluşabileceği görülmektedir.

ST (BliİT + İ) veya ST (BliİT + ST) şeklinde tespit edilen sıfat tamlamalarında sıfat tamlamasının tamlayan unsurundaki belirtili isim tamlamasının tamlanan unsurunun bir sıfat-fiil ya da sıfat fiil grubundan oluştuğu görülmektedir. "Yalnız **bu insanların yaptığı** şeyler kötü, durgun, yürümezdi (KB / 21 / 2)." örneğinde "**bu insanların yaptığı**" belirtili isim tamlamasıdır. Belirtili isim tamlamasının tamlananı sıfat-fiildir. "Bu kızın güzelliği, **bu güzelliğin bana yaptığı** tesir çok normaldi (OU / 56 / 3)." örneğinde "**bu güzelliğin bana yaptığı**" belirtili isim tamlamasıdır. Bu belirtili isim tamlamasının tamlananı sıfat-fiil grubudur. ST (TDİG + İ) ve ST (TDİG + ST) yapılarında sıfat tamlamasını oluşturan tamlayan unsuru, tamlayanı düşmüş iyelik grubudur. Bu tamlamalardaki tamlayanı düşmüş iyelik grubu sıfat-fiil ya da sıfat-fiil grubundan oluşmuştur. "**Yere çömeldiğim zaman**, iki ön ayağını omuzlarıma koydu, uzun uzun uludu (HK / 47 / 2)." örneğinde "**yere çömeldiğim zaman**" sıfat tamlamasının tamlayanı "**yere çömeldiğim**" sıfat-fiil grubundan oluşmuştur. İncelenen sıfat tamlamalarında tamlayanı sıfat-fiil grubundan oluşan sıfat

tamlamaları da eklendiğinde sıfat-fiilin kurucu çeşitliliğe önemli ölçüde katkı sağladığı görülmektedir.

Tezde sıralama grubundan oluşan sıfat tamlamalarından bahsedilmiştir. Ek 4'teki ve Tablo 2'de görüleceği gibi ST (S + SRG), ST (SFG + SRG), ST (TDİG + SRG), ST (SRG + İ), ST (SRG + ST), ST (SRG + BsizİT) şeklinde tamlayanı veya tamlananı sıralama grubundan oluşan sıfat tamlaması örnekleri tespit edilmiştir. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime veya kelime gruplarının oluşturduğu bu yapılara sıralama grubu denilmesi tercih edilmiştir. Sıralama gruplarında öğelerin; grubun anlam yükünü ve görevini eşit olarak paylaştığı, yardımcı ve asıl ögenin ayırt edilemez olduğu, içinde bulunduğu cümlenin veya tamlamanın bir ögesi ya da unsuru olarak kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca sıralama grupları, cümle içinde bir bütün olarak cümlenin herhangi bir ögesini oluşturabilmektedir. Tıpkı diğer kelime gruplarında olduğu gibi sıralama gruplarını da bölmek mümkün değildir. Cümle içinde bir bütün olarak işlem görmeleri gerekmektedir. Bu özelliklerinden ötürü kelime grupları içinde sıralama gruplarını göz ardı etmemek gerektiği düşünülmüştür.

Çalışmada tamlayanı sıfat-fiil grubundan oluşan sıfat tamlamalarının sayısının fazla olduğu görülmüştür. ST (SFG + ST), ST (SFG + İ), ST (SFG + BsizİT), ST (SFG + BliİT), ST (SFG + BGrb) ve ST (SFG + SRG) olmak üzere toplam 126 sıfat tamlaması örneği bulunmaktadır. Bu sıfat-fiil gruplarının tamamı niteleme işleviyle kullanılmıştır. Hikâyelerde sıfat-fiil gruplarının fazla kullanılması, varlıkların hareketinin ön plana çıkarıldığını göstermektedir. Ayrıca tamlayanın sıfat-fiil grubu olduğu örnekler, yazarın derin yapıda söylemek istediklerini yüzey yapıya en çok bu yolla çıkardığı izlenimi vermektedir.

Sait Faik Abasıyanık'ın "Sarnıç" adlı kitabında geçen sıfat tamlamalarında yapı tekrarlarının olduğu gözlemlenmiştir. Ancak sadece iki veya üç birimle kurulan tamlamaların tekrar edildiği; karmaşık, iç içe geçen kelime gruplarından oluşan sıfat tamlamalarının inceleme bölümünde de görüldüğü gibi neredeyse çok az tekrar edilmiş veya hiç tekrar edilmemiş olduğu tespit edilmiştir.

- a. Yanıma **sabahları gözlerimin içine bakan, akşamları beni kapımın eşiğinde bekleyen sarı bir köpek** aldım (HK / 46 / 1).

ST {**SRG [SFG (Zrf + BliİT (TDİG + İ) + Sf) + SFG (Zrf + İ + BliİT (TDİG + İ) + Sf) + ST (S + ST)**}

- b. **Yüzünün sertliğini, bıyıklarının büyüklüğünü, ensesinin kalınlığını, ellerinin kocamanlığını ifşa eden acayip, bir erkek sesi** işitildi (L / 51 / 2).

ST {SFG [SRG [BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ)] + sf] + ST [S + ST (S + Bsiz İT)]}

Yukarıdaki iki örnekte a ve b cümlelerinde sıfat tamlamasını oluşturan tamlayan unsur aynı yapının tekrar edilmesinden oluşmuştur. İlk örnekte sıfat tamlamasının tamlayan kısmının oluşturan sıralama grubu iki aynı şekilde kurulmuş sıfat-fiil grubundan oluşmuştur. İkinci cümlede de sıfat tamlamasının tamlayan unsurunda belirtili isim tamlamasında dizilişin tekrar ettiği görülür.

Burada 297 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması örneği basit parantezleme yöntemi ile formüle edilmiştir. Elde edilen bu formüllerle aynı şekilde kurulmuş fakat farklı anlam taşıyan başka sıfat tamlamaları üretilebileceği görülmüştür.

- a. Sabahtan beri köpeğime bile açmadığım içimi **bu cılız han sahibine** açtım. (HK / 47 / 8)
- b. Burnuma lodos rüzgârı **yakın bir dişi kokusu** getiriyor (OU / 57 / 6).

Sait Faik'in a ve b cümlelerinde kurduğu sıfat tamlamalarının dizilişi ST [S + ST (S + BsizİT)] şeklindedir. Bu durum derin yapıda farklı anlamları olan ancak yüzeysel yapıda ortak yapıların olduğunu göstermektedir. Ancak 297 farklı şekilde kurulmuş sıfat tamlaması arasında Ek 4'teki Tablo 2'den de görüleceği gibi tek bir örnek bulmak da mümkündür. Tek örnek de olsa tespit edilen bu yapıların, farklı anlamlar taşıyan, farklı sıfat tamlamaları üretilebileceğini göstermektedir. Bu tek örneğin Sait Faik'te ya da başka bir Türkçe kullanıcısında görülmesi ihtimali ise kaçınılmazdır.

- a. **“Yüzünün sertliğini, bıyıklarının büyüklüğünü, ensesinin kalınlığını, ellerinin kocamanlığını ifşa eden acayip, bir erkek sesi işitildi (L / 51 / 2).”**
- b. **Sevgisinin büyüklüğünü, merhametinin sonsuzluğunu, ruhunun yorgunluğunu, imkânlarının yetersizliğini belli etmeyen gizli bir baba şefkati** duymuştu.

Yukarıdaki a cümlesi Sait Faik'in “Loğusa” eserinde geçen bir cümledir ve ST {SFG [SRG [BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ)] + Sf] + ST [S + ST (S + Bsiz İT)]} şeklinde bir diziliş örneği göstermektedir. İkinci cümle olan b cümlesi ise a cümlesindeki sıfat tamlamasından hareketle aynı formülden üretilmiştir.

Ek 5'teki tabloda sıfat tamlamalarının hikâyelere göre dağılımı verilmiştir. Kitabın ilk hikâyesi olan “Sarıç” adlı eserde 52 sıfat tamlaması tespit edilmiştir. En fazla sıfat tamlamasına sahip olan hikâye, 96 sıfat tamlaması ile “Plaj İnsanları” adlı hikâyedir. Ayrıca bu hikâyedeki sıfat tamlamaları, dizilişlerine göre en fazla çeşitliliğe sahiptir. “Plaj İnsanları” hikâyesinde 21 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması vardır.

İncelenen hikâyelerde tespit edilen diğer noktalar şunlardır:

Sıfat tamlamasında tamlayan ve tamlanan unsurunun arasına “da / de” bağlacının geldiği örnekler mevcuttur. Bu sıfat tamlamaları ST (ST + da + ST) şeklinde kurulmuştur. Bu yapılarda “bir öncesine ek olarak” anlamında araya “da/ de” bağlacı girmiştir. Bu durum sıfat tamlamasında tamlayan ve tamlanan arasında “da/ de” bağlacının kullanılabileceğini göstermiştir.

Dört okka da kelle şeker ayırttım.

Düşündüm: dört çuval un, **dört okka da kelle şeker** (BA / 27 / 1).

Sıfat tamlamasından oluşan eksilteli cümleler mevcuttur.

Kebap otu serpilmiş narin kuzu pırzoları[dır] (BA / 25 / 1).

Meyhaneci Hristo'nun aziz ve kıymetli müşterileri için hazırladığı dört beş senelik eski şarap (BA / 25 / 2).

Sıfat tamlamasından oluşan cümleler vardır.

Bu hiçbir arzuya benzemeyen bir havadır (M L / 97 / 1).

ST (ST + İ) şeklinde oluşmuş sıfat tamlamalarının tamlayan unsurundaki sıfat tamlamalarının çoğunda ismin önündeki sıfat tamlamasının ölçü ve miktar bildirmesi dikkat çekmiştir.

Bizim köyün karıları da **bir parça iştahlı** (HK / 48 / 2).

Biraz paralı isen **on tane yordakçı** peyda olur (P / 72 / 1).

Bir dizge olarak dil, birbiriyle karmaşık veya iç içe geçmiş başka yapıların birleşmesinden oluşmuştur. Bu çalışmaya münhasıran 297 farklı dizilişe sahip sıfat tamlaması tespit edilmiştir. Bu sayının Sait Faik'in diğer eserleri veya başka yazarlar incelendikçe artması muhtemeldir. Sıfat tamlamasını oluşturan sözcüklerin sayısı arttıkça farklı dizilişlerin sayısının da artması yanında dil kullanıcısının özellikleri de bu bağlama dâhil edilebilir.

Bu çalışmada Türkçe sıfat tamlaması örnekleri kuruluş ilişkileri bakımından belirlenmiştir. Söz dizimi açısından sıfat tamlamasında sıfat her zaman isimden önce gelir. Ancak adı niteleyen ya da belirten sözcüklerin dizilişi çeşitlilik gösterir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Abasıyanık, Sait Faik (1965), **Sarnıç - Kayıp Aranıyor**, 4. Baskı, Varlık Yayınları, İstanbul.
- _____ (1992), **Semaver - Sarnıç**, 15. Baskı, Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- _____ (2004), **Semaver**, 7. Baskı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- Akman, Eyüp (2004), Belirtisiz İsim Tamlaması mı, Sıfat Tamlaması mı?, **V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı I**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, 8551(1), Ankara, 119-124.
- Akerson Erkman, Fatma (2016), **Türkçe Örneklerle Dile Genel Bir Bakış**, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Aksan, Doğan (1999), **Anlambilim**, Engin Yayınları, Ankara.
- _____ (2000), **Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)**, 2. Baskı, TDK, Ankara.
- Akşehirli, Soner (2016), “Türkçede Sıfat Dizilim Sınırlılıkları”, Bekir Savaş, Doğan Yüksel, Dilek Fidan, Bilge Öztürk ve Banu İnan Karagül (Yayına Haz.), **29.Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri**, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli Vakfı Yayınları, 125.
- Bayraktar, Sertaç (2015), **Sıfat Çözümlemesi İçin Yeni Bir Ölçüt Denemesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Banguoğlu, Tahsin (2007), **Türkçenin Grameri**, TDK Yayınları, Ankara.
- Bilgin, Muhittin (2002), **Anlamdan Anlatıma Anadilimiz Türkçemiz**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1972), Dede Korkut Hikâyelerinde Sıfatlar ve Sıfat Takımları, **Dilbilgisi Sorunları - II**, TDK Yayınları, Ankara.
- Börekçi, Muhsine ve Tepeli, Yusuf (2013), İşlevsel Dilbilim Yaklaşımıyla Türkçede Sözcük Türleri Üzerine, **Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi**, 2 (7), 93-102.
- Coşar, Asiye Mevhibe (1993), **Türkçe İsim Tamlamalarının Tasnifi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (1997), **Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Beş Şehir Adlı Eserindeki Cümlelerde Unsur Dizilişi ve Kuruluş İlişkisi**, Doktora Tezi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Cifçi, Selcen (2016), Türkiye Türkçesinde Benzerlik İşleviyle Kullanılan Ekler, **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 9(2), 189-210.
- Delice, H. İbrahim (2003), **Türkçe Sözdizimi**, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- _____ (2012), Sözcük Türleri Nasıl Tasnif Edilmelidir?, **Turkish Studies**, 7(4), 27- 34.
- Demir, Tufan (2006), **Türkçe Dilbilgisi**, Kurmay Yayınevi, Ankara.
- Demircan, Ömer (2015), **Sait Faik Nasıl yazar?**, Derin Yayınları, İstanbul.
- Durak, Mustafa (2000), Sıfat bir Sözcük Türü Değil, Sözdizimsel Bir işlevdir, **Çağdaş Türk Dili Dergisi**, 146, 13-18.
- Ediskun, Haydar (1999), **Türk Dilbilgisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Enginün, İnci (2002), **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı**, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Ergin, Muharrem (2002), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul.
- Gencan, Tahir Nejat (1969), Dilbilgisi Sorunları II, **Türk Dili Dergisi**, 213, 278-280.
- _____ (2007), **Dilbilgisi**, Tekağaç Yayınları, Ankara.
- Hengirmen, Mehmet (1998), **Türkçe Dilbilgisi**, Engin Yayınları, Ankara.
- Kabaklı, Ahmet (2002), **Türk Edebiyatı V**, Türk Edebiyatın Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kaplan, Mehmet (2000), **Şiir Tahlilleri 2, Cumhuriyet Devri Türk Şiiri**, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- _____ (2013), **Hikâye Tahlilleri**, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Karahan, Leylâ (2018), **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kerimoğlu, Caner (2011), TakıSız Ad Tamlaması Tartışması ve Tür – Öbek İlişkisi, **Turkish Studies**, 6 (1), 1442-1456.
- Kıbrıs, İbrahim (2004), **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Yeni Türk Edebiyatı**, Anı Yayınları, Ankara.
- Koç, Nurettin (1997), **Dilbilgisi**, İnkılap Yayınları, İstanbul.
- Korkmaz, Zeynep (2009), **Türkiye Türkçesi Grameri**, TDK Yayınları, Ankara.
- Kudret, Cevdet (2004), **Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman III**, Dünya Yayınları, İstanbul.
- Naci, Fethi (2008), **Sait Faik'in Hikâyeciliği**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Oktay, Ahmet (1993), **Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı**, Etış Yayıncılık, Ankara.
- Özezen, Muna Yüceol (2006), Türkiye Türkçesinde Sıfat İşlevli Birimler: Dizilim, Nitelik, Nicelik, Birliktelik, **Turkish Studies** (Türklük Bilimi Araştırmaları) - (Orhan Okay Armağanı II) 30, 381-405.

- Özkan, Mustafa vd. (2006), **Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Özkan, Mustafa ve Sevinçli, Veysi (2017), **Türkiye Türkçesi Sözdizimi**, 8. Baskı, Akademik Kitaplar Yayınları, İstanbul.
- Özmen, Mehmet (1999), “Eksik Olan Dil bilgisi Terimlerimiz Üzerine”, **Doğu Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildirileri**, Doğu Akdeniz Üniversitesi, 111-125.
- _____ (2000), İsim ve Sıfat Tamlamalarındaki Bozulmalar Üzerine, **Türk Dili**, 586, 354-363.
- Şimşek, Rasim (1987), **Örneklerle Türkçe Sözdizimi**, Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş., Trabzon.
- Usta, Halil İbrahim (2009), “Kelime Gruplarını Nasıl Tasnif Edelim?”, Hayati Develi (Ed.), **Türkçenin Söz Dizimi ve Türk Edebiyatında Üslup Arayışları**, İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi, İstanbul, 413-421.
- Yener, Mustafa (2007), Türk Dilinde Sözcük Türleri Tasnifi Üzerine, **Turkish Studies /Türkoloji Araştırmaları**, 2 (3), 606- 623.
- Yılmaz, Engin (2004), **Türkiye Türkçesinde Niteleme Sıfatları**, Değişim Yayınları, İstanbul.

EKLER

Ek 1: Tamlayanı Tek Kelime Tamlanamı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları
[ST (K + Kg)]

1. ST (S + ST) (15 farklı diziliş)

- 1.1. ST [S + ST (S + İ)]
- 1.2. ST [S + ST (S + ST)]
- 1.3. ST [S + ST (TG + İ)]
- 1.4. ST [S + ST (S + BsizİT)]
- 1.5. ST [S+ ST (ST + İ)]
- 1.6. ST {S + ST [SRG [ST + ST (S + ST)] + İ]}
- 1.7. ST {S + ST [SRG (S + S + İsGrb) + İ]}
- 1.8. ST {S + ST [SRG [İ + İsG (TDİG + İ) + İ] + İ]}
- 1.9. ST [S + ST (SRG + İ)]
- 1.10. ST {S + ST [S+ BsizİT (BsizİT + İ)]}
- 1.11. ST [S+ ST (BGrb + İ)]
- 1.12. ST {S+ ST [ST (SyG + İ) + ST (S + ST)]}
- 1.13. ST {S+ ST [SFG (İ + Sf) + ST]}
- 1.14. ST {S + ST [SFG (ST + Sf) + ST]}
- 1.15. ST [S+ ST (SyG + İ)]

2. ST (S + Bli İT) (Tek diziliş örneği)

3. ST (S + Bsiz İT) (2 farklı diziliş)

- 3.1. ST [S + Bsiz İT (İ+ İ)]
- 3.2. ST {S + BsizİT (BGrb + İ)}

4. ST (S + SRG) (4 farklı diziliş)

- 4.1. ST [S + SRG (İ + İ)]
- 4.2. 20. ST [S + SRG (İ + İ + İ)]
- 4.3. 21. ST [S + SRG (BsizİT + TDİG + TDİG + TDİG)]
- 4.4. 22. ST [S + SRG (İ + İ + İ + İ + BGrb)]

5. ST [S + İFG (İ + İf)] (Tek diziliş örneği)

6. ST [S + BGrb (İ + ve + İ)] (Tek diziliş örneği)

7. ST (S + TG) (Tek diziliş örneği)

Ek 2: Tamlayıcı Kelime Grubu Tamlanımı Tek Kelime Olan Sıfat Tamlamaları
[ST (KG + K)]

1. ST (ST + İ) (3 farklı diziliş)

- 1.1. ST [ST (S + İ) + İ]
- 1.2. ST [ST (ST + İ) + İ]
- 1.3. ST {ST [ST (ST + İ) + ST (ST + ST)] + İ}

2. ST (TG + İ) (Tek diziliş örneği)

3. ST (BliİT + İ) (15 farklı diziliş)

- 3.1. ST [BliİT (İ + Sf) + İ]
- 3.2. ST [BliİT (İ + SFG) + İ]
- 3.3. ST [BliİT (ST + Sf) + İ]
- 3.4. ST {BliİT [İ + SFG (BrfGrb)] + İ}
- 3.5. ST [BliİT (BsiziİT + Sf) + İ]
- 3.6. ST {BliİT [İ + SFG (ST + Sf)] + İ}
- 3.7. ST {BliİT (ST + SFG) + İ}
- 3.8. ST [BliİT [SFG (İ + İf + Sf)] + İ]
- 3.9. ST {BliİT [SFG (BsiziİT + İ + Sf)] + İ}
- 3.10. ST [BliİT [SFG (BGrb + İ)] + İ]
- 3.11. ST {BliİT [İ + SFG [ST (Zrf + S + İ) + TDİG + Sf]] + İ}
- 3.12. ST [BliİT [SFG (ST + Sf)] + İ]
- 3.13. ST {BliİT [SFG [BsiziİT (BGrb + İ) + Sf]] + İ}
- 3.14. ST {BliİT [ST [SRG (S + ST) + S] + İ] + EdG [SFG [ST (S + ST (BGrb + İ) + E) + Sf] + İ]}
- 3.15. ST [BliİT [SFG (BliİT + Sf) + İ]

4. ST (TDİG + İ) (19 farklı diziliş)

4.1. ST (TDİG + İ)

- 4.1. ST [TDİG (SFG) + İ]
- 4.2. ST [TDİG [SFG (BrfG)] + İ]
- 4.3. ST {TDİG [SFG [BliİT [ST (S + ST (S + BsiziİT))] + ST [S + ST (S + BsiziİT) + SFG (BFG)]] + İ}
- 4.4. ST {TDİG [SFG (TDİG + Sf)] + İ}
- 4.5. ST [TDİG [SFG (BsiziİT + Sf)] + İ]
- 4.6. ST {TDİG [SFG (ST + Sf)] + İ}
- 4.7. ST {TDİG [SFG (İFG (ST + İf) + Sf)] + İ}
- 4.8. ST {TDİG [SFG [ST (TDİG + İ) + Sf]] + İ}
- 4.9. ST {TDİG [SFG [BliİT + Sf]] + İ}
- 4.10. ST {TDİG [SFG (TDİG + İ + Sf)] + İ}
- 4.11. ST {TDİG [BliİT [[İFG [ST [ST (S + BliİT) + İf] + İ] + SFG (İ + Sf)] + İ]}

Ek 2: (devami)

- 4.12. ST { **TDİG** [SFG [BliİT [ST (ST + BsiziİT) + İ] + Sf] + İ} }
4.13. ST { **TDİG** [SFG [BliİT [ST (S + BsiziİT) + İ] + Sf] + İ} }
4.14. ST { **TDİG** [SFG [SRG [ST (S + BsiziİT) + BliİT]] + Sf] + İ} }
4.15. ST { **TDİG** [SFG [EdG (İ + E) + Sf]] + İ} }
4.16. ST { **TDİG** [SFG (EdG (ST + E) + Sf) + İ} }
4.17. ST { **TDİG** [ZFG (BsiziİT + Zf) + TDİG + Sf] + İ} }
4.18. ST { **TDİG** [SFG [SRG (UzGrb + UzGrb) + ST + Sf]] + İ} }

5. ST (SFG + İ) (48 farklı diziliş)

- 5.1. ST [SFG (İ + Sf) + İ]
5.2. ST [SFG (BsiziİT + Sf) + İ]
5.3. ST {SFG [BsiziİT (BGrb + İ) + Sf] + İ}
5.4. ST {SFG (TDİG + Sf) + İ}
5.5. ST {SFG [TDİG (ST) + Sf] + İ}
5.6. ST [SFG (TDİG (ST) + TDİG (ST) + Sf) + İ]
5.7. ST {SFG [ST [BliİT [BGrb [BsiziİT (ST + İ) + İ] + İ] + ST] + Sf] + İ}
5.8. ST {SFG [BGrb [SFG (S + Sf) + SFG [TDİG (ST)] + SFG [TDİG (ST)]] + Sf] + İ}
5.9. ST [SFG (BGrb + Sf) + İ]
5.10. ST {SFG [ST [AG (BsiziİT + İ)] + Sf] + İ}
5.11. ST {SFG [[EdG (BsiziİT + E)] + BsiziİT + Sf] + İ}
5.12. ST [SFG (ST + Sf) + İ]
5.13. ST [SFG (ST + ST + İ + Sf) + İ]
5.14. ST [SFG (ST + TDİG + Sf) + İ]
5.15. ST [SFG (İ + TDİG + Sf) + İ]
5.16. ST {SFG [TDİG + ST [EdG (BsiziİT + E) + ST] + Sf] + İ}
5.17. ST [SFG (EdG + BFG) + İ]
5.18. ST {SFG [ST (SFG + İ) + Sf] + İ}
5.19. ST [SFG (ZFG + Sf) + İ]
5.20. ST [SFG (BliİT + Sf) + İ]
5.21. ST {SFG [BliİT (İ + ST) + Sf] + İ}
5.22. ST {SFG [BliİT [ST (S + ST) + İ] + Sf] + İ}
5.23. ST {SFG [(BliİT (TDİG + İ) + Sf] + İ}
5.24. ST {SFG [BliİT [ST (ST + ST (S + ST)) + ST] + İ + Sf] + Sf] + İ}
5.25. ST [SFG (Zrf + SRG + Sf) + İ]
5.26. ST [SFG (Zrf + BFG) + İ]
5.27. ST {SFG [ZFG [TG + BliİT [BsiziİT (BsiziİT + İ) + BGrb (İ + ve + İ)] + Zrf] + Sf] + İ}
5.28. ST {SFG [Zrf + İ + İ + EdG [ST (S + BsiziİT (ST + İ) + E) + Sf] + İ}
5.29. ST {SFG [Zrf + İsG (TDİG + İ) + Sf] + İ}

Ek 2: (devamı)

- 5.30. ST {**SFG** [ST (S + TDİG) + BsiziT [ST (TG + İ) + İ] + Sf] + İ}
- 5.31. ST {**SFG** [ST [SFG [BsiziT[SRG[İFG (TDİG + ST + İf) + İFG [SRG (BsiziT + İ) + İf]] + İ] + Sf] + ST] + Sf] + İ}
- 5.32. ST {**SFG** [EdG (ST + E) + Sf] + İ}
- 5.33. ST {**SFG** [İ + EdG (İ + Sf)] + İ}
- 5.34. ST {**SFG** [EdG (BliiT + İ + E) + Sf] + İ}
- 5.35. ST {**SFG** [EdG [SFG (ST + Sf) + E] + Sf] + İ}
- 5.36. ST {**SFG** [EdG [İFG (İ + ST + İf) + E] + TDİG + Sf] + İ}
- 5.37. ST {**SFG** (UnG + TG + Sf) + İ}
- 5.38. ST {**SFG** [SFG (BsiziT + İ + Sf) + Sf] + İ}
- 5.39. ST {**SFG** [ST (SyG + İ)] + Sf] + İ}
- 5.40. ST [**SFG** (TG + Sf) + İ]
- 5.41. ST {**SFG** [TDİG + İ + EdG [İFG (İ + İf) + E] + Sf] + İ}
- 5.42. ST {**SFG** [ST [SRG (Sf + SFG [(ST + Sf)] + İ) + Sf] + İ}
- 5.43. ST {**SFG** [SRG (İ + İ + BsiziT) + Sf] + İ}
- 5.44. ST {**SFG** [SRG (ST + ST + S + İ + ve + İ) + Sf] + İ}
- 5.45. ST {**SFG** [AG [ST (S + ST)] + İ] + UZGrb (İ + Zrf + Zrf) + Sf] + İ}
- 5.46. ST {**SFG** [SRG [ST (S + BGrb) + ST + İ + ST (S + BGrb) + Sf] + İ}
- 5.47. ST {**SFG** [ST (S + ST) + Zrf + SFG [EdG [BliiT [ST (S + ST) + BGrb (İ + İ + İ + İ + İ + İ + ve + İ] + E) + TDİG + Sf] + İ + Sf] + İ}
- 5.48. ST [**SFG** (İ + TG + İ + Sf) + İ]
- 6. ST (EdG + İ) (3 farklı diziliş)**
- 6.1. ST [**EdG** (İ + E) + İ]
- 6.2. ST {**EdG** [ST (S + BsiziT) + E] + İ}
- 6.3. ST [**EdG** (TDİG + E) + İ]
- 7. ST (BGrb + İ) (3 farklı diziliş)**
- 7.1. ST [**BGrb** (İ + ve + İ) + İ]
- 7.2. ST {**BGrb** [İ + ve + SFG (TDİG + Zrf + Sf)] + İ}
- 7.3. ST {**BGrb** [ST [ST (SFG + BsiziT) + İ] + ST [EdG (SFG + BsiziT + E) + İ] + ve + İ] + İ}
- 8. ST (SRG + İ) (18 farklı diziliş)**
- 8.1. ST (**SRG** (İ + İ) + İ)
- 8.2. ST [**SRG** (ST + İ) + İ]
- 8.3. ST {**SRG** [ST + ST] + İ}
- 8.4. ST [**SRG** (İsG + İsG) + İ]
- 8.5. ST {**SRG** [YnG + İsG (SFG + İ)] + İ}
- 8.6. ST {**SRG** [İsG (TDİG + İ) + İsG (TDİG + İ)] + İ}
- 8.7. ST [**SRG** (S + ST) + İ]

Ek 2: (devamı)

- 8.8. ST {**SRG** [İsG [TDİG + VGrb (EdG (ST (S + ST) + E) + İ] + SFG (EdG + Sf)] + İ}
- 8.9. ST {**SRG** [BliİT (İ + İ + Sf) + BliİT (İ + ST + İ)] + İ}
- 8.10. ST {**SRG** [ST (BuGrb (BsizİT + İ)) + İsG (TDİG + İ)] + İ}
- 8.11. ST {**SRG** [ST (S + ST (S + BsizİT) + İsG (BliİT + İ)] + İ}
- 8.12. ST {**SRG** [TDİG (BliİT (İ + BsizİT) + TDİG + Sf) + TDİG (ST + Zrf + Sf)] + İ}
- 8.13. ST {**SRG** [SFG (BGrb + TDİG + Sf) + SFG [ST [SRG (İ + İ + İ + İ + İ) + İ]] + Sf] + İ}
- 8.14. ST {**SRG** [SFG + SFG (S + TDİG + Sf) + SFG (S + TDİG + Sf)] + İ}
- 8.15. ST {**SRG** [S + SFG [ZFG (İ + BrfG) + Sf] + SFG (BliİT + Sf)] + İ}
- 8.16. ST {**SRG** [SFG [ST (SFG + ST) + Sf] + S + S]] + İ}
- 8.17. ST {**SRG** [ST + ST + ST + TDİG [ST (TG (SyG + SyG) + İ)] + İ}
- 8.18. ST {**SRG** [SFG [BliİT (ST (S + ST (ST + İ)))] + İ] + ST (S + ST) + Sf] + SRG (ST + İsG) + SFG [(TDİG + İ + SRG) + Sf] + İ}
- 9. ST (SyG + İ) (2 farklı diziliş)**
- 9.1. ST [SyG (İ + İ) + İ]
- 9.2. ST {SyG [ST (ST + İ) + SyG (ST + SyG)] + İ}
- 10. ST (YnG + İ) (Tek diziliş örneği)**
- 10.1. ST {YnG [SFG (BsizİT + Sf) + İ] + İ}
- 11. ST {BuGrb [ST (BGrb + ST) + İ] + İ} (Tek diziliş örneği)**
- 11.1. ST {BuGrb [ST (BGrb + ST) + İ] + İ}
- 12. ST (AG + İ) (3 farklı)**
- 12.1. ST [AG (BliİT) + İ]
- 12.2. ST {AG [BliİT (ST (S + ST (S + BsizİT) + İ)] + İ}
- 12.3. ST [AG (ST) + İ]

EK 3: Tamlayanı ve Tamlananı Kelime Grubu Olan Sıfat Tamlamaları [ST (KG +KG)]

1. ST (ST + ST) (15 farklı diziliş)

- 1.1. ST [ST (S + İ) + ST (S + İ)]
- 1.2. ST [ST+ ST (S+ BsizİT)]
- 1.3. ST [ST+ ST (S+ ST)]
- 1.4. ST {ST (ST + İ) + ST (S + BsizİT)}
- 1.5. ST {ST [EdG (ST+ E) + İ] + ST (S + İ)}
- 1.6. ST (ST + da+ ST)

2. ST [ST (S + İ) + BsizİT] (3 farklı diziliş)

- 2.1. ST [ST (S + İ) + BsizİT]
- 2.2. ST [ST (ST + İ) + BsizİT]
- 2.3. ST [ST + BsizİT (SRG + İ)]

3. ST (İsG + ST) (2 farklı diziliş)

- 3.1. ST [İsG (TDİG + İ) + ST]
- 3.2. ST {İsG (SFG+ İ) + ST}

4. ST (İsG + BGrb) (Tek diziliş örneği)

- 4.1. ST {İsG [SFG (ST+ Sf) + İ] + BGrb}

5. ST (TG + ST) (5 farklı diziliş)

- 5.1. ST [TG + ST (S + İ)]
- 5.2. ST [TG + ST (ST + İ)]
- 5.3. ST [TG + ST (S + ST)]
- 5.4. ST [TG + ST (S + BsizİT)]
- 5.5. ST {TG + ST [SFG (BsizİT+ Sf) + İ]}

6. ST (BliİT + ST) (5 farklı diziliş)

- 6.1. ST [BliİT (İ + Sf) + ST (S + İ)]
- 6.2. ST {BliİT [BİG + SFG [EdG (TDİG (ST [(BGrb + İ)]) + E]] + ST [ST (TG + İ) + ST]}
- 6.3. ST {BliİT [ST (S + ST (ST + İ) + Sf) + ST]}
- 6.4. ST {BliİT [İ + SFG (İ + İ + Sf)] + ST}
- 6.5. ST [BliİT (ST + Sf) + ST]
- 6.6. ST {BliİT [ST (İ + BsizİT) + SFG (BGrb + Sf)] + ST}
- 6.7. ST {BliİT (ST+ Sf) + ST (S + BsizİT)}

7. ST (TDİG + ST) (9 farklı diziliş)

- 7.1. ST (TDİG (K) + ST)
- 7.2. ST [TDİG (SFG) + ST]
- 7.3. ST {TDİG [SFG (BFG)] + ST [S + ST (AG + İ)]}
- 7.4. ST {TDİG [SFG (ST+ BrfG)] + ST}
- 7.5. ST {TDİG [BliİT (İ + ST (İsG + İ)) + BFG (İ + Sf)] + ST}
- 7.6. ST {TDİG [SFG (TDİG + Sf)] + ST}

Ek 3: (devamı)

7.7. ST {**TDİG** [SFG [ST (S + BsizİT)) + Sf] + **ST**}

7.8. ST {**TDİG** [BsizİT + BliİT (BsizİT + İ) + Sf] + **ST** [İsG (BsizİT + İ) + ST]}

7.9. ST {**TDİG** [SFG [SRG [ST (S (TDİG + TDİG) + İ) + İ + BliİT (TDİG + ST (BsizİT + İ) + İ + İ + İ) + İ + Sf (BFG)] + **ST** (SRG + TDİG)]}

8. ST (TDİG + SRG) (3 farklı diziliş)

8.1. ST {**TDİG** [SFG [ST [TDİG (İ + Sf) + İ] + Sf]] + **SRG** (İ + ST)}

8.2. ST [**TDİG** + **SRG** (İ + İ + İ)]

8.3. ST [**TDİG** (ST + Sf) + **BsizİT**]

9. ST (SFG + ST) (46 farklı diziliş)

9.1. ST {**SFG** (İ + Sf) + **ST** (S + İ)}

9.2. ST {**SFG** (BsizİT + Sf) + **ST**}

9.3. ST {**SFG** (BsizİT + İ + Sf) + **ST**}

9.4. ST [**SFG** (ST + Sf) + **ST**]

9.5. ST [**SFG** [ST (SRG + İ) + Sf] + **ST**]

9.6. ST {**SFG** [ST + İ + Sf] + **ST** (S + ST)}

9.7. ST {**SFG** [EdG (ST + İ + E) + Sf] + **ST** (S + BliİT)}

9.8. ST {**SFG** [ST [AG(BsizİT) + İ] + Sf] + **ST**}

9.9. ST [**SFG** (ST + Sf) + **ST** (TG + İ)]

9.10. ST {**SFG** [ST (SRG + ST) + Sf] + **ST** [TG + BsizİT]}

9.11. ST {**SFG** [BliİT [(BliİT + İ) + Sf] + **ST**}

9.12. ST {**SFG** [Bli İT + EdG [TDİG (ST + E)] + Sf] + **ST** (S + Bli İT)}

9.13. ST {**SFG** [BliİT (TDİG + İFG (BrfGrb)) + Sf] + **ST**}

9.14. ST {**SFG** [BliİT (ST (Sf + ST) + İ) + Sf] + **ST**}

9.15. ST {**SFG** (Bk + EdG + Sf) + **ST**}

9.16. ST {**SFG** [[UzG (İ + TG)] + Sf] + **ST**}

9.17. ST {**SFG** [[EdG [TDİG [İFG [ST (ST + ST) + Zrf + İf] + E] + BsizİT (BsizİT + İ) + Sf] + **ST** (S + BsizİT)]}

9.18. ST {**SFG** [Zrf + EdG (ST + E) + Sf] + **ST** [S + ST (İsG + İ)]}

9.19. ST {**SFG** [[BliİT (İ + BGrb) + ZFG (TDİG + ST (S + BsizİT) + ZF) + Sf] + **ST**}

9.20. ST [**SFG** (BsizİT + Sf) + **ST** (S + BsizİT)]

9.21. ST {**SFG** [EdG [ST [SFG [BliİT [ST [S + ST (S + ST)] + EdG [İFG [BliİT (ST + ZFG + E)] + TDİG + Sf] + İ] + Sf] + İ] + E] + TDİG + Sf] + **ST** (S + ST)}

9.22. ST {**SFG** [BGrb + ST (S + ST) + Sf] + **ST** (ST + İ)}

9.23. ST {**SFG** (TDİG + Sf) + **ST** (ST + İ)}

9.24. ST {**SFG** [ST (TDİG + İ) + Sf] + **ST**}

9.25. ST [**SFG** (İ + İ + Sf) + **ST**]

9.26. ST {**SFG** [İ + BGrb (İ + İ + ve + İ) + Sf] + **ST**}

Ek 3: (devamı)

- 9.27. ST [SFG (Zrf + İ + Sf) + ST]
- 9.28. ST {SFG [SRG [BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ) + BliİT (TDİG + İ)] + Sf] + ST [S + ST (S + Bsiz İT)]}
- 9.29. ST {SFG [[BGrb (BliİT + ve + ST (S + Bli İT)] + Sf] + ST (SRG + ST)}
- 9.30. ST [SFG (TG + Sf) + ST]
- 9.31. ST {SFG [BliİT (ST (AGrb (BliİT) + ST) + İ] + Sf] + ST}
- 9.32. ST {SFG [Z + BliİT + TDİG (ST (SRG + İ) + ST + Sf] + ST (BGrb + İ)}
- 9.33. ST {SFG [BsizİT + ST (Zrf + Sf)] + ST}
- 9.34. ST {SFG [BliİT (BsizİT + ST)] + ST + Sf] + ST [S + BsizİT (ST + İ)]}
- 9.35. ST {SFG [ST + TDİG + Sf (Brf)] + ST (S + ST)}
- 9.36. ST {SFG [TG + BGrb (TDİG + TDİG) + SRG (İ + İ + {AC} + EdG [ST (S + BsizİT) + E] + TDİG + Sf] + ST (S + ST)}
- 9.37. ST {SFG [TDİG + İFG (İ + İf) + Sf (BFG)] + ST}
- 9.38. ST [SFG (İ + E + Sf) + ST]
- 9.39. ST [SFG (BliİT + Sf) + ST (S + ST)]
- 9.40. ST {SFG [BliİT (ST (AG (BsizİT) + İ) + İ) + Sf] + ST}
- 9.41. ST {SFG [EdG (BsizİT + E) + Sf] + ST}
- 9.42. ST [SFG (TDİG + Sf) + ST (S + İ)]
- 9.43. ST [SFG (TDİG + Sf) + ST (S + ST)]
- 9.44. ST {SFG [TDİG + BsizİT (BsizİT + İ) + Sf] + ST}
- 9.45. ST {SFG [BliİT (ST + İ) + Sf] + ST [ST (Zrf + ST) + İ]}
- 9.46. ST {SFG [BliİT [ST [SFG (İ + İ + Sf) + İ] + ST] + BliİT [BGrb [ST + ve + BliİT] + Sf] + ST (S + ST)}
- 10. ST (SFG + Bsiz İT) (4 farklı diziliş)**
- 10.1. ST {SFG [BliİT (ST + İ) + Sf] + Bsiz İT}
- 10.2. ST {SFG (ST + İ + Sf) + BsizİT}
- 10.3. ST {SFG [ST [SFG (SRG (ST + İ + SFG (TDİG + Sf)) + İ] + Sf] + BsizİT}
- 10.4. ST {SFG [Bgrb [ST [ST + ST (S + BsizİT)] + ve + İ] + Sf] + BsizİT}
- 11. ST (SFG + Bli İT) (Tek diziliş örneği)**
- 11.1. ST {SFG [Zrf + EdG [ST [ST (TG + İ) + İ] + E] + Sf] + BliİT}
- 12. ST (SFG + BGrb) (Tek diziliş örneği)**
- 12.1. ST [SFG (İ + Sf) + BGrb (ST + ile + ST)]
- 13. ST (SFG +SRG) (Tek diziliş örneği)**
- 13.1. ST [SFG + SRG (ST + ST)]
- 14. ST (EDG + ST) (6 farklı diziliş)**
- 14.1. ST [EdG (İ + E) + ST (S + İ)]
- 14.2. ST [EdG (İ + E) + ST (S + ST)]

Ek 3: (devamı)

14.3. ST {**EdG** (SRG + E) + **ST**}

14.4. ST {**EdG** [SFG [İFG [ST (SFG + İ) + ST + İf] + Sf] + E] + **ST**}

14.5. ST {**EdG** [SFG (ST + Sf) + E] + **ST**}

14.6. ST {**EdG** [İFG (BrfG) + E] + **ST**}

15. ST (BGrb + ST) (4 farklı diziliş)

15.1. ST {**BGrb** [ST [SFG (TG (TDİG) + BsizİT + Sf) + ST] + [Zrf + ST (TDİG + İ + Sf)] + **ST** (S + ST)}

15.2. ST {**BGrb** [SFG (BsizİT (ST (S + ST) + İ) + Sf)] + fakat + [SFG (İ + ST (SyG + İ) + ST + Sf)] + **ST** (ST + İ)}

15.3. ST {**BGrb** [SFG (ST + İ + Sf)] + ve + SFG [İ + TDİG + Sf] + **ST** (S + ST)}

15.4. ST {**BGrb** [SRG (ST + ST + İ + İ) + ve + İ] + **ST** (S + ST)}

16. ST (SRG + ST)

16.1. ST [**SRG** (İ + İ) + **ST**]

16.2. ST [**SRG** (İ + İ) + **ST** (S + BsizİT)]

16.3. ST [**SRG** (ST + İ) + **ST**]

16.4. ST [**SRG** (İ + ST) + **ST**]

16.5. ST [**SRG** (ST + İ) + **ST** (S + Bsiz İT)]

16.6. ST {**SRG** [SFG [BsizİT + ST (TG + İ) + Sf] + SFG] + **ST**}

16.7. ST {**SRG** [SFG (İ + ST + Sf) + SFG (İ + İf + Sf)] + **ST**}

16.8. ST {**SRG** [SFG (Zrf + BliİT (TDİG + İ) + Sf) + SFG (Zrf + İ + BliİT (TDİG + İ) + Sf)] + **ST** (S + ST)}

16.9. ST {**SRG** [SFG (TG + TDİG + Sf) + SFG (BGrb + BGrb (İ + ve + BsizİT) + Sf)] + **ST** [S + SFG (Zrf + İ + Sf)] + İ}

16.10. ST {**SRG** [SFG (İ + Sf) + SFG (BsizİT (ST [TG + İ] + İ) + İ + Sf)] + **ST**}

16.11. ST {**SRG** [(TDİG + ST) + (S + ST)] + **ST** (S + BsizİT)}

16.12. ST {**SRG** [SFG (BsizİT + İ + Sf) + SFG (İ + Sf)] + **ST**}

16.13. ST {**SRG** [BliİT [SFG (TDİG + BsizİT + ST (TG + İ))] + Sf] + {Zrf + TG} + SFG [SFG [VGrb [BliİT [İFG [ZFG (İ + İ + Zf) + İf]]] + Sf (BrfG)] + Sf] + **ST**}

16.14. ST {**SRG** [ST [SFG [İsG (ST + İ) + Sf] + İ] + ST [Zrf + ST]] + İ] + **ST**}

16.15. ST {**SRG** (ST + ST + S) + **ST**}

16.16. ST [**SRG** (İ + İ + İ) + **ST**]

16.17. ST {**SRG** [ST (TG + İ) + ST + ST] + **ST**}

16.18. ST {**SRG** [ST (TG (SyG + SyG) + İ) + TDİG [SFG (ST + İ + Sf)] + ST (S + ST)] + **ST**}

16.19. ST {**SRG** [SFG (TDİG + İ + Sf) + SFG (TDİG + Sf) + SFG [BGrb [(E + ST) + TDİG [ST (EdG (Sf + E) + İ)] + İ] + ve + TDİG] + Sf] + **ST**}

Ek 3: (devamı)

16.20. ST {**SRG** [SFG (TDİG + ST + TDİG + Sf) + SFG (İ + Sf) + SFG (TG+ İ+ TDİG+ Sf (BrfG))] + **ST**}

16.21. ST [**SRG** (İ + İ + ST) + **ST** (ST + İ)]

16.22. ST {**SRG** [SFG [BliİT [TDİG [ST (S + ST) + İ] + TDİG (ST) + Sf] + ST [SRG [BGrb (BliİT + ST) + İ] + BsizİT] + İsG [TDİG + ST [EdG [SFG (Zrf + İ + Sf) + E] + {AC} + İ] + **ST** (S + ST)]

16.23. ST {**SRG** [SFG (İ + Zrf + Sf) + ST + İ] + **ST**}

16.24. ST [**SRG** (İ + İ + ST) + **ST** (S + BsizİT)]

16.25. ST {**SRG** [BsizİT+ YnG [EdG [SFG (TG + TG + Sf) + E] + YnG] + ST (SyG + İ)] + **ST**}

16.26. ST (**SRG** (S + S + S + S) + **ST**)

16.27. ST {**SRG** [ST + İsG (BliİT + İ) + İsG (TDİG + ST) + TDİG (SyG + İ)] + **ST** (S + ST)}

16.28. ST {**SRG** [ST (SyG + İ) + İ + ST + ST] + **ST**}

16.29. ST {**SRG** [İ + İ + İ + SFG [BGR (İ + ile + İ) + Sf] + **ST**}

16.30. ST {**SRG** (İsG + İsG + İsG) + {EdG (ST + E)} + [(Zrf + BGrb) + [Zrf + [ST [EdG (ST + E) + İ]]] + **ST** [S + ST (S + BsizİT)]}

16.31. ST {**SRG** [UzGrb [SRG [ST [S + BliİT (İ + SRG)] + BliİT + BliİT + BliİT] + İ] + İFG [İFG [BliİT [ST [SFG (ST + Sf) + İ] + BsizİT [ST [SRG (S + ST) + İ] + İf] + {AC} + ST + İf]] + ST [İFG [ST + ST (S + İf)]] + **ST**}

16.32. ST {**SRG** [ST (Zrf + İ) + ST (Zrf + İ) + SFG (Zrf + İ + Sf) + {AC} + BGrb (İ + ve + SFG (İ + İFG + SFG (İ + Sf))] + **ST** (BFG + İ)}

17. ST (SRG + BsizİT) (3 farklı diziliş)

17.1. ST [**SRG** (İ + İ) + **BsizİT**]

17.2. ST [**SRG** (Sf + Sf) + **BsizİT**]

17.3. ST {**SRG** [ST [SRG [İ + SFG [ST (SFG + İ) + Sf] + SFG [ST + SRG (İ + İ) + Sf]] + İ] + ST [SFG (ST (S + İf) + TDİG + Sf) + İ] + SFG [İ + BsizİT + Sf]] + **BsiziT** (BsizİT + İ)}

18. ST (BsizİT + ST) (Tek diziliş örneği)

18.1. ST {**BsiziT** (SRG + İ) + **ST** (S + BGrb)}

19. ST (ST + UnG)

19.1. ST [ST (SyG + İ) + **UnG**]

20. ST (İFG + ST) (Tek diziliş örneği)

20.1. ST [İFG (ST + İf) + **ST** (S + ST)]

21. ST (BuGrb + ST) (4 farklı diziliş)

21.1. ST {**BuGrb** [TDİG [ST (SyG + İ)]] + **ST**}

21.2. ST {**BuGrb** [TDİG [ST (S + İ)]] + **ST**}

21.3. ST {**BuGrb** [TDİG [ST (TG + İ)]] + **ST**}

Ek 3: (devamı)

21.4. ST {**BuGrb** [BGrb (İ + İle + İyG)] + **ST**}

22. ST (UzG + ST) (Tek diziliş örneği)

22.1. ST {**UzG** [SRG (TDİG + TDİG) + İ] + **ST**}

23. ST (AG + ST) (4 farklı diziliş)

23.1. ST [**AG** (BliİT (TDİG + İ)) + **ST**]

23.2. ST {**AG** [ST (UzGrb + İ)] + **ST** [SFG (İ + ST + Sf) + İ]}

23.3. ST [**AG** [BsizİT (BGrb + İ) + **ST**]

23.4. ST {**AG** [BGrb (İ + BliİT)] + **ST**}

24. ST (AG + BsizİT) (3 farklı diziliş)

24.1. ST {**AG** [ST (S + Bsiz İT)] + **BsizİT**}

24.2. ST {**AG** [ST (S + ST)] + **BsizİT**}

24.3. ST {**AG** [BliİT (ST + İ)] + **BsizİT**}

25. ST (VGrb + ST) (4 farklı diziliş)

25.1. ST {**VGrb** [ST [İsGrb (SRG + İ) + İ] + İ] + **ST** (S+ BsizİT)}

25.2. ST {**VGrb** [ST [SRG (SFG [TDİG + BliİT (TDİG+ İ) + Sf] + Sf + Sf + SFG (ST+ Sf)] + İ] + İ] + **ST**}

25.3. ST [**VGrb** (ST + İ) + **ST**]

25.4. ST {**VGrb** [İsG [İ + ST + ST [EdG (TDİG + İ + E) + İ]] + [TDİG + ST [SFG (BliİT + İ + Sf) + İ]] + [TDİG + SRG (İ + BsizİT + Bsiz İT) + {ile} + İ] + **ST**}

Ek 4: Diziliş İlişkilerine Göre Sıfat Tamlamaları

	Sıfat Tamlaması	Diziliş İlişkisine Göre ST Çeşitliliği	Sıfat Tamlaması Örnek Sayısı
1	ST(S + İ)	1	310
2	ST (S + ST)	15	116
3	ST (S + Bli İT)	1	7
4	ST (S + Bsiz İT)	2	30
5	ST (S + SRG)	4	4
6	ST (S + İFG)	1	1
7	ST (S + BGrb)	1	2
8	ST (S + TG)	1	1
9	ST (ST + İ)	3	24
10	ST (TG + İ)	1	5
11	ST (BliİT + İ)	15	15
12	ST (TDİG + İ)	19	29
13	ST (SFG + İ)	48	65
14	ST (EdG + İ)	3	5
15	ST (BGrb + İ)	3	4
16	ST (SRG + İ)	18	20
17	ST (SyG + İ)	2	2
18	ST (YnG + İ)	1	1
19	ST (BuGrb + İ)	1	1
20	ST (AG + İ)	3	5
21	ST (ST + ST)	6	20
22	ST (ST + BsiziT)	3	3
23	ST (İsG + ST)	2	2
24	ST (İsG + BGrb)	1	1
25	ST (TG + ST)	5	6
26	ST (BliİT + ST)	7	8
27	ST (TDİG + ST)	9	10
28	ST (TDİG + SRG)	2	2
29	ST (TDİG + BsiziT)	1	1
30	ST (SFG + ST)	47	53
31	ST (SFG + BsiziT)	4	4
32	ST (SFG + BliİT)	1	1
33	ST (SFG + BGrb)	1	1
34	ST (SFG + SRG)	1	1
35	ST (EdG + ST)	6	9
36	ST (BGrb + ST)	4	4
37	ST (SRG + ST)	32	35
38	ST (SRG + BsiziT)	3	3
39	ST (BsiziT + ST)	1	1
40	ST (ST + UnG)	1	1
41	ST (İFG + ST)	1	1
42	ST (BuGrb + ST)	4	5
43	ST (UzG + ST)	1	1
44	ST (AG + ST)	4	4
45	ST (AG + BsiziT)	3	3
46	ST (VGrb + ST)	4	4
	TOPLAM	297	832

Ek 5: “Sarnıç” Kitabındaki Sıfat Tamlamalarının Hikâyelere Göre Dağılımı

	SIFAT TAMLAMASI	Sr	KB	BA	BKS	M	Gİ	HK	L	OU	KK	P	GS	Pİ	DA	GİM	ML	Top.
1	ST (S + İ)	17	15	38	7	8	7	3	6	24	23	55	28	46	13	7	12	310
2	ST (S + ST)	7	8	4	6		5	9	7	14	6	9	8	14	9	4	8	118
3	ST (ST+ ST)	2	3	3				1		3	3		2	1			1	20
4	ST (ST+ İ)			5			1	2		5		1	2	3		1	4	24
5	ST (S + Bli İT)	1	1						1	3		1						7
6	ST (S + BsiziT)	3	2				2	1	4	2	3			4	2	1	7	30
7	ST (ST + BsiziT)	1											1				1	3
8	ST (İsG + ST)				1								1					2
9	ST (İsG + BGrb)						1											1
10	ST (TG + İ)	1		1								1		1		1		5
11	ST (TG + ST)			1								1	1	2				5
12	ST (BliİT + İ)		2				1	1	1	2			2	4		2		15
13	ST (BliİT + ST)		2	5			1	1					1	1				8
14	ST (TDİG + İ)	1	2	2	1			2		4	4	1	5	2	1	1	3	29
15	ST (TDİG + ST)		2	1			1	2		3							1	10
16	ST (TDİG + SRG)													1			1	2
17	ST (TDİG+ BsiziT)													1				1
18	ST (SFG + ST)	5	3	4	2	2	6	3	2	3	4	2	5	1	5	2	4	53
19	ST (SFG + İ)	5	7	8			2	1	6	6	5	1	5	7	3	3	6	65
20	ST (SFG + BsiziT)			1						1				1			1	4
21	ST (SFG + BliİT)								1									1
22	ST (SFG + BGrb)													1				1
23	ST (SFG + SRG)			1														1
24	ST (EdG + İ)								2		1	2						5
25	ST (EdG + ST)				1			1		2	2		1	2				9
26	ST (BGrb + İ)	1					1						1			1		4
27	ST (BGrb + ST)					1	2	1										4
28	ST (SRG + İ)	3					2	1	2	1		3	2	1		2	3	20
29	ST (SRG + ST)	3	2	1			1	3	7	4	4	4	1	2	2		1	35
30	ST (SRG+BsiziT)		1							1				1				3
31	ST (S + SRG)									2			1				1	4
32	ST (BsiziT + ST)								1									1
33	ST (SyG + İ)			1						1								2
34	ST (ST + UnG)											1						1
35	ST (İFG + ST)		1															1
36	ST (S + İFG)			1														1
37	ST(S + BGrb)											2						2
38	ST (S + TG)										1							1
39	ST (YnG + İ)			1														1
40	ST (BuGrb + ST)						1	1				1		1	1			5
41	ST (BuGrb + İ)												1					1
42	ST (UzG + ST)						1											1
43	ST (AG + İ)			1					1	1		2						5
44	ST (AG + ST)									1		2	1					4
45	ST (AG + BsiziT)	1	1						1									3
46	ST (VGrb + ST)	1	1		1		1											4
	TOPLAM	52	50	79	19	11	36	33	42	83	56	88	71	97	36	25	54	832

Ek 6: Sait Faik'in Hikâyelerinin Farklı Baskılarından Yapılan Düzeltmeler

“Gecenin içinde her zaman Üsküdar’ın **ışıkları**, Galata’daki büyük **vapurlar**, iskelelerdeki **küçükleri**, köprü altından gelip geçen ardlarına dolu veya boş mavnalar bağlanmış **motorlar** görürlerdi.” (M / 39 / 1).

Gecenin içinde her zaman Üsküdar’ın **ışıkları(nı)**, Galata’daki büyük **vapurlar(ı)**, iskelelerdeki **küçükleri**, köprü altından gelip geçen ardlarına dolu veya boş mavnalar bağlanmış **motorlar(ı)** görürlerdi, şeklinde olmalıydı.

En küçük bir patırtı(**dan**), bir karpuzun olup olmadığını anlamak için üstü fiskelendiği zaman çıkan sestem bile uykusundan uyanan atik bir çocuk bulmalıyız (BKS / 35 / 1).

Şimdiki fırka binaları ile sinemanın bulunduğu yerde servileri, baldıranları ve ısırğan otları arasına kocaman kavuklar, mermer püsküllü fesler yükselen (,) kara yosun tutmuş mermerlerin(in) üstünde hüvelbakiler okunan; otları bulutlara karışmış, ağaçları **eflake** çıkmış bir mezarlık vardı (BA / 24/ 1).

Yukarıdaki örnekte orijinalde ayraç içinde virgül ve mermerler kelimesinde ilgi eki eksiktir.

Ellerimiz ellerimizin içinde gülen, bağırın, seven, en çok seven (,) insanlarla dolu bir lokantadayız (KB / 20 / 7).

Yukarıdaki örnekte orijinalde bulunan ayraç içindeki virgül fazladır.

ÖZ GEÇMİŞ

Yeşim OĞUL, 12.08.1983 tarihinde Ankara'nın Altındağ ilçesinde dünyaya geldi. İlk ve Orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 2005 yılında mezun oldu. 2014 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı.

OĞUL, 2006 Şubat ayında Trabzon Sürmene Aşağı Aksu İlköğretim okuluna Türkçe öğretmeni olarak atandı. 2006-2011 yılları arasında burada görev yaptı. 2011-2016 yılları arasında Trabzon Merkez İsmetpaşa Ortaokulunda; 2016 Haziran ayında atandığı Cumhuriyet Ortaokulunda bir yıl müdür yardımcısı olarak görev yaptıktan sonra bilim sanat merkezleri öğretmenlik sınavını kazanarak 2018 Ağustos ayında Trabzon Faruk Başaran Bilim Sanat Merkezine Türkçe öğretmeni olarak ataması yapıldı. OĞUL, ayrıca Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ve KTÜ TÖMER'de Türkçe okutmanı olarak da çalıştı. Halen Faruk Başaran Bilim Sanat Merkezinde görevine devam etmektedir.

Öğretmenlik hayatı boyunca Etkili Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Kursu, Bilişim Teknolojileri ile Proje Hazırlama (II. Kademe), Özel Eğitim ve Rehberlik, Hızlı Okuma Teknikleri, Liderlik Eğitimi ve Osmanlıca kurslarına; Diksiyon, Özel Eğitim, İlk Yardım-İlk Müdahale, Çoklu Zekâ Kuramı ve Uygulamaları, Öğrenci Merkezli Eğitim ve Uygulamaları, Yenilikçi Öğretmen Programı, Okul Sağlığı (Ergenlik), Uygulamalı Toplam Kalite Yönetimi Rapor Hazırlama seminerlerine katılarak bu konularda eğitimler aldı. Farklı projelere ya katılımcı ya da danışman olarak destek verdi.

Çalışma hayatı boyunca yetkili makamlarca iki teşekkür belgesi, bir takdir belgesi, üç başarı belgesi ve bir üstün başarı belgesi ile taltif edildi.

OĞUL, evli ve bir çocuk annesi olup İngilizce bilmektedir.